

Ruucasi ooja istumaasi ivuaadana Suusi Cristo aimaraitai oidi daama

¹ Giñaduñi Teoopilo amo istumaasi gaoojidi aanλ. Mui oodami caooja isducatai apλdui aatλmλ garsaagida. ² Aḡai ooja ismaacλdλ aagidi aa ismaacλdλ arnλijadami. Aḡai nλidi isducatai apλdui tucamλrλ abiaadλrλ, dai aḡai vaa argamamaatλtuldiadamicatadai Diuusi ñiooquidλ. ³ Aanλ λpλ cλλga giñtaatacai gatacakai isducatai apλdui tucamidλrλ abiaadλrλ, dai cλλgadu λlidi aanλ isgaoojidagi vλasi gomaasi, ⁴ pai cλλga maatλca aapi ismaacλdλ arvaavoi dai sai maisiu vλasi masmaacλdλ gλaagidiña arvaavoi.

⁵ Aidλsidλ λEroodλsi argλλ tλaanλdamicatadai Judeeλrλ, vai ami oidacatadai amo paali Zacaríλ tλλgiducami, daidλ araduñdλcatadai λAviaasicaru. Daidλ λooñigadλ λZacaríλ Elisabeeta tλλgidu, dai vλgoocatai araaduñdλ apλali Aaróñicarλ. ⁶ Dai vλgoocatai aliλ cλλ tuutuiga Diuusi vui, dai cλλga λgidiña daidλ ivuaadana istumaasi Diuusi ipλlidi, dai poduucai tomali λmaadutai maigariλrλ vuupaiña tomali amo istumaasicλdλ. ⁷ Dλmos maimaamaracatadai aḡai, λElisabeeta maitistutuiditadai ismaamatadagi cascλdλ. Casi λroocodamicatadai aḡai daidλ λcλλli casi λrcλliodamicatadai.

8 Dai amo imidagai aacatadai Zacaría amadu aaduñda isiduñiagi gnaa duiñdaga gaa quiuupaigadara judidíu. Diuusi pipiooñigada gai. 9 Dai tacaui daitu amo tumiñsi agi poduucai gaviidacatadai apapaali dai naida agai soora vaacana gaa quiuupaigadara judidíu siaaco siaa duutudai Diuusi dai maidaana acuubimidali. Taida Zacaría aayi isvaquiagi gaa quiuupiarai dai midagi acuubimidali. 10 Dai aidasi mamaiditadai Zacaría acuubimidali vascatai gaa quidigaiñdara guucacatai gamamada. 11 Tai todian duucai ta Zacaría amo Diuusi taañicaruda vai bo caacatadai sallisia padara siaaco gamamaidi cuubimidali. 12 Dai aidasi Zacaría ta Diuusi taañicaruda maita isducatai gduñiagi dai alia duaadimu. 13 Damos Diuusi taañicaruda itadai:

—Zacaría, maitiduaadicuda caca Diuusi ismaacada taanai aapi daanaitai cascada gaoñiga maraata agai amo ali gali vurai Vuaana taitai ganmara. 14 Dai baiganliadamu aapima dai muidutai ara diviacai ali oodami, 15 Diuusi taanadami duucai nijada agai agai cascada. Dai agai gia maitayada agai uvasi varagada tomali ama maasi ismaacada navamudaga dai maiquiaa vuusaicai agai aidabiaadara Diuusi Ibada amadu daacamu. 16 Dai agai vaa agida agai judidíu sai caga vaavoitudaiña Diuusi aran duucai aqui aaduñdardu dai muidutai ama duucai gantagitomou dai camaisoimaasi ivuaadamu dai vaavoitudamu Diuusi. 17 Dai agai ismaacada rVuaanaca agai araga imimu agai isaanadami dai Diuusi Ibada amadu daacamu sipoduucai viaacamu agai guvucadagai

apan duucai aDiuusi ñiooquituldiadamigada Eliasicaru dai aagidamu agai vasi oodami dladai sai apamu oigadaiña ganmaamara dai agai ismaacada soimaasi ivueeyi sai ama duucai gantagitona Diuusi vuitapi apan duucai aa ismaacada vaavoitudai Diuusi. Dai poduucai cabai ganducamu aoodami iibada siascada diviagi aanaanami Cristo —astadai aDiuusi laañicaruda Zacaríá.

¹⁸ Amaasi Zacaríá cacai aDiuusi laañicaruda daidai itadai:

—Isducatai maana aan siarvaavoi ismaacada giñaagidi aapi casi arcadaliocoidada aatma vagoocatai di —astadai Zacaríá.

¹⁹ Taid aDiuusi laañicaruda aa noragi daidai itadai:

—Aan anarGavriel daid arootosada Diuusi. Agai giñootoi ansaid gaaagidana goñiooqui ismaacada casi gaaagidi aan. ²⁰ Damos maivaavoitu aapi ismaacada gaaagidi aan cascada muudutumu aapi dai maiñiooquimu asta siascada divia gama. Idi gia povaduña agai ismaacada gaaagidi aan siascada Diuusi ipliadagi —astadai Gabriel.

²¹ Vaid aoodami quiidigamadara guucatai nanaa Zacaríá dai maitatagaitadai isganldagi maiootoma vuusaicai Zacaríá agaa quiupaigadaiñdara judidíu. ²² Aidasi vuusai Zacaríá maitistui isñiooquiadagi aoodami ismaacada quiidigana guucatatadai. Dai poduucai mai agai istaa agai amo istumaasi agaa quiupaigadara judidíu dai cascada muudutu. Dai señaada ñiooquidi.

23 Aidasi caaitu ΔZacaría siΛΛqui tasai gaaata duñia agaitadai ΔgΛΛ quiuupiΔrΔ, nora gΛquiiyamu. 24 Dai bo chiΛΛqui tasaicΔΔ tΛΛ Elisabeeta Δmo ali siΛΛñi. Dai taama masaadai maivuusai Δgai gΛquiiyaiñΔrΔ. Dai poduucai gΔgito Δgai: 25 “ΛΔgi poduucai giñduñi Diuusi dai sivi maraatamu aanΔ sicamaitiñcΔΔdamu oodami”, asΛΛlidi Elisabeeta.

26 Dai bo naadami masaadaicΔΔ Diuusi ootoi ΔGavriel Nasareetamu Galilea dΔvΛΔriΔrΔ, 27 sai aagidana Δmo ñiiooqui Δmo ali tΔji María tΛΛgiducami. NasareetarΔ oidacatadai Δmo cΛΛi Osee tΛΛgiducami dai Δgai ΔrcajiudadΔ Davicar. Casi ΔrgΔncuucunacamicatadai Δgai dΔmos maiquiaa Δmapai oidacatadai. 28 Aidasi aayi ΔGavriel mΛΛca siaaco daacatadai María itΔtdai:

—Baiga, Diuusi cΛΛgacΔrΔ gΔnΔidi dai vΛΔscarΔ gΛΛmadu daja, Diuusi vaamioma cΛΛgacΔrΔ gΔnΔidi aapi istomasmaascΔΔ ooqui —astΔtdai ΔGavriel.

29 Aidasi tΛΛ María ΔGavriel dai caí istumaasi aagidi Δgai maitΛΔ isducatai gΔgituagi. “Tuisi povai iñtΔtdai goovai sai Diuusi cΛΛgacΔrΔ giñnΔidi”, asΛΛlidi ΔMaría.

30 Tai amaasi itΔtdai Δgai:

—María maitduaadicuda, Diuusi cΛΛgacΔrΔ gΔnΔidi. 31 Aapi María maraatamu Δmo ali gΛΛi dai Suusi tΛΛtΔmu aapi. 32 Dai siaa duutuadamu muidutai ΔSuusi. Dai pocaitiadamu gooviava ΔrDiuusi maradΔ Δvaamioma gΛΛ baitΔcΔaacami. Dai Diuusi maaquimu ΔSuusi sΛΛlicamigadΔ gΔaduñi Davicar. 33 Dai vΛΔscarΔ tΔaanΔdamu Δgai Δjudidíu. Dai tomali Δmo imidagai

maiugitimu agai sállicamigada —astatadai Gavriel.

³⁴Tai amaasi aMaría taccacai aGavriel:

—¿Ducatai aPaduñia agai goovai ismaacada giñaagidi aapi? Maiquiaa arvannacami aan calli di —astatadai María.

³⁵Tai aa noragi Gavriel daida itadai:

—Tavaañimu Diuusi Ibada dai gamadu daacamu. Agai sállicada viaa guvucadagai. Cascada siascada vuusiagi ali gáli ismaacada Suusi tagiduca agai, pocaitadamu oodami: “Gooviava arDiuusi marad ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi ivueyi”. ³⁶Dañi gaduñi Elisabeeta maraata agai amo ali gali casi arooquimudadacatai ismaacada pocaidacatadai sai maitistutuiditadai ismaamatagi vai sivi caviaa naadami masaadai ista amo ali siñi. ³⁷Diuusi ivueyi agi istumaasi iduñia aliada —astatadai Gavriel.

³⁸Taida María itadai:

—Aan iduñimu agi istumaasi giñaagidagi Diuusi. Vai Diuusi iduuna anacada pastumaasi giñaagidi —astatadai María.

Bodaga daivunu ii Gabriel.

³⁹Dai bo chiñqui tasaicada cavami ii María gaamu ucoidigamu amo ali quiyamu Judea davnariaga. ⁴⁰Dai Zacarí quidiaga vaa dai viaatuli Elisabeeta. ⁴¹Aidasi María viaatuli Elisabeeta maata taata aElisabeeta isoiñi marad araana. Dai aid Diuusi Ibada divia dai gamadu daaca agai.

⁴²Amaasi gaga ñioo Elisabeeta dai potadai:

—Diuusi vaamioma cagacaga ganidi aapi istomasascada ooqui. Dai cagacaga nidi

Diuusi gΛmara ΛpΛ. ⁴³ NoorΛ aanΛ sidiviakai
giñdiviji cΛΛgacΛrΛ giñvuviaadamiga dΛdΛ.

⁴⁴ Mosiñviaatuli aapi antai otoma maatΛ taata
aanΛ isoiñi giñmara giñΛraana baigΛΛdakai. ⁴⁵ AliΛ
baigΛΛlidi aapi vaavoitudakai siΛpΛduñia agai
Λgai ismaacΛdΛ glaagidi Diuusi tΛaañicarudΛ
—astΛtΛdai Elisabeeta.

⁴⁶ Amaasi icaiti María:

AliΛ sias duutudai aanΛ Diuusi.

⁴⁷ Dai aliΛ baigiñΛlidi aanΛ DiuusicΛdΛ ismaacΛdΛ
cΛΛgacΛrΛ giñvusasdi.

⁴⁸ AanΛ Λrsoitigami vai Diuusi vΛΛscΛrΛ cΛΛgacΛrΛ
giñnΛidi.

Dai sivi abiaadΛrΛ baitΛacoga vΛΛsi Λoodami
aduucakai giñiimΛdamu “IsmaacΛdΛ Diuusi
cΛΛgacΛrΛ nΛidi”.

⁴⁹ Λgai ismaacΛdΛ sΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai
idui mui naana maasi gΛgΛrducami aanΛ
giñvΛΛtarΛ.

SΛΛlicΛdΛ tomali Λmo imidagai maisoimaasi
ivueeyi Λgai.

⁵⁰ Diuusi vΛΛscΛrΛ soigΛΛlidi vΛΛscataicΛdΛ
ismaacΛdΛ sias duutudai Λgai.

⁵¹ Mui naana maasi gΛgΛrducami ivueeyi Diuusi
gΛgΛgitoidacΛdΛ.

Diuusi aliΛ sias Λratudai Λgai ismaacΛdΛ
gΛgΛrducΛdΛ gΛnΛlidi.

⁵² Diuusi camaitipΛli siΛrtΛtΛaanΛdamicagi Λgai is-
maacΛdΛ vaamioma gatΛaanΛi, dai cascΛdΛ
maa ΛsΛΛlicamigadΛ Λsoituutuigami.

⁵³ Dai Λsoituutuigami ismaacΛdΛ biuugicoñicatadai
Diuusi maa mui naana maasi istuucΛdΛ
tataasconΛca Λgai.

Daid_Δ Δrircu soituutuigami_ΔΔ_Δ viaa.

⁵⁴ Diuusi c_{ΔΔ}ga nuucada Δjudidíu Δgai Δrpipiooñigada dai Diuusi ali_Δ soig_{ΔΔ}lidi Δgaic_{ΔΔ}Δ casc_{ΔΔ}Δ.

⁵⁵ V_{ΔΔ}si gomaasi idui Δgai poduucai bai duí Δgai Avraañicaru dai Δaaduñ_Δ Δ_{ΔΔ}madu casc_{ΔΔ}Δ. Dai goñiooqui ismaac_{ΔΔ}Δ bai duí Δgai Δrtomastuigaco v_{ΔΔ}tar_Δ.

Ascaiti María.

⁵⁶ Daid_Δ María vaica masaadai daja Zacarí_Δ qui-idi_ΔΔ_Δ daida Δpamu nora g_Δquiyamu.

⁵⁷ Dai caaayi istuigaco maraata agai Elisabeeta dai marai Δmo ali g_{ΔΔ}li. ⁵⁸ Aid_Δsi marai Δgai Δaaduñ_ΔΔ ismaac_{ΔΔ}Δ miaanioma oidacatadai iji dai m_{ΔΔ} dadiji dai n_{ΔΔ}Δlidi dai poduucai camai_Δ Δgai isDiuusi s_{ΔΔ}lic_{ΔΔ}Δ c_{ΔΔ}ga tuiga Elisabeeta vuí. Dai baig_Δn_{ΔΔ}li v_{ΔΔ}scatai. ⁵⁹ Dai bo mamacova tasaic_{ΔΔ}Δ Δpamu iji Δgai dai m_{ΔΔ} iquit_Δ tuucugada Δali g_{ΔΔ}li dai Δaaduñ_ΔΔ Zacarí_Δ t_{ΔΔ}t_{ΔΔ}Δ agaitadai pot_{ΔΔ}gidu Δoogada casc_{ΔΔ}Δ. ⁶⁰ Taid_Δ Δd_{ΔΔ}Δ it_Δt_ΔΔdai:

—Cho, Vuaana t_{ΔΔ}t_Δmu aat_Δm_Δ —ast_Δt_Δdai.

⁶¹ Taid_Δ it_Δt_ΔΔdai Δaaduñ_ΔΔ:

—Tomali Δmoco g_Δaaduñi maipot_{ΔΔ}gidu di —ast_Δt_Δdai.

⁶² Daid_Δ Δaaduñ_ΔΔ seeñamagi Zacarí_Δ maat_Δca Δlidity ist_{ΔΔ}giduca agai Δgai. ⁶³ Taid_Δ ΔZacarí_Δ seeñac_{ΔΔ}Δ tai g_Δaaduñi Δmo istumaasi istuuc_{ΔΔ}Δ oojagi dai poduucai ooja: “Vuaana t_{ΔΔ}giducamu goovai”, asduucai ooja Δgai. Tai camait_{ΔΔ} Δaaduñ_ΔΔ isducatai g_Δnt_Δt_Δgituagi t_{ΔΔ}gacai ismaac_{ΔΔ}Δ ooja ΔZacarí_Δ. ⁶⁴ Aid_Δsi quiaa n_{ΔΔ}Δlidi

Λaaduñda ismaacada oja ΛZacaría taida ΛZacaría
 Λpamu ñioo dai sallaicada caga siaa duutuli Diuusi.

⁶⁵ Taida Λaaduñda sallaicada duduaadimu Λpamu
 ñioocacai ΛZacaría, vai vΛasi ucoidigana JudeeΛΛ
 vΛasi aipacoga gΛnaagidi Λoodami isducatai
 ΛpΛdui ami JudeeΛΛ. ⁶⁶ VΛasi ismaacada caí
 isducatai ΛpΛdui naana maasi gantatΛgitoi dai
 aipaco gantacacai daida icaiti:

—¿Sioor maata istumaasicamu goovai?
 Sallaicada Diuusi cagacΛΛ nΛidi goovai —ascaiti
 Λoodami.

⁶⁷ Dai Diuusi IbΛada divia dai ΛΛmadu daja
 Zacaría ΛVuaana oogada. Aida ΛZacaría aagidi
 Λгаа oodami istatadai Diuusi IbΛada ΛZacaría dai
 potatadai:

⁶⁸ Diuusi cadivia garΛΛmadu dai casi cagacΛΛ
 garvuvaitu cascada alia siaa duutudai aana
 Diuusi.

AatΛmΛ arjudidú Diuusi maamarada cascada.

⁶⁹ Diuusi garootosi Λmo cagacΛΛ
 garvuviaadamiga ismaacada sallaicada viaa
 guvucadagai.

Dai Λgai arcajiudadΛ Davicaru ismaacada caga
 ΛΛgigitadai Diuusi.

⁷⁰ Poduucai ΛΛqui utu oidigΛΛ idui Diuusi gΛaatagi
 gΛñiñoquituldiadamiga ΛΛmadu.

⁷¹ Tai Λgai aagidi garaaduñcaru iscagacΛΛ
 garvuvaida agai Diuusi.

Dai maidagito agai issoigarvuaada agai
 garsasaayu dai vΛasi ismaacada
 maitroigadai.

72 Dai sai Diuusi soig^Λliada agaitadai
g^Λraaduñicaruc^ΛΔ.

Dai sai maiugu t^Λgitoca agai Diuusi g^Λaatagi is-
maac^ΛΔ idui tucam^ΛΓ^Λ.

73 Goovai ^Λrgoaatagi c^Λg^Λg^Λduc^ΛΔ ismaac^ΛΔ
aagidi Diuusi g^Λraduñi Avraañicar^Λ dai
pocaiti sai s^Λalic^ΛΔ ^Λrvaavoi.

74 Dai sai Diuusi g^Λrsoiña agai sai maisoimaasi
g^Λrtaatamituldiña g^Λrsasaayu.

Dai t^Λsai siaa duutudaiña aat^Λm^Λ Diuusi maidud-
uaadicuitai.

75 Dai c^ΛΛ v^Λuadatai Diuusi vui.

Dai c^ΛΛga ^Λg^Λiditai aat^Λm^Λ Diuusi si^Λsi uucami
oidacagi aat^Λm^Λ amaasi uucami.

76 Dai aapi giñmara poduuc^Λai g^Λiim^Λdamu
oodami Diuusi ^Λbait^Λc^Λaacami
ñiooquituldiadamig^ΛΔ.

Aapi bait^Λqui imia agai ^Λt^Λaan^Λdami dai m^ΛΛ
aagida agai oodami sai bai g^Λnduucana
dai si^Λascad^Λ m^ΛΛ diviagi ^Λt^Λaan^Λdami sai
c^ΛΛgac^ΛΓ^Λ miaad^Λgidana.

77 Dai maat^Λtulda agai aapi oodami sai Diuusi ^Λgai
dai c^ΛΛgac^ΛΓ^Λ g^Λrvuvaidi.

Dai g^Λroig^Λldi v^Λasi g^Λrsoimaascamiga.

78 Diuusi g^Λrooga s^Λalic^ΛΔ g^Λroig^Λdai dai
soig^Λlidi aat^Λm^Λc^ΛΔ casc^ΛΔ g^Λrootosi
g^Λmara t^Λvaagiaiñd^ΛΓ^Λ.

79 Sai g^Λraagidana isducatai Diuusi soic^Λi oodami
sai c^ΛΛga g^Λnt^Λt^Λgitocana t^Λsai vaavoituda-
cai maiiim^Λna Diaavora ^ΛΛmadu.

Casc^ΛΔ povueeyi Diuusi t^Λsai ^ΛΛmadu ajioopaiña.
Ascaiti Zacaría.

⁸⁰ Dai g_{ΛΛ}limi _Λali g_{ΛΛ}li dai v_{ΛΛ}s tasai vaamioma b_{ΛΛ}jimi g_Λt_Λgitoidaga. Dai aid_Λsi cag_{ΛΛ} _Λgai oidigana odatu asta aid_Λsi g_Λagacai aagidi _Λgai Diuusi ñiooquid_Λ _Λjudidíu. Dai m_{ΛΛ} diviacai aagidi _Λgai ismaac_Λd_Λ aagidi Diuusi isaagida _Λgai.

2

¹ Aid_Λsi vuusai Vuaana aid_Λ Augusto _Λrg_{ΛΛ} bait_Λc_Λaacamicatadai Room_Λr_Λ. Dai _Λgai t_Λjai g_Λson_Λr_Λ guucacamiga sai _Λcaldana _Λoodami dai oojana ist_ΛΛt_Λgidu. ² Aid_Λ _Λrtucamid_Λr_Λcatadai m_Λsi_Λcald_Λ _Λgai v_{ΛΛ}si _Λoodami oidi daama oidacami. Aid_Λm_Λsi _Λcali _Λoodami aid_Λ _ΛSireñio _Λrcai_Λgic_Λatadai Siriana. ³ M_Λtai t_Λjai _Λoodami sai iim_Λna siaaco vuvaaja m_Λsai _Λcaldana. ⁴ Casc_Λd_Λ ii _ΛOsee Nasareetaiñ_Δr_Λ Galilea d_Λv_ΛΛriaiñ_Δr_Λ Beleenamu Judeea d_Λv_ΛΛri_Λr_Λ. Davicar_Λ _ΛrBeleen_Λr_Λ vuusaicami dai _ΛOsee _Λrcajiudad_Λ Davicar_Λ casc_Λd_Λ ii _Λgai Beleenamu m_Λsai _Λcaldana. ⁵ Dai _ΛOsee vaidacai Marí_Λ Beleenamu. Casi _Λrg_Λncuucunacamicatadai _Λgai d_Λmos maiquiaa _Λmapai oidacatadai. Dai Marí_Λ cayoga dueeyitadai. ⁶⁻⁷ Aid_Λsi aayi _Λgai Beleen_Λr_Λ camaitiipuc_Λatadai siaaco g_Λnuuliña _Λgai casc_Λd_Λ caapayu quidi_Λr_Λ g_Λnuuli _Λgai. Dai aid_Λsi quiaa m_{ΛΛ}ca daraajatadai _Λgai, tai caaayi istuigaco duaadia agaitadai Marí_Λ dai dueeyi. _Λgai _Λrtuucamid_Λr_Λ marad_Λcatadai tai biisa dai ami siaaco gacuaadana caapayu ami vooda.

⁸ Dai Beleena maigovai oidigana ajioopaitadai pastutuuru dai nuucadacatadai g_Λnsosoiga

cañiiru tucarΛ. ⁹ Tai todian duucai gΛmaasitu Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ Λpastutuuru vuitapi. Tai Diuusi gΛguvucadacΛdΛ cuudan duí ami siaaco daraajatadai Λgai tai duduaadimu Λpastutuuru. ¹⁰ Tai potΛtΛdai ΛDiuusi tΛaañicarudΛ:

—MaitavΛr duduaadicuda aapimΛ. AanΛ angΛnbΛidati cΛΛga ñiiooqui dai idi ñiiooquicΛdΛ aliΛ baigΛnΛliadamu aapimΛ dai vΛΛsi Λoidacami oidi daama. ¹¹ ΛΛquiapo moquiiyΛrΛ siaaco oidacatadai DavicarΛ ΛΛquioma movuusai Λmo cΛΛgacΛrΛ gΛnvuviaadamiga. Λgai argΛntΛaanΛdamiga Cristo. ΛCristo icaidaga Λmo gΛΛ tΛaanΛdami ismaacΛdΛ Λcovai vuusaitu Diuusi sai cΛΛgacΛrΛ gavuvaidiña. ¹² Mo siaaco gacuaadana Λcaapayu mo caatΛcamu Λali gΛΛli biisapicami sitΛΛgimu aapimΛ dai poduucai maatΛmu aapimΛ sai ismaacΛdΛ gΛnaagidi aana sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi —astΛtΛdai ΛDiuusi tΛaañicarudΛ.

¹³ Mosai cuugaida ñiioo Λgai tai mui vaamioma gΛnmaasitu Diuusi tΛtΛaañicarudΛ daidΛ itΛtΛdai Λgai Λpastutuuru:

¹⁴ MΛΛ tΛvaagiΛrΛ vΛΛsi Diuusi tΛtΛaañicarudΛ cΛΛga ñiioocai Diuusi vui.

Dai sivi tami oidigi daama Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi oodami.

CascΛdΛ sivi gia cacΛΛga gΛniibΛstacan taadacamu gooidacami.

Ascaiti ΛDiuusi tΛtΛaañicarudΛ.

¹⁵ Aidasi iji Λgai abiaadΛrΛ tΛvaagiamu vaidΛ Λpastutuuru aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:

—Tiimada gaamu moocoro Beleenamu dai naida istumaasi asducatai apadii goovai ismaacada garaagidi Diusi —ascati apastutuuru.

¹⁶ Dai otoma iji dai cavami iji dai macca taa agai Maria dai Osee dai ali sianni mo caatcatadai siaaco gacuaadana caapayu. ¹⁷ Mostagacai apastutuuru agai otoma agidi Maria amadu Osee isciti Diusi taañicaruda agaitai ali sianni. ¹⁸ Dai vascatai ismaacada cai ismaacada agai apastutuuru camaitaa isducatai gantagituagi. ¹⁹ Dai Maria maiugu gitocana istumaasi apadii. ²⁰ Aidasi capamu aa suuli apastutuuru voyamu iimitai siaa duutudaimi agai Diusi dai caga aatagi aatagaimi agai Diusi vatar vasicada ismaacada taa agai dai ca. Vasi povadi isducatai agidi Diusi taañicaruda cascada.

²¹ Matai bo mamacova tasaicada iquit tuucgad ali sianni dai Suusi taaai. Maiquiaa nonoacatai Maria abiaadara agidi Diusi taañicaruda sai Suusi taatana cascada Suusi taaai agai.

²² Dai aidasi casi idui agai vasi isducatai agai Moseesacaru samicamadara saida ivuaadana vasi oqui sascada maamatadagi amaasi bacai agai ali gali Jerusaleenamu. Dai ami gaa quiupaigadara judidu itadai agai Diusi:

—Aatma ipalidi sai garmara vascara gaañigidiña —astadai.

²³ Poduucai oojis Diusi ñioquidara sai vasi judidu maamarada tucamidara isarcacalicagi sai viaacatadai isivuaadagi Diusi aa duiñdad.

²⁴ Iji agai dai dasda agai Diusi gooca voutu dai

gooça tutuugu poduucái isduucái oojisi Diuusi ñiooquidΛΓΛ.

²⁵ Mo JerusaleenΛΓΛ oidacatadai Λmo cΛΛli Simuñi tΛΛgiducami. Dai cΛΛga ΛΛgidiña Diuusi dai siaa duutudai. Dai Λgai ΛΓΛmoco ΛΠΡΛ ismaacΛΔΛ nΛnΛracatadai isdiviagi Λmaadutai dai soiñagi Λjudidíu vai Λgai ΛΛgi gataΛaanΛdagi gΛndΛvΛΛragΛΓΛ. Dai Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacatadai Simuñi. ²⁶ Dai caagiditadai Diuusi IbΛadΛ Simuñi sai maiquiaa muucucái Λgai tΛΛgia agaitadai ΛCristo ismaacΛΔΛ ootosa agai Diuusi. ²⁷ Dai Diuusi IbΛadΛ ootoi Simuñi ΛgΛΛ quiuupaigadΛamu judidíu. Tai aidΛ ami dada Osee ΛΛmadu María dai bΛΛcati Λali gΛΛli daidΛ iduñia agai isducatai viituli Moseesacaru. ²⁸ Tai ΛSimuñi bΛi Λali siΛΛñi dai siaa duutuli Diuusi dai potΛtΛdai Λgai Diuusi:

²⁹ TΛaanΛdami, aanΛ ivueeyi vΛΛsi istumaasi giñaagidi aapi. Sivi gia cacΛΛga baigiñΛliaracΛΔΛ muuquimu aanΛ. Casi iñtΛΛgi aapi ismaacΛΔΛ giñaagidi cascΛΔΛ.

³⁰ CatΛΛ aanΛ idi cΛΛgacΛΓΛ vuviaadami
³¹ IsmaacΛΔΛ ootosi aapi vΛΛsi oidi daama oidacami.

³² Idi maatΛtuldamu Λgai ismaacΛΔΛ maitΛrjudidíu gΛñiooqui. Dai idi cΛΛga ñioocadamu gΛmaamara judidíu vΛΛtarΛ.

AstΛtΛdai Simuñi.

³³ DaidΛ ΛdΛΛdΛdΛ Suusi maitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgituagi caΛcai istumaasi aagai Simuñi aagaitai ΛmaradΛ. ³⁴ TaidΛ ΛSimuñi itΛtΛdai:

—Vai Diuusi cΛΛgacΛΓΛ gΛnnΛidiña —astΛtΛdai.

Dai gooquiΛrΛ itΛtΛdai Λgai ΛMaría ΛΛgi:

—Si^Λscad^Λ g^Λliagi idi ali si^Λñi ismaac^Λd^Λ ootoi Diuusi muidutai judidíu c^Λgac^Λr^Λ vuvaquimu idic^Λd^Λ dai aa mui maic^Λgac^Λr^Λ vuvaquimu dai muidutai vui ñioocadamu. ³⁵ Dai poduucai g^Λmaat^Λmu isducatai g^Λnt^Λt^Λgitoi ^Λoodami. Dai aapi s^Λlic^Λd^Λ g^Λaimu soi^Λliaragai —ast^Λt^Λdai Simuñi ^ΛMaría.

³⁶ Ami Jerusaleen^Λr^Λ oidacatadai ^Λmo oocodami Aana t^Λg^Λiducami. ^Λgai ^ΛrPanuelicaru maracatadai daid^Λ ^Λrcajiudad^Λ Asielicaru. Dai ^Λgai ^ΛrDiuusi ñiooquituldiadamigad^Λcatadai. Aid^Λsid^Λ ^ΛrT^Λajicatadai cunai ^Λgai ^Λmo c^Λli. Dai bo cuvaracami uumigic^Λd^Λ viuudutu. ³⁷ Dai aid^Λ camaaco coobai dan maacova uumigi viaacatadai. Dai v^Λas tasai maitacuaadatai aim^Λraíña ^Λgai ^Λg^Λ quiuupaigad^Λamu ^Λjudidíu dai daan^Λíña Diuusi sai soic^Λíña dai siaa duutudaiña Diuusi. ³⁸ Aid^Λsi quíaa ami ^Λg^Λ quiuupaigad^Λr^Λ judidíu guucacatadai Suusi d^Λad^Λd^Λ ^Λmadu Simuñi tai ami divia ^ΛAana dai ^Λp^Λga siaa duutuli Diuusi dai gooqui^Λr^Λ ii dai m^Λ aagidi v^Λasi ^ΛJerusaleen^Λr^Λ oidacami ismaac^Λd^Λ n^Λn^Λracatadai isDiuusi c^Λgac^Λr^Λ vuvaidagi aagaitai ^ΛSuusi.

³⁹ Aid^Λsi canaato Osee ^Λmadu María v^Λasi ismaac^Λd^Λ aagai Diuusi ñiooquid^Λr^Λ canoonora Nasareetamu Galilea d^Λv^Λri^Λr^Λ. ⁴⁰ Vaid^Λ ^Λali g^Λli g^Λlimi dai c^Λga b^Λjimi g^Λt^Λgitoidaga dai Diuusi c^Λgac^Λr^Λ n^Λidi.

⁴¹ V^Λasi uumigi mosaajíña ^Λg^Λ siaa duudagad^Λ judidíu vai ajioopaiña d^Λad^Λd^Λ

42 Dai amo imidagai caviaacata dai Suusi baivustaama dan gooca uumigi aidasi aayi istuigaco ajioopaiña agai Jerusaleenamu. 43 Dai cadaivunucai agla siaa duudagai tai cavansi noonora oodami tai Suusi anaasi Jerusaleenara vii. Daid adadad maimaatacata dai ismomaca vii Suusi. 44 Povanaliditadai adadadad sid Suusi oodami saagida imitadai dai amo tasai iji. Dai gaa agai Suusi oodami saagida dai tacaaimi ganaaduni dai aa oodami ismaacada maatacata dai agai, 45 dai maitaa. Dai apamu aa suuli Jerusaleenamu dai gaaga agai.

46 Vaica tasai gaa daida taa vai agla quiuupaigadara ajudidiu daacata dai Suusi amadu ismaacada gamamaatutudi Diuusi ñiooquida. Dai caga gatagito caa dai tacaai apra. 47 Dai vascatai ismaacada caa ismaacada aagai Suusi camitaa isducatai gantatagituagi. Dai povanalidi ducatai mosaa cagadu goovai mooda dai mosaa caga gaaa nonoragidi mastumaasi tacaai, asanalidi. 48 Aidasi adadadad taa Suusi poduucai gantatagitoi: “¿Ducatai tanai daja goovai?” asduucai gantatagitoi. Daid adadad itadai:

—¿Giñmara tuipasi povarduuni? Gaooca amadu aan ali duduaadimucata dai gagaagaitai —astadai María.

49 Taid Suusi itadai:

—¿Tuimad giñgaagai? ¿Maitamasmaata aapim isviaa aan isiduniagi istumaasi giñtajai giñooca? —astadai.

⁵⁰ TaidΛ adΛΛdΛdΛ maimaatΛ caí istumaasi aagidi ΛSuusi maimaatΛcatadai Λgai isDiuusi gΛooga aagai Λgai.

⁵¹ Taida oí ΛSuusi gΛdΛΛdΛ gaamu Nasareetamu dai apiamoΛΛsi cΛΛga ΛΛgidi gΛdΛΛdΛ. DaidΛ adΛΛdΛ maiugu tΛgitocana vΛΛsi isducatai apΛvueeyi dai istumaasi aagaiña ΛSuusi. ⁵² DaidΛ ΛSuusi gΛΛlimi dai vaamioma bΛΛjimi gΛtΛgitoidaga dai Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi ΛSuusi daidΛ Λoodami Λcaa cΛΛgacΛrΛ nΛidi ΛpΛ.

3

¹ Aidasi ΛTiverio Sesara ΛrΛgΛΛ baitΛcΛaacamicatadai RoomΛrΛ. Cabaivustaama dan taama uumigi daacatadai Λgai, vaidΛ Ponsio Pilaato Λrcaigicatadai JudeeΛrΛ, vaidΛ Eroodasi Λrcaigicatadai GalileeΛrΛ, vaidΛ ΛPilli Eroodasi suculidΛ Λrcaigicatadai ItureeΛrΛ ΛΛmadu TraconiitΛrΛ, vaidΛ Lisaaniasi Λrcaigicatadai AviliñiΛrΛ, ² vaidΛ Aanasi ΛΛmadu Caifasi ΛrbaitΛguucacamigadΛcatadai Λpapaali. Dai aidΛ ΛVuaana Zacaríá maradΛ oidigana oidacatadai taidΛ Diuusi ootosi Λmo ñiooqui. ³ DaidΛ ΛVuaana muiyapΛrΛ aimΛraiña Λaqui Jordán ugidiana, dai aagidiña Λoodami sai Λma duucai gΛntΛtΛgitona dai camaisoimaasi ivuaadana sai Diuusi oigΛldana vΛΛsi soimaascamigadΛ dai sai gΛnvapaconana sai nΛidiña Λoodami iscaama duucai gΛntΛtΛgito dai camaisomaasi ivuaada agai. ⁴ Isducatai aagaitadai Isaíacaru Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ siduuña agai Vuaana mospovΛdui. Λgai aduucai ooja:

Diuusi ootosa agai amo calli sai oidigana gamamaatatluldiña dai poduucai gaaagidamu agai:

“Siascada loodami nalaracagi isdiviagi amo baitacaaacami gaaagai isbaiduiñdiagi voogada.

Poduucai apaa gaaagai masbaiduiñdiagi ganiibadaga caotoma divia agai gartaanadamiga cascada.

⁵ Siascada baiduiñdiagi abaitacaaacami voogada siaaco dadacagiga gaaagai iscanga tpaalicadagi.

Dai siaacoga tuutuvidaca gaaagai iscanga tpaalicadagi.

Dai siaacoga noonoliñicagi voi gaaagai issalli taquiagi.

Dai poduucai apaa gaaagai isbaiduiñdiagi loodami ganiibadaga.

⁶ Dai vasi loodami oidi daama oidacami maatamu isDiuusi aragai ismaacada cagacara gavuvaidi”.

Ascaiti Isaia oojada.

⁷ Aidasi vuvaaja loodami ganquiiquiaiñdara sai vapaconana avuaana taida avuaana potadai:

—Aapima ismaacada daivai tami ansai ganvapaconana apaan ducami coocoyi ismaacada vopooyi siuu duucu camajidagi vasoi poliditai sai poduucai Diuusi camaisoimaasi gantaatatulda agai. Apaga gaaagai issallicada ama duucai gantatagituagi aapima dai camaisoimaasi ivuaadagi.

⁸ Gaaagai mascagacara oidaca aapima vai nidiña aa mascaama duucai gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada agai.

Dai maitavAR gΛnaagiada aapimΛ aipacoga mΛsaidΛ ARAvraañicarū cajiudadΛ sai cascΛdΛ cΛAgacARΛ gΛnnΛidi Diuusi. AanΛ angΛnaagidi sai asta goojoodai ismaacΛdΛ modaraaja cΛAgā istutuidi Diuusi isidunīagi Avraañicarū cajiudadΛ isipΛliadagi. ⁹ Diuusi cabai gΛduu issoimaa taatatuldagi maicΛΛ tuutiacΛdΛ Δpan duucai Δmo cΛΛli ismaacΛdΛ guicutai uusi ismaacΛdΛ maicΛΛgadu iibiadΛ dai mΛmΛidi. Poduucai Diuusi ootosamu Δoodami ismaacΛdΛ soimaasi ivueeyi mΛΛca siaaco tomastuigaco mΛΛcana tai —astΛtΛdai ΔVuaana.

¹⁰ Amaasi Δoodami tAcacai ΔVuaana daidΛ itΛtΛdai:

—¿Tuma duuna aatΛmΛ sividΛo? —astΛtΛdai.

¹¹ TaidΛ ΔVuaana aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Δgai ismaacΛdΛ gΛviida gooca vaapasaragai gΛaagai isoidagi Δmoco Δgai ismaacΛdΛ maiviaa dai Δgai ismaacΛdΛ gΛviidacagi cuaadagai gΛaagai isaa oidagi ismaacΛdΛ maitΛviida —astΛtΛdai ΔVuaana.

¹² Tai dada ΔΛmoco tumiñsi vuudami sai vapacōnana ΔVuaana daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, ¿tuma duuna aatΛmΛ? —astΛtΛdai.

¹³ TaidΛ ΔVuaana aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Maitavaamioma gΛtaanΛi tumiñsi mosAcāsi siΛΛsi maigarsi mΛsgataanΛdagi —astΛtΛdai ΔVuaana.

¹⁴ Tai dada sandaarū ΔpΛ dai tAcacai ΔpΛ:

—¿Dai aatΛmΛ tuma duuna? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΔVuaana itΛtΛdai:

—MaitavAR ΔΛsiada aapimΛ Δoodami tomali Δmo istumaasi guvucadacΛdΛ tomali maitΛaagai

masgapiar vuupada ismaacada maigapiara valla, baiyomavar baiganliada agaicada masmaacada gamaitacai —astatadai.

¹⁵ Vassi oodami camaatcatadai isDiuusi ootosa agai Cristo dai cananaracatadai dai cascada povanlilitadai saida Vuaana aragai.

¹⁶ Damos Vuaana potatadai vasscatai:

—Aan gia suudagicada gnvapaconai damos divia agai mai ismaacada gnvapacona agai Diuusi Ibadaada sai ganlamadu daacana Diuusi Ibada. Dai agai vaa nida agai oodami ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami. Agai vaamioma viaa guvucadagai insaan. Aan maitistutuidi siasi istutuidi agai. Aan tomali maiviaa samicami isuupasdagi susuusacada gigiaaragada. ¹⁷ Amo calli ismaacada calivai taligi bai tueeyi taligi daida acosada mamidi. Poduucai idunia agai agai ismaacada divia agai oodamicada. Ismaacada vaavoitudai agai iimia agai tvaagiamu dai ismaacada maivaavoitudai Diaavora lamadu iimi agai agai siaaco tomali amo imidagai maitutucui tai —astatadai Vuaana oodami.

¹⁸ Dai poduucai dai mui vaamioma nioqui callgaducami aagidi Vuaana oodami. ¹⁹ Dai aagidi agai lpa caigi Eroodasi sai alia soimaasi idui agai lasidacai gasuculi Piili oonigada Erodi-iasi, dai sai ama maasi soimaascami idui agai lpa.

²⁰ Gooquiar vaamioma soimaasi idui Eroodasi maisacai Vuaana.

---

²¹ Damos aidasi maiquiaa gamaisatu Vuaana agai vapacoi mui oodami dai vacoi Suusi lpa.

VaidΛ ΛSuusi gadaanΛitadai Diuusi dai aidΛsi gadaanΛitadai Λgai Diuusi tai gΛcupiooco ΛtΛvaagi, 22 tai Diuusi IbΛadΛ tΛvai ΛSuusi daama Λmo tugu maasi. Tai caidatu Λmo ñiooqui tΛvaagiaiñdarΛ dai pocaiti:

—AapiarΛ Λrgiñmara nai aliasi gΛoigΛdai aanΛ dai aliΛ baigiñΛlidi aanΛ aapicΛdΛ —ascaiti Λñiooqui.

23 Suusi viaacatadai parΛ Λmo coobai dan baivustaama uumigi aidΛsi gΛaaga gΛaa duiñdaga. Dai poΛlidadai Λoodami isΛgai ΛrOsee maradΛ. ΛOsee ΛrmaradΛ Elicaru, 24 ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Maatatacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Levícaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Melquicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Anacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Osecaru, 25 ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Matatiiasicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Amoosicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Naumacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Eslicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Nagaicaru, 26 ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Maatacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Matatiiasicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Semeicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Osecaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Uudacaru, 27 ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Oanacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Resacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Sorovaveelicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Salatieelicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Nelicaru, 28 ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai

Melquicaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Adicaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Cosaamacaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Elimoodamacaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Eracaru, ²⁹ ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Osuecaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Elieesicaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Oorimacaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Mataatacaru, ³⁰ ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Levícaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Simeoñicaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Uudacaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Oseecaru,
 ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Onanacaru,
 ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Eliaaquimacaru,
³¹ ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Meliacaru,
 ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Mainanacaru,
 ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Mataatacaru,
 ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Nataanacaru,
³² ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Davicaru,
 ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Isaícaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Obedicaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Boosocaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Salimoonocaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Naasonocaru, ³³ ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Aminadaavacaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Araamacaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Esiroomacaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Pareesicaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Uudacaru. ³⁴ Ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Jacocaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Isaacaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Avraañicaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Tarecaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Nacoracaru, ³⁵ ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Serugacaru, ismaac Δ Δ

ΛrmaradΛcatadai	Raagaucaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Peleegacaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Eveelicaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Salacaru, ³⁶	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Cainanacaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Arapaajadacaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Semicaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Noecaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Lamecaru, ³⁷	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Matusaleenacaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Enoococaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Areedicaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Maalaleelicaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Cainanacaru, ³⁸	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Enoosicaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Setacaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Adáñicaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Diuusi Λgai idui Adáñi cascΛdΛ.	

4

¹ TaidΛ ΛSuusi ii Λaqui JordánaiñdΛrΛ vaidΛ Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacatadai dai Λgai vaa Diuusi IbΛadΛ vaidacai oidigamu. ² Amaasi aidΛsi mΛΛ oidigana divia Λgai anaasi daja goo coobai tasai. Dai siΛΛqui tasai daja Λgai camosaagidiña ΛDiaavora siduñia Λgai soimaasi. Dai siΛΛqui tasai daja Λgai oidigana Λcaaqui tasai maitauu Λgai. Dai asta Λcaaqui tasaicΛdΛ aayi biuugigai. ³ Amaasi ΛDiaavora itΛtdai:

—Isaapi ΛrDiuusi maradΛ di aagidañi goojoodai vai tascali gΛnaatona —astΛtdai ΛDiaavora.

⁴ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Diuusi ñiooquidarΛ pocaiti: “Maisiu mosΛca tascalicΛdΛ istutuidi oodami isoidacagi, gΛaagiava Diuusi ñiooquidarΛ ΛpΛ”, ascaiti Diuusi ñiooquidarΛ —astatΛdai Suusi.

⁵ AidΛ ΛDiaavora vaidacai ΛSuusi Λmo gΛΛ tuvidacamu dai abiaadarΛ tΛtΛΛgidi vΛΛsi gΛgΛr tΛtΛaanΛdami ismaacΛdΛ oidaga oidigi daama dai vΛΛsi oodami ismaacΛdΛ tΛaanΛi ΛtΛtΛaanΛdami.

⁶ DaidΛ ΛDiaavora itΛtΛdai:

—VΛΛsi goovai ismaacΛdΛ gatΛtΛgidi aanΛ, aanΛrgiñtuidaga. AanΛ istutuidi ismaquia Λgi sioorΛ maquia iñΛliada aanΛ. Aapi angΛmaquiagi vΛΛsi goovai paidΛ ΛrtΛaanΛdamica. ⁷ Isaapi gatootonacΛdΛ cΛquivagi giñvuidarΛ daidΛ giñsiao duutudagi vΛΛsi argΛtuidacamu goovai —astatΛdai ΛDiaavora.

⁸ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ImΛdañi tabiaadarΛ aapi Diaavora poduucai oojisi Diuusi ñiooquidarΛ: “Siaavar duutuada aapimΛ gΛN Diuusiga dai mosΛca Λgai Λmoco avΛr ΛΛgiada” —astatΛdai ΛSuusi.

⁹ Dai gooquiarΛ vaidacai ΛDiaavora ΛSuusi Jerusaleenamu. Dai ami ΛgΛΛ quiuupaigadarΛ Λjudidú daama tΛsagi daidΛ itΛtΛdai:

—Isaapi ΛrDiuusi maradΛ di, tabiaadarΛ mΛtana gΛΛsi tuduidΛ. ¹⁰ Poduucai oojisi Diuusi ñiooquidarΛ:

Diuusi ootosamu gatΛtΛaañicarΛ vaidΛ gΛnuucaticana.

¹¹ SigΛdaagiadamu Λgai gΛnnoovnicΛdΛ pai mais-araana gΛΛΛcaso Λmo odiaba.

Asduu oojisi Diuusi ñiooquidarΛ —astatΛdai ΛDiaavora.

12 TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Poduucai oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ di:
 “MaitΛagagai pΛsaagiadagi Diuusi saidΛ iduuna
 Λmo istumaasi mosnΛida Λlidityai sabai giduuna”
 —astΛtΛdai ΛSuusi.

13 Amaasi ΛDiaavora camaitΛΛgacai isducatai
 soimaasi iduiñtuldagi ΛSuusi dagito chiΛΛqui tasai.

14 TaidΛ ΛSuusi Λpamu aa gΛi Galileeamu. DaidΛ
 Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacatadai cascΛdΛ viaa
 Λgai guvucadadΛ Diuusi. Dai vΛΛsi GalileeΛrΛ
 oidacami dai vΛΛsi ΛΛmapΛcΛrΛ sicoli Galilea oida-
 cami maí istumaasi ivuaadatadai Λgai. 15 Dai
 ami GalileeΛrΛ ΛSuusi aipaco aimΛraiña judidíu
 quiquiuupaigadΛrΛ dai gamamaatΛtuldíña Diuusi
 ñiooquidΛ dai vΛΛscatai goΛΛ cΛΛga ñiooqui aagaiña
 aagaitai ΛSuusi.

16 Amaasi ΛSuusi aayi Nasareetana siaaco
 gΛΛ Λgai. Dai aidΛsi aayi ibΛstaragai tasΛrΛ ii
 Λgai judidíu quiuupaigadΛamu ΛΛgi poduucai
 gΛviidacatadai Λgai cascΛdΛ. Dai cΛquiva dai
 aaga agai oojai. 17 TaidΛ Λnuucadacami Λliviivru
 maa Λliivru ismaacΛdΛ ooja Isaíacaru Diuusi
 ñiooquituldiadamigadΛ. Vai Λgai nΛnΛidi dai tΛΛ
 siaaco aduucai oojisi:

18 Diuusi IbΛadΛ giñΛΛmadu daja.

Diuusi Λcovai giñvuusaitu ansai aanΛ imΛna dai
 aagidana ΛcΛΛgaducΛdΛ ñiooqui ismaacΛdΛ
 tagito sioorΛ soicΛdagi vaidΛ ivuaada Λgai
 istumaasi Diuusi ipΛlidi.

Dai ansai aagidana aanΛ agai ismaacΛdΛ maamaisaca ΛDiaavora sai casi istutuidi isvuvaquiagi.

Dai ansai nΛnΛaavatudana ismaacΛdΛ maiñΛnΛeeyi.

Dai ansai soñana mΛsmaacΛdΛ soi duuca nΛidi.

¹⁹ Dai ansai aagidana aanΛ aoodami sai caaayi istuigaco Diuusi cΛagacΛrΛ nΛijada agai vΛascatai.

Ascaiti aoojai.

²⁰ Amaasi ΛSuusi cuu aliivru dai gatΛagi dai daiva. Dai vΛascatai ismaacΛdΛ ami daraajatadai apianΛnΛidi ΛSuusi. ²¹ Tai agai ñioo daidΛ itai:

—Siviat caaayi aapimΛ gΛnsaagida ismaacΛdΛ ooja Isaíacaru —astΛtΛdai ΛSuusi.

²² Vai vΛascatai cΛaga ñioocai aagitai ΛSuusi dai maitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgituagi caΛcatai ismosΛΛ cΛaga ñioocai ΛSuusi. Dai aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:

—CΛΛ maatΛ aatΛmΛ idi cΛΛli sidΛ arOsee maradΛ daidΛ artami oidacami —ascaiti aoodami.

²³ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—SΛΛlicΛdΛ povai iñtΛtΛadamu aapimΛ: “PΛssΛlicΛdΛ istutuidi isidunñiagi gomaasi di, iduunñi”. Dai povai iñtΛtΛadamu aapimΛ ΛpΛ: “Tami siaaco argΛΛracami aapi igidunñi ΛpΛ istumaasi caΛ aatΛmΛ saidΛ idui aapi CapernaumΛrΛ”, iñtΛtΛadamu aapimΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

²⁴ DaidΛ ΛSuusi vaamioma ñioo daidΛ itΛtΛdai:

—SΛΛlicΛdΛava arvaavoi ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ sai siΛascadΛ gamamaatΛtuldiadagi Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ Λgi gΛdΛvΛΛragΛrΛ maiΛgigitai caΛcana aoodami. ²⁵ Goovai

ismaac^ΛΔ^Λ g^Λnaagidi aan^Λ gia s^Λlic^ΛΔ^Λ Δ^Λrvaavoi. Δ^Λquioma ali^Λ ii biuugigai Isireli d^Λv^ΛΔ^Λri^ΛΔ^Λ, maiduudu vaica uumigi dan taucami casc^ΛΔ^Λ. Vai aid^Λ oidacatadai Eliiasicaru dai muiducatadai v^Λpiuudu Δ^ΛΔ^Λ.²⁶ Taid^Λ Diuusi maiotoi Eliiasicaru tomali Δ^Λmo viuudu quiidiamu anaasi issoiñagi Δ^Λgai dai baiyoma sib^Λacoga ootoi Δ^Λgai Δ^Λmo viuudu quiidiamu Sareepat^ΔΔ^Λ Sidóni d^Λv^ΛΔ^Λri^ΔΔ^Λ sai soiñana.²⁷ Dai aid^Δsi quiaa oidacatadai Eliiasicaru mui judidíu viaacatadai Δ^Λcoocodagai ismaac^ΔΔ^Δ duvaldi gatuucuga. Tai v^ΔΔ^Δscat^ΔΔ^Δ tomali Δ^Λmaadutai Δ^Λgai maiduaadi Eliiasicaru dai baiyoma duaadi Δ^Λmai sib^Δaco oidacami Naamán t^ΔΔ^Δgiducami Siri^ΔΔ^Δ oidacami —ascaiti Δ^ΔSuusi.

²⁸ Dai goovai ismaac^ΔΔ^Δ aa Δ^ΔSuusi ca^Δ Δ^Δoodami dai s^Δlic^ΔΔ^Δ baacoi vui.²⁹ Dai v^ΔΔ^Δscatai guuquiva dai goguaama vaidacai Δ^ΔSuusi dai vuusaitu Nasa-reetai^ΔΔ^ΔΔ^Δ. Nasareeta Δ^Δruranacatadai. M^Δtai t^ΔΔ^Δgagi Δ^ΔSuusi Δ^Δmo vavuana dai abiaad^ΔΔ^Δ m^Δtana daituda agaitadai.³⁰ Taid^Δ Δ^ΔSuusi mossaaigida daivusai Δ^Δoodami dai daivunu ii.

---

³¹ Amaasi ii Δ^ΔSuusi Capernaumamu Galilea d^Δv^ΔΔ^Δri^ΔΔ^Δ. Dai ami mamaat^Δtuldi Δ^Δoodami Diuusi ñiooquid^Δ Δ^Δmo ib^Δstaragai t^ΔΔ^ΔΔ^Δ.³² Tai camait^ΔΔ^Δ Δ^Δoodami isducatai g^Δnt^Δt^ΔΔ^Δg^Δituagi ca^Δcatai isducatai gamamaat^Δtuldi Δ^Λgai dai Δ^Δpan Δ^Δsi c^ΔΔ^Δga ñioocaitai Δ^Δmo guvucadagai viaacami.

³³ Dai ami judidíu quiuupaigad^ΔΔ^Δ daacatadai Δ^Δmo c^ΔΔ^Δli ismaac^ΔΔ^Δ viaacatadai Δ^Δmo Diaavora t^Δaañicarud^Δ dai g^ΔΔ^ΔΔ^Δ iiña daid^Δ icaiti:

34 —Gardagitoñi. ¿Tuipasi divia aapi dai garoojotuldi aapi Suusi Nasareetarai oidacami? ¿Garugiuga pasialidi aapi diviacai? Aana gia calga gamaata aapi. Aapiapai araco vuusaidada Diuusi ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi —ascaiti adiaavora taañicaruda.

35 Taida adiaavora bagaimi adiaavora taañicaruda daidaitadai:

—Maitiñioocada. Dagitoñi gocali —astadai adiaavora.

Taida adiaavora taañicaruda davarapi daitu cali vasi aoodami vuitapi dai vuusai caliañidara dai daivunu ii. Dai vascara tomali amo soimaasi maitiduuñi. 36 Tai vasi aoodami duduaadimu dai aipaco ganaagidi daidaitai:

—¿Ducatai istutuidi goovai ispoduucaniñioocadagi? Ducatai istutuidi gocali istaanadagi diaavora taañicaruda mosaa guvucadacada vai godiaavora taañicaruda agidi dai otoma vuvacai —ascaiti aoodami.

37 Daida aoodami vasi aipaco oidacami aata-gaiña dai aagaiña adiaavora.

38 Amaasi adiaavora vuusai ami judidíu quiuupaigadañidara dai ii Simuñi quiidiamu. Vaida adiaavora tuumuda samicada coococatadai oiditadai toiñdagai. Vaida aaduñda coocoadadaaani adiaavora sai duaaidana. 39 Taida adiaavora miaadara calquiva dai duaadi tai otoma dagito toiñdagai. Tai otoma vañi looqui dai bibi gadadidacami.

40 Dai aidara urunoco duupidatai tasai matai mui vaaapi adiaavora coococoidada mui

naana maasi coocodagai viaacami. VaidΛ
 ΛSuusi mostaatamai ΛcoococoidadΛ tuutucugadΛ
 gΛnoonovicΛdΛ vai duduaadΛi. ⁴¹ Dai muidutai
 ΛcoococoidadΛaiñdΛrΛ vuvaja Diaavora
 tΛtΛaañicarudΛ. Dai gΛgΛrΛ ñiioocai ΛDiaavora
 tΛtΛaañicarudΛ daidΛ itΛtΛdai ΛSuusi:

—AapiarΛ armaradΛ Diuusi —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi bagaimi dai camaidagito
 isvaamioma ñiioocada Λgai. ΛDiaavora
 tΛtΛaañicarudΛ maatΛcatadai isΛgai rΛCristo
 dΛmos ΛSuusi maitipΛlidadai isaaga Λgai cascΛdΛ
 maidagito isvaamioma ñiiooquiagi.

⁴² Dai camaasidatadi ii ΛSuusi ami Capernau-
 umaiñdΛrΛ bai mΛΛcasi oidigana siaaco maioidaga
 oodami. TaidΛ Λoodami gaagamu daidΛ aayi
 siaaco daacatadai Λgai. MaitipΛlidadai Λoodami
 isimia Λgai. ⁴³ DΛmos ΛSuusi itΛtΛdai:

—AliΛ tΛgito aanΛ isimiagi sibΛaco gΛgΛr qui-
 iquiamu ΛpΛ dai aagidagi Λoodami sai Diuusi
 soicΛi Λoodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana, cascΛdΛ
 giñootoi Diuusi idi oidigΛrΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴⁴ DaidΛ ΛSuusi gaaagidimi Diuusi ñiiooquidΛ
 quiquiupaigadΛrΛ Λjudidíu GalileeΛrΛ.

5

¹ Amo imidagai ΛSuusi gΛΛ suudagi ugidiana
 daacatadai siaaco Genesareta tΛΛgidu ΛgΛΛ su-
 udagi. Tai mui dada oodami dai camogΛvisa
 Λoodami dai sΛΛlicΛdΛ abaana gugucai asta bait-
 oma maioiñitudai caΛca Λlidadai Λgai Diuusi
 ñiiooquidΛ cascΛdΛ. ² TaidΛ ΛSuusi tΛΛ gooca vaarcu

ΛgΛΛ suudagi ugidiana suudagi daama simos-
guuca. Λvatopa vuviadami cavuvajatadai abi-
aadΛrΛ dai vapaconaitadai gΛnvatopa vuicarū.
3 TaidΛ ΛSuusi ii dai tΛsai vaarcugadΛrΛ Simuñi
dai potΛtΛdai ΛSuusi ΛSimuñi sai mΛΛcasioma im-
itudana Λsuudagi ugidiaiñdΛrΛ. TaidΛ ΛSuusi
ami vaarcuΛrΛ daiva dai abiaadΛrΛ mamaatΛtuldi
Λoodami Diuusi ñiooquidΛ. 4 Dai aidΛsi canaato
ñioo ΛSuusi potΛtΛdai Λgai ΛSimuñi:

—Imitudañi govaarcu siaaco vaamioma tuu-
cavaga dai suudarΛ avΛr suuliga gΛnvatopa vu-
vaidacarū dai vuvaida vatopa —astΛtΛdai ΛSuusi.

5 TaidΛ Simuñi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami Λmo tucagi gΛraaga
aatΛmΛ dai maivui tomali Λmoco, isaapi pocaiti
di vΛΛscarΛ atΛsuudarΛ suuligagi govatopa
vuvaidacarū —astΛtΛdai ΛSimuñi.

6 Dai mospodui Λgai dai sΛΛlicΛdΛ mui vuvaitu
vatopa asta saasaquimi Λvatopa vuvaidacarū.

7 Tai mooguidΛ Λgai gΛnaaduñi ismaacΛdΛ ΛgΛmai
vaarcuΛrΛ daraajatadai sai dadana dai soñana.
Tai Λgai dada dai cΛΛga suusudagi vΛgoocai vaarcu
dai asta baitoma dupiquimi Λvaarcu vΛΛtΛcatai.

8 TΛΛgacai imaasi ΛSimuñi Piiduru gΛtootonacΛdΛ
cΛquivΛ ΛSuusi vuidΛrΛ daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, iñdagitoñi, aanΛrΛmo
cΛΛli soimaasi ivuaadami —astΛtΛdai ΛSimuñi.

9 ΛSimuñi aliΛ duaadimucataidai cascΛdΛ. Dai
vΛΛsi Λgaa ΛΛpΛ ismaacΛdΛ ΛΛmadu daraajatadai
vΛΛscatai duduaadimucataidai mosΛΛ mui tΛΛgacai
vatopa. 10 Jacovo dai Vuaana Sevedeo maama-
radΛ ΛraaduñdΛcataidai ΛSimuñi dai duduaadimu-
cataidai ΛΛpΛ. DΛmos ΛSuusi potΛtΛdai ΛSimuñi:

—Maiti duaadicuda sivi uucami Δ rvatopa vudamicamu aapi dai sivi abiaad Δ r Δ gaagadamu aapi oodami vaid Δ giñoidatucuiña aan Δ —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

¹¹ Dai amaasi cavuvaidacai Δ v Δ arcu Δ g $\Delta\Delta$ suudagi ugidiana anaasi viaa v $\Delta\Delta$ sia Δ catai dai oí Δ Suusi.

— — —
¹² Δ mo imidagai Δ Suusi Δ mo ali quiiy Δ r Δ daacatadai tai ami aayi Δ mo c $\Delta\Delta$ li ismaac Δ d Δ viaacatadai Δ mo coocodagai ismaac Δ d Δ duvaldi gatuucuga. Dai aid Δ si t $\Delta\Delta$ Δ gai Δ Suusi g Δ tootonac Δ d Δ c Δ quiva dai d Δ v $\Delta\Delta$ rapi cuiqui dai daañimi daid Δ it Δ t Δ dai:

—Mamaat Δ tuldiadami p Δ sip Δ liadagi istutuidi aapi isgiñduaaidagi —ast Δ t Δ dai Δ coocoad Δ .

¹³ Taid Δ Δ Suusi taata g Δ noovic Δ d Δ daid Δ it Δ t Δ dai:

—Ip Δ lidiana isg Δ duaaidagi. Duaadicami vii —ast Δ t Δ dai.

Mospot Δ i Δ gai tai maigo ii Δ c $\Delta\Delta$ li coocodad Δ .

¹⁴ Taid Δ Δ Suusi pot Δ t Δ dai sai maiaagidiña tomali Δ maadutai imaasi dai pot Δ t Δ dai:

—Mosai imi dai m $\Delta\Delta$ vuid Δ r Δ c Δ quiva Δ paali dai oida istumaasi aagai Moseesacaru sipoduucai maat Δ camu Δ oodami iscadueeyi aapi —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

¹⁵ Dai aid Δ si duduaaidiña Δ Suusi Δ mo coocoad Δ vai vaamioma aipaco imimi goñiooqui vai vaamioma mui oodami g Δ Δ mpaidimi v $\Delta\Delta$ s tasai ca Δ ca Δ liditai Diuusi ñiooquid Δ . Dai sai duduaaidana Δ gai coococoidad Δ $\Delta\Delta$ p Δ . ¹⁶ D Δ mos Δ Suusi Δ covai vusac Δ iña siaaco maitiipu oodami dai ami daan Δ iña Diuusi sai soñana.

17 Amo imidagai ASuusi gamamaatATulditadai Diuusi ñiooquidA vai ami daraajatadai AMOCO fariseo APRA dai AMOCO mamaatATuldiadami Diuusi SALLICAMIGADA ismaacADA VASSI AMAPACARAIÑDARA Galilea dada dai VASSI JudeeaiñDARA dai JerusaleenaiñDARA. TaidA ASuusi Diuusi guvucadadACADA duduaadi ACOOCOCIDADADA.

18 Tai ami dada AMOCO CACALLI dai bLACATICADAI uusiARA amo CALLI ismaacADA maitistutuiditadai isoñiagi vai AGAI vaasa ALIDITADAI tuucavi siaaco daacatadai ASuusi. 19 DAMOS maitATAGAITADAI siaa SALLI vaasagi AGAI ACOOCOADAI gAVISTUDICADAI oodami cascADA. Dai vaaqui daama TATASAI dai abiaadARA cupiooco dai amui SALLI TAVAÑI ACOOCOADAI sueeyiARA VASSI AOODAMI saagida SALLI dai aitu siaaco daacatadai ASuusi. 20 Dai aidASI TAA ASuusi siASSI vaavoitudaitadai AGAI, potATADAI AGAI ACOOCOADAI:

—Giñaduñi gasoimaascamiga caoigALDI
—astATADAI.

21 Amaasi AMAMAATATULDIADAMI Diuusi SALLICAMIGADA AMADU AFARISEO AAGI gANTATAGITOIMI dai POVANALIDI: “Sioora idi CALLI dai pomaasi ñioocai. Vui ñioocai Diuusi tomali AMAADUTAI maitistutuidi isgaoigALDIADAGI gasoimaascamiga mosAAGI Diuusi”, asANALIDI AGAI.

22 DAMOS ASuusi maatacatadai ispomaasi gANTATAGITOITADAI AGAI dai potATADAI:

—¿Tuimasi poduucai gANTATAGITOI aapimA?

23 ¿Tumaasi sioma maisijaiga isaagagi: “Gasoimaascamiga caoigALDI”, siAAPA potAADAGI: “CAQUIVAÑI dai aimARDA”? 24 GANTAAgidamu aana aapimA iñsaana viaa AMO SALLICAMI dai viaa

guvucadagai tami oidigi daama isgaoigaldiadagi gasoimaascamiga —astatadai ASuusi Aoodami.

Dai amaasi potatadai Agai Acala coocoad:

—Aapi angAagidi vañigiñi dai bai gAsuaa dai imada gAquiyyamu —astatadai.

²⁵ Mospotai ASuusi tai otoma vañi Acoocoad vAAscatai vuitapi dai bai gAsuaa istuucara caatcatadai dai nora gAquiyyamu dai calga ñiooquimi Diuusi vui. ²⁶ Dai vAAscatai Aoodami maitaa isducatai gantatagituagi dai calga ñiooquimi Diuusi vui. Dai duduaadimucatai pocaiti:

—Sivi gia taa aatama istumaasi gAgarducami —ascaiti.

—————
²⁷ Dai amaasi vuusai ASuusi abiaadarai dai taa amo calli tumiñsi vuudami. Agai Leví taagidu dai daacatadai quiyyara siaaco gAvuudana tumiñsi dai potatadai ASuusi:

—Giñoidañi —astatadai.

²⁸ Amaasi ALeví calquiva dai anaasi viaa vAAsiaacatai dai oí ASuusi.

²⁹ Dai gooquiarai ALeví idui amo gaa vagimi gAquiyyara ASuusi vAatarai dai ami daraajatadai mui tumiñsi vuudami dai aa oodami meesa vuidara agaa amadu. ³⁰ Vaidi afariseo amadu amamaatatuldiadami Diuusi sAAlicamigada aatagidi ASuusi mamaatardamigada dai potatadai:

—¿Tuimasida gacueeyi dai gayayyi aapima gotumiñsi vuudami dai gosoimaasi ivuaadami amadu? Aapima maicalga ivueeyi —astatadai Agai ASuusi mamaatardamigada.

³¹ Taidi ASuusi aa noragi daida itatadai:

—Ismaac^ΛΔ^Λ mait^Λrcoococoida^ΔΔ^Λ mait^Λgito
 duduaaidiada^{mi} mos^ΛΛgi coococoida^Δ.
³² Poduucai aan^Λ Λp^Λ maic^ΛΛ^Λgaduc^ΔΔ^Λ v^ΛΛtar^Λ
 divia mos^ΛΛgi soimaasi ivuaadami v^ΛΛtar^Λ
 antdivia aan^Λ vai Λmaa duucai g^Λntat^Λgirona
 —ast^Λt^Λdai ΛSuusi.

³³ Amaasi Λgai t^Λcacai ΛSuusi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Tuisid^Λ mos^ΛΛ maitacueeyi dai mos^ΛΛsi
 gamamadaiña Λmamaat^Λrdamiga^ΔΔ^Λ ΛVuaana
 daid^Λ Λmamaat^Λrdamiga^ΔΔ^Λ Λfariseo. Dai aapi
 g^Λmamaat^Λrdamiga v^ΛΛsc^Λr^ΛΛ gacueeyi dai gay^ΛΛyi
 —ast^Λt^Λdai Λgai.

³⁴ Taid^Λ ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—¿Istutuidisi ismaitaugiagi Λvapaidarsic^ΔΔ^Λ
 Λmo cunataragi^Λr^Λ si^ΛΛsc^ΔΔ^Λ quiaa daraajagi
 Λcuucuntadami? ³⁵ D^Λmos todian duucai
 g^Λmuaatudamu Λc^ΛΛli amaasi maitaugimu
 Λvapaidarsic^ΔΔ^Λ —ast^Λt^Λdai ΛSuusi Λoodami.

³⁶ Dai apiamamaat^Λtuldi dai pot^Λt^Λdai:

—Tomali Λmaadutai maisaranan tada Λmo
 ipuurui utuudui dai Λc^ΔΔ^Λ daasdagi Λmo ipuurui
 c^Λliñdad^Λ. Ispoduuñiagi Λgai siaa tuidimu Λipuurui
 utuuduc^ΔΔ^Λ dai v^ΛΛsc^Λr^ΛΛ Λicuusi utuuduc^ΔΔ^Λ
 maic^ΛΛga viimu Λipuurui c^Λliñdad^Λr^Λ. ³⁷ Tomali
 Λmaadutai maitueeyi valienti utuudui ojoogi
 c^Λc^ΛΛliocoidad^Λr^ΛΛ ispoduuñiagi Λvalienti utuudui
 cocopoñtudamu Λojoogi dai siaa tuidimu v^ΛΛsi
 si^ΛΛsi Λvalienti Λcaasi Λojoogi. ³⁸ Casc^ΔΔ^Λ g^Λaagai
 isoojogi uutuducami^Λr^ΛΛ tuaadagi valienti utuudui
 dai poduucai maisiaa tuid^Λr^ΛΛi Λvalienti tomali
 Λojoogi. ³⁹ V^ΛΛscatai ismaac^ΔΔ^Λ y^ΛΛyi valienti
 c^Λliñdad^Λ gooqui^Λr^ΛΛ maiaagaiña valienti utuudui

pocaitiña sai siooma vΛΛñiga cΛliñdadΛ —astΛtΛdai
ΛSuusi Λoodami.

Gomaasi aagidi ΛSuusi Λoodami cΛΛga
maatΛcatai isΛoodami apiavaamioma cΛΛga
vaavoitudai ΛΛquidΛ gΛnvaavoidaraga dai maisiu
utuuducΛdΛ mamaatΛtuldaragadΛ ΛSuusi.

6

1 Λmo imidagai ibΛstaragai tasΛrΛ
ΛΛsicami saagida imΛitadai ΛSuusi vaidΛ
ΛmamaatΛrdamigadΛ vaiñcumaimi tΛligi muuradΛ
dai gΛnnoonovicΛdΛ cΛlivaimi dai cuumimi. 2 Tai
Λmaadutai Λfariseo itΛtΛdai:

—¿TuimΛsidΛ ivueeyi aapimΛ aa duiñdagai
ismaacΛdΛ maitiipu oigaragai isivuaadagi
ibΛstaragai tasΛrΛ? —astΛtΛdai.

3 TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—¿MaitamΛsquiaa nΛidi aapimΛ oojai siaaco aa-
gai ismaasi idui Davicaru Λmo imidagai aidΛsi
Λgai ΛΛmadu aaduñdΛ biuugicoi? 4 Vaa Λgai
ΛquiiyΛrΛ siaaco siaa duutudaiña Λjudidíu Diuusi
dai vui Λpaana daasdaradΛ Diuusi dai uu Λgai
dai oi gΛaaduñi ismaacΛdΛ ΛΛmadu daraajatadai.
DaidΛ Λpaana mosΛΛgi papaali viaacatadai oigara-
gai iscuaadagi ΛΛgi poduucai viituli Moseesacaru
cascΛdΛ, tai vΛΛscΛrΛ vui ΛDavicaru dai uu.

5 Dai potΛtΛdai ΛpΛ:

—AanΛ viaa Λmo sΛΛlicami cascΛdΛ viaa
aanΛ sΛΛlicami isaagagi istumaasi apΛduuñiagi
ibΛstaragai tasΛrΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

6 ΛαρΛ αμο ibΛstaragai tasΛrΛ judidíu quiuupaigadΛrΛ vaa ΛSuusi dai gΛaagacai mamaatΛtuldi Λoodami Diuusi ñiooquidΛ. Tai ami vaa αmo cΛΛli ismaacΛdΛ gaquisapicatadai novidΛ sΛΛlisia padΛrΛ. 7 VaidΛ αmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ αΛmadu αfariseo soobidacatadai ΛSuusi sabai duaaidana ibΛstaragai tasΛrΛ dai poduucai viaacagi istucΛdΛ gΛpíΛrΛ vuaajagi αgai ΛSuusi. 8 DΛmos ΛSuusi maatΛcatadai ismaasi gΛntΛtΛgitoitadai αgai daidΛ itΛtΛdai αcΛΛli ismaacΛdΛ gaquisapicatadai novidΛ:
—CΛquivañi dai mΛΛ Λran αsi cΛquiva —astΛtΛdai.

TaidΛ αcΛΛli cΛquiva dai ami cΛquiva siaaco aagidi ΛSuusi. 9 Amaasi ΛSuusi potΛtΛdai αгаа:

—Giñaagidavurai αmo istumaasi: ¿Tumaasi oidaga oigaragai isivuaadagi ibΛstaragai tasΛrΛ istumaasi cΛΛgaducami maicΛΛgaducami sio, cΛΛgacΛrΛ vu- vaidagi oodami coodagi sio? —astΛtΛdai ΛSuusi.

10 Amaasi ΛSuusi nΛnΛidi vΛΛscatai ismaacΛdΛ ami daraajatadai dai potΛtΛdai αgai αcΛΛli:

—Giñuuliñdañi gΛnovi —astΛtΛdai.

TaidΛ αcΛΛli uuliñi gΛnovi dai cacΛga duaadicami vii. 11 TaidΛ αгаа sΛΛlicΛdΛ baacoi dai aipaco gΛntΛcacaimi astumaasi istutuidi isiduuliñiagi ΛSuusi vui.

12 Amaasi ii ΛSuusi αmo giidiamu dai daañia αgai Diuusi sai soiñana dai αmo tucagi anaasi siaa daanΛitai Diuusi. 13 Dai aidΛsi camaasi αgai vai gΛmamaatΛrdamiga dai αcovai vuvaitu baivustaama dan gooca αgai saagidaiñdΛrΛ saidΛ αrojootosadΛcana. 14 Dai potΛtΛgidu αgai: Αmoco

arSimuñi taidΛ ΛSuusi Piiduru tΛΛtai ΛpΛ, dai AandarΛsi ΛpΛ Simuñi suculidΛ, dai Jacovo, dai Vuaana, dai Piili, dai Bartolomé, ¹⁵ dai Mataivo, dai Tomás, dai Jacovo Alfeo maradΛ, dai Simuñi Λgai arΛmoco zelolote saagidaiñdarΛ, ¹⁶ daidΛ Uudasi Jacovo suculidΛ, daidΛ Uudasi Iscaliote ismaacΛdΛ gooquiΛrioma gatΛΛgi ΛSuusi.

¹⁷ DaidΛ ΛSuusi tΛvai giidaiñdarΛ vΛΛscatai Λgai ΛΛmadu. Dai ΛmapΛcΛrΛ siaaco tpaalica cΛquiva ΛSuusi mui gΛmamaatΛrdamiga ΛΛmadu dai oidacatadai ΛpΛ mui oodami vΛΛsi Judeea dΛvΛΛriaiñdarΛ dai JerusaleenaiñdarΛ dai coostaiñdarΛ siaaco Tiuro tΛΛgidu dai Sidóni ΛpΛ. VΛΛsi idi ami dada caΛca Λliditai Diuusi ñiooquidΛ dai duduaadia Λliditai ΛpΛ cascΛdΛ dada Λgai. ¹⁸ Dai ismaacΛdΛ soimaa taatacana viaacatai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ vΛΛsi duduaadi ΛSuusi. ¹⁹ VΛΛsi Λoodami taata Λliditadai ΛSuusi. Λgai duduaaidiña ΛcoococidadΛ gΛguvucadacΛdΛ cascΛdΛ.

²⁰ Amaasi ΛSuusi vui nΛnΛava gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛtdai:

—Diuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛidi aapimΛ giñmamaatΛrdamiga. AapimΛ cΛΛga maatΛ istΛgito siorΛ gΛnsoiñagi maidΛ ivuaada aapimΛ istumaasi Diuusi ipΛlidi.

²¹ Diuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛidi aapimΛ ismaacΛdΛ biuugicoñi sivi gooquiΛrΛ tatasconΛca agai aapimΛ cascΛdΛ.

Diuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛidi aapimΛ ismaacΛdΛ suaanΛi sivi, gooquiΛrΛ asΛda agai aapimΛ cascΛdΛ.

22 Diuusi cʌʌgacʌrʌ gʌnnʌidi aapimʌ ismaacʌdʌ gʌncʌʌdai oodami dai siʌʌscadʌ maitʌñiiooquiadagi, daidʌ gʌñiiooquiadagi, dai tomali maicʌca ʌliadagi gʌntʌʌtʌrʌgʌ vʌʌsi goovai povʌduuñimu giñoidatucuitai aapimʌ. 23 Vʌʌscʌrʌ sʌʌlicʌdʌvʌr baigʌʌliada amaasi. Poduucʌi idui ʌʌqui aaduñdʌcardu goodami maicʌʌ tuutiʌcʌdʌ Diuusi ñiñiiooquituldiadamigadʌcʌdʌ. Mʌʌ tʌvaagiʌrʌ gʌnmaaquimu Diuusi mui naana maasi cʌcʌʌgaducami.

24 Dʌmos siʌʌ soimaa taatamu ʌrʌricu gooquiʌrʌ, sivi gia viaa ʌgai istucʌdʌ baigʌʌliadagi.

25 Siʌʌ soimaa taatamu ʌgai ismaacʌdʌ tatasconʌ sivi, gooquiʌrʌ biuugicoñicʌmu ʌgai. Siʌʌ soimaa taatamu ʌgai ismaacʌdʌ sivi asʌi, gooquiʌrʌ suaʌndʌmu ʌgai soʌliarʌgʌicʌdʌ.

26 Siʌʌ soimaa taatamu ʌgai siʌʌscadʌ vʌʌscatai cʌʌga ñiioocadagi ʌgai vui, poduucʌi idui ʌʌqui aaduñdʌcardu ʌgʌicʌdʌ ismaacʌdʌ poduucʌi yaatʌgʌi saidʌ ʌrʌDiuusi ñiñiiooquituldiadamigadʌ.

---

27 Dʌmos aapimʌ mʌsmaacʌdʌ giñcaʌ aapimʌ angʌnaagidi: Oigʌdʌvurʌi gʌnsasaayu, dai cʌʌgʌvʌr ivuiidiada ismaacʌdʌ gʌncʌʌdai.

28 Cʌʌgʌvʌr ñiioocada ʌgai vui ismaacʌdʌ maicʌʌga ñiioocai aapimʌ gʌnvui. Isʌmaadutai gʌñiiooquiadagi daʌndʌvurʌi Diuusi ʌgai vʌʌtarʌ.

29 Isʌmaadutai gʌngʌʌgʌviagi ʌmapiadʌrʌ gʌnvuivasa vʌrʌi ajadʌrʌ vui daasa ʌʌpʌ. Dai isʌmaadutai bʌiyagi gʌsuaa dagitoñi vai bʌʌcaiña gʌvaasaraga ʌʌpʌ. 30 Dai sioorʌ gʌtaʌndʌdagi

amo istumaasi pai oidiada. Ismaadutai baliyagi istumaasi argatuidaga maititaanada. ³¹ Ivuiidiadavurai aa mastumaasi aapima ipaliadagi isganvuiidiada agai aapa.

³² Msaapima oigadagi mosacaasi ismaacada ganoigadai aapima, ztumaasi arcaga poduucai? Asta agai ismaacada maicaga tuutuiga aapa poduucai ivueeyi. ³³ Masiapa caga ivuiidiadagi mosaca agai ismaacada caga ganvuiididi aapima, ztuma caga ivueeyi aapima poduucai? Maicaga tuutiacada aapa poduucai ivueeyi.

³⁴ Dai mastaanipiadagi mosaca agai ismaacada ganaa noragidadan tadacagi, ztumaasi caga ivueeyi aapima poduucai? Maicaga tuutiacada aapa taanipidi agaa maicaga tuutiacada dai nana racana isaa noragidagi. ³⁵ Damos

aapima gaagai isoigadagi gansasaayu dai caga ivuiidiadagi dai taanipiadagi dai maitagitocagi masaa gannoragidagi. Poduucai Diusi naana maasi ganmaaquimu dai poduucai aapima maamarada Diusi ismaacada ravaamioma baitacaacami ganducamicamu. Diusi catuiga maicaga ivuaadami vui dai ismaacada maiDiuusiatanamquidana caitiña.

³⁶ Oigaldiadavurai aapima aa poduucai isduucai Diusi ganooga oigaldi amaicaga tuutiacada.

---

³⁷ Maitavar pocaitiada: “Dañi ta soimaasi idui agai”, masimaipovantadamu aapima aapa. Maitavar pocaitiada siargapiar caatcami agai masimaipovantadamu aapima aapa. Oigaldiadavurai aa msaapima ganoigaldiamu

ΛΑΡΛ. ³⁸ Oidiadavurai aapimΛ aa mΛsiaapimΛ gΛnoidiadamu gΛnbaimocorΛrΛ Λmo Λpavidacarui cΛΛgaducamiΛrΛ cΛΛ suudacami gigigidicami, dai cΛΛ gΛisatudicami dai vΛΛtΛncΛacami. Λpavidacarui cΛΔ ismaacΛdΛcΛdΛ gamaacai aapimΛ istumaasi Λgai vaacΛdΛ gΛnmaaquimu Λgai ΛΑΡΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

³⁹ Dai ΛSuusi aduucai gamamaatΛtuldi:

—¿Istutuidisi Λmo mainΛadami isvoidaticagi Λmai mainΛadami? ¿Maisiu suuligia Λgai vΛgoocatai sibΛ dΛΛcarΛ? ⁴⁰ Λmo mamaatΛrdami maivaamioma maatΛ isΛmamaatΛtuldiadamigadΛ, dai siΛΛscadΛ cacΛΛga maatia Λgai Λpan Λsi maatΛcamu gΛmamaatΛtuldiadamiga.

⁴¹ ¿TuipΛsi gatΛgito nΛidi aapi issoimaasi ivueeyi gΛaduñi dai maitΛtΛgito nΛidi isaapi vaamioma soimaasi ivueeyi? ⁴² Ducatai maisiaa ΛrΛi aapi ispotΛtΛadagi gΛaduñi: “Dañi aliΛ soimaasi ivueeyi aapi”. Dai maitΛtΛgito nΛidi isvaamioma soimaasi ivueeyi aapi. Aapi ΛrΛmoco ismaacΛdΛ aagai Λmo istumaasi daidΛ ivueeyi Λma maasi. ΛΑΡΛga gΛaagai iscamaisoimaasi ivuaada aapi dai gooquiΛrΛ aagidagi gΛnaduñi sai camaisoimaasi ivuaadana.

⁴³ Maioidaga uusi cΛcΛΛgaducami issoimaasi iibiatadagi dai Λmo uusi maicΛΛgaducami maitistutuidi iscΛΛgaducagi iibiadΛ. ⁴⁴ VΛΛsi uusi gΛmaatΛ iibiadΛrΛ. MaitavΛyoovai iigosi tomali uuvasi uupariaiñdΛrΛ. ⁴⁵ Λmo cΛΛli maisoimaasi ivuaadami maisoimaasi ñioocaiña, ibΛadΛrΛ daja gocΛΛ tΛgitoidagai cascΛdΛ. Dai ΛcΛΛli maicΛΛga

ivuaadami go^Λgi soimaasi ñioocaiña, ib^Λad^Λr^Λ
daja gosoimaasi t^Λgitoidagai casc^Λd^Λ istumaasi
aagai ^Λgai g^Λt^Λñic^Λd^Λ v^Λasi ib^Λad^Λaiñd^Λr^Λ vusac^Λi.

46 ¿Tuim^Λsi pocaitiña ansai aan^Λ arg^Λnaamu dai
v^Λasc^Λr^Λ maitiñ^Λgidiña? 47 G^Λnaagidamu aan^Λ
sioor^Λ ^Λpan ducami ^Λgai ismaac^Λd^Λ giñ^Λgidityai
ca^Λ daid^Λ ivueeyi istumaasi aagidi aan^Λ. 48 ^Λgai
^Λpan ducami ^Λmo c^Λli ismaac^Λd^Λ idui ^Λmo
vaaqui d^Λmos ^Λp^Λga c^Λga tuucavi cooco ^Λgai dai
c^Λgaducami dai simiento dai aid^Λsi g^Λpi daivusai
suudagi v^Λasc^Λr^Λ maioiñitu ali^Λ c^Λgaducata dai
simientogad^Λ casc^Λd^Λ. 49 Dai ismaac^Λd^Λ giñca^Λ
dai maitivueeyi istumaasi t^Λaan^Λi aan^Λ ^Λgai ^Λpan
ducami ^Λmo c^Λli ismaac^Λd^Λ idui ^Λmo vaaqui
mosd^Λv^Λr^Λapi mairasacai ooodai uta tai
gooqui^Λr^Λ g^Λpi daivusai suudagi dai daitu taid^Λ
^Λvaaqui camaic^Λgaducami vii —ast^Λd^Λi ^ΛSuusi
^Λoodami.

7

1 Aid^Λsid^Λ ^ΛSuusi naato ñiooqui ^Λoodami ii
Capernaumamu. 2 Vai ami oidacata dai ^Λmo
sandaaru t^Λaan^Λdamigad^Λ ^Λgai ^Λrromanu dai
^Λgai viaacata dai ^Λmo pioñi ismaac^Λd^Λ ali^Λ
oig^Λdai ^Λgai vai ^Λgai ali^Λ coococata dai cayoga
muu. 3 Daid^Λ ^Λsandaaru t^Λaan^Λdamigad^Λ
cajiomacata dai isami aim^Λraitadai ^ΛSuusi dai
ootoi chi^Λqui t^Λt^Λaan^Λdamigad^Λ judidú sai
m^Λ daan^Λna ^ΛSuusi sai diviana dai duaaidana
^Λpioñigad^Λ. 4 Tai ^Λgai miaad^Λr^Λ guuquiva

siaaco daacatadai ʌSuusi dai sʌʌlicʌdʌ goguaama oidatucui dai potʌtʌdai:

—Idi sandaaru tʌaanʌdamigadʌ gia gʌaagai pʌssoiñagi. ⁵ ʌgai gia siaa gʌrduutudai aatʌmʌ judidíu dai ʌgai vaa ʌgai dai gatʌjai duiñdagai gʌrquiupaiga —astʌtʌdai.

⁶ Taidʌ ʌSuusi ii ʌgai ʌʌmadu dʌmos aidʌsi cayoga aayi ʌgai quii taidʌ ʌtʌaanʌdamigadʌ sandaaru ootoi aa gʌaaduñi sai potʌʌdana ʌSuusi:

—Mamaatʌtuldiamami maitisoí gʌvuaada aanʌ tomali maiviaa sʌʌlicami pʌsvaquiagi giñquiiyʌrʌ, ⁷ cascʌdʌ maitipiñʌli aanʌ isʌʌgi mʌʌca gʌgaagamuagi. Mosai potʌi sai duaadʌna sidʌ giñpiooñiga caduaadimu, asduucai ootosi ʌsandaaru tʌaanʌdamigadʌ ñiooqui. ⁸ Aanʌan ʌʌpʌ viaa giñtʌtʌaanʌdamiga dai poduucai ʌʌpʌ viaa aanʌ giñsandaaruga ismaacʌdʌ tʌaanʌi aanʌ siuu duucu potʌʌda aanʌ ʌmoco sai imʌʌna vai aimʌrai dai siuu duucu potʌʌda aanʌ sai diviana vai didivai, dai siuu duucu tʌaañia aanʌ giñpiooñiga saidʌ iduuna ʌmo istumaasi vaidʌ ivueeyi.

⁹ Aidʌsi caʌ ʌSuusi imaasi maitʌʌ istumaasi gʌtʌgituagi ʌcʌʌli vui dai vui nʌnʌaava ʌoodami ismaacʌdʌ oiditadai dai potʌtʌdai:

—Sʌʌlicʌdʌ tomali judidíu saagida mainʌidi aanʌ tomali ʌmoco ispocaasi vaavoitudai siʌʌsi vaavoitudai idi cʌʌli —astʌtʌdai.

¹⁰ Dai aidʌsidʌ ʌojootosicami quiiyʌrʌ dada vaidʌ ʌpiooñi coocoadʌ caduaadicatadai.

¹¹ Dai cadaivunucaí imaasi vaidʌ ʌSuusi Naína amaco imʌitadai vaidʌ ʌmamaatʌrdamigadʌ oiditadai dai mui aa oodami ʌʌpʌ. ¹² Dai

aidasi cayoga aayi agai ami Naínarλ tλλ mλsbλλcaticatadai amo muuquiadλ dai yaasa agai dai agai amaaduacatadai maradλ looqui viiudu vai mui oodami ami dλvλλariarλ oidacami oiditadai. ¹³ Dai aidasi tλλ λSuusi soigλλli looquicλλ dai potλtdai:

—Maiti suaacada —astλtdai.

¹⁴ Dai miaadλrλ cλquiiva dai taata acajooñi tai guuquiva agai ismaacλλ bλλcaticatadai taidλ λSuusi potλtdai agλλli muuquiadλ:

—Gλλli aanλ angλλagidi vañigiñi —astλtdai.

¹⁵ Tai agai ismaacλλ armuuquiadλcatadai sλλli daiva dai glaagacai ñioocai taidλ λSuusi tλλgi adλλλ. ¹⁶ Dai tλλgacai loodami imaasi vλλscatai duduaadimu dai siaa duutudaimi Diuusi dai pocaitimi:

—Garsaagida tigλmaasitu amo Diuusi ñiooquituldiadamigadλ —ascaiti.

Daidλ icaiti λλpλ:

—Diviatiqui Diuusi dai soña agai gλmaamara —ascaiti loodami.

¹⁷ Dai vλλsi Judeeλrλ dai vλλsi uugidiana gλmaí istumaasi idui λSuusi.

— — — — —
¹⁸ Taidλ λVuaana maí vλλsi gomaasi, λmamaatλrdamigadλ agidi cascλλ. Taidλ λVuaana vaí gooca gλmamaatλrdamiga. ¹⁹ Dai ootoi siaaco daacatadai λSuusi sai tλcacana sabai agai sλλlicλλ λrλCristo ismaacλλ viaacatadai isdiviagi sabai glaagai isnλnλracagi λmai. ²⁰ Taidλ λmamaatλrdamigadλ λVuaana miaadλrλ guuquiva λSuusi daidλ itλtdai:

—ΛVuaana, λgai ismaacλΔΛ vapaconai λoodami, gλrootoi tλsai gλtλcacana pλsabai aapi λrλCristo ismaacλΔΛ viaa isdiviagi siλλpλ sabai gλaagai tλsnλnλracagi λmai —ascaiti λVuaana mamaatλrdamigadλ.

²¹ Dai aidλsi mosaayi λgai ami λSuusi duduaadi mui oodami cococoidadλ dai ismaacλΔΛ viaacatadai Diaavora tλtλaañicarudλ duduaadi λpλ dai mui ismaacλΔΛ mainλnλeeyitadai λgai nλnλaavatu. ²² Dai poduucai λSuusi aa noragi dai potλtλdai:

—Mλλcavλr aagida λVuaana vλλsi mλstumaa nλidi dai caλ. Dai aagidavurai isducatai ismaacλΔΛ mainλnλeeyitadai casi istutuidi isnλaadagi dai ismaacλΔΛ maiajioopaitadai caajioopai, dai ismaacλΔΛ viaacatadai gococodagai ismaacλΔΛ duvaldi gatuucuga duduaadλi, dai ismaacλΔΛ maitλtλλcaidacatadai catλtλλcaidaga, dai coidadλ duduaacarλi, dai soituutuigami vλλsi gλmamaatλtuldi ismaacλΔΛ λgai daidλ λrcλλgacλrλ vuvaidaragai. ²³ Baigλλliadamu siorλ apiagiñvaavoitudadagi —ascaiti λSuusi.

²⁴ Dai aidλsi caiji λgai ismaacλΔΛ ootoi λVuaana taidλ λSuusi gλaagacai aagidi λoodami dai aagai λVuaana dai potλtλdai λoodami:

—¿Mλtumaasi nλidamu aapimλ oidigamu? ¿Mλsbai nλidamu aapimλ λvasoi ismaacλΔΛ mosaipaco oiñidi λvλλli? ²⁵ ¿Mλtumaa nλidamu aapimλ, λmo cλλli ismaacλΔΛ cλλga dadaapacami yuucustai? Aapimλ cλλga maatλ sai ismaacλΔΛ cλλga dadaapacami yuucustai cλcλλgaducami quiiquiλrλ oidaga gagλr raí

baabaquid_ΛΛ. ²⁶ ¿M_Λtumaasi n_Λidamu, _Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigad_Λ? _Λj_ΛΛ s_ΛΛlic_Λd_Λ ang_Λnaagidi, daid_Λ _Λrasta vaamioma is_Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigad_Λ. ²⁷ Vuaana _Λr_Λgai ismaac_Λd_Λ aagai Diuusi ñiooquid_ΛΛ dai pocaiti: “Ootosamu aan_Λ _Λmo ootomicami aapi g_Λbait_Λqui vai _Λgai aagidana giññiooqui _Λoodami dai poduucai _Λgai cabai g_Λnducamu dai vaavoitudamu ismaac_Λd_Λ aagida aapi”, ascaiti Diuusi. ²⁸ G_Λnaagidiana aan_Λ sai Vuaana vaamioma t_Λaan_Λi istomali_Λmaadutai Diuusi ñiñiooquituldiadamigad_Λ dai v_ΛΛscatai ismaac_Λd_Λ gat_Λaan_Λda agai siaaco t_Λaan_Λi Diuusi vaamioma gat_Λaan_Λda agai isVuaana —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²⁹ Dai aid_Λsi ca_Λ imaasi v_ΛΛsi _Λoodami _ΛΛmadu _Λtumiñsi vuudami ismaac_Λd_Λ g_Λn_Λvapacoinaitadai _ΛVuaana vacuanaragad_Λc_Λd_Λ maat_Λ t_ΛΛ sai istumaasi aagai Diuusi _Λr_Λvaavoi. ³⁰ D_Λmos _Λfariseo _ΛΛmadu _Λmamaat_Λtuldiadami Diuusi s_ΛΛlicamigad_Λ ismaac_Λd_Λ mait_Λn_Λvapacoi Vuaana vacuanaragad_Λc_Λd_Λ mos_Λmaapiad_Λr_Λ viaa istumaasi Diuusi ip_Λlilitadai isiduñiagi _Λgai v_ΛΛtar_Λ. ³¹ Vaid_Λ _ΛSuusi pocaiti:

—¿Tumaasi _Λpan ducami _Λoodami sividad_Λ?

³² _Λpan ducami _Λaali ismaac_Λd_Λ plaas_Λr_Λ gat_Λt_ΛΛv_Λiña dai iññoquidiña g_Λnaaduñi daid_Λ it_Λt_Λdaiña: “Iiva aat_Λm_Λ muusicoc_Λd_Λ m_Λtai maitatuutudai. Susuaañi aat_Λm_Λ m_Λtai aapim_Λ maisusuaañi”, ast_Λt_Λdaiña. ³³ Diviacai Vuaana _Λgai ismaac_Λd_Λ v_Λpaconai _Λoodami dai maitacueeyi tascali tomali maitay_Λyi istumaasi guvuucami, mai aapim_Λ pocaiti sai viaa _Λmo Diaavora t_Λaañicarud_Λ. ³⁴ Dai diviacai aan_Λ ismaac_Λd_Λ viaa _Λmo s_ΛΛlicami dai gacueeyi dai

gay^Λyi mai pocaiti ansaid^Λ artuu naac^Λdami daid^Λ arⁱitaracami, dai ansaid^Λ araduñd^Λ tumiñsi vuudami dai amaic^Λga ivuaadami. ³⁵ V^Λscatai ismaac^Λd^Λ agidi Diuusi c^ΛΛ maata isali^Λ c^ΛΛgadu Diuusi maata^Λdagad^Λ —ast^Λadai ^ΛSuusi.

³⁶ Amaadutai ^Λfariseo vai ^ΛSuusi sai quidi^Λr^Λ gaugaana taid^Λ ^ΛSuusi ii quidiamu dai meesa vuid^Λr^Λ daiva. ³⁷ Tai ^Λmo ooqui ^Λgai vaa d^Λv^Λari^Λr^Λ oidacami ismaac^Λd^Λ gogoosi g^Λducamicana mai si^ΛSuusi ii fariseo quidiamu dai ^Λmadu gaugia ^Λgai. ^Λgai ami divia dai b^Λacati ^Λmo tucayu suudacami asaiti sigian uuvadami. Atucayu alavastroc^Λd^Λ duñisi. ^Λgai ^Λrodai namaacami. ³⁸ Dai suaquimi daid^Λ ^ΛSuusi ^Λcasod^Λ abaana daiva dai vacuañdimi ^Λcasod^Λ g^Λoogac^Λd^Λ dai gooqui^Λr^Λ g^Λcuupac^Λd^Λ gaqui dai usupi dai gooqui^Λr^Λ t^Λi ^Λasaiti sigian uuvaic^Λd^Λ. ³⁹ Aid^Λsid^Λ ^Λfariseo ismaac^Λd^Λ vai ^ΛSuusi t^ΛΛ imaasi pov^Λli: “Isidi c^ΛΛli s^Λallic^Λd^Λ ^Λr^Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λcamudai maata^Λmudai goovai ismaa ooqui goovai dai taatamai. Goovai gogoosi g^Λducami”, as^Λlidi ^Λfariseo. ⁴⁰ Taid^Λ ^ΛSuusi pot^Λadai ^Λfariseo:

—Simuñi g^Λaagida iñ^Λlidi aan^Λ ^Λmo istumaasi —ast^Λadai.

Taid^Λ ^Λfariseo aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—Giñaagidañi —ast^Λadai.

⁴¹ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—^Λmo c^ΛΛli tañiuuvi tumiñsi goocatai c^Λc^Λli. Amaadutai tañiuuvi ^Λgai taan siento daid^Λ ^Λg^Λmai taajucan siento. ⁴² Dai tomali amaadutai v^Λgoocatai maitistutuiditadai isaa noragidagi

taida ismaacada gatañiuuvi mosoi ismaacada
vuaatulditadai agai. Sivi giñaagidañi ¿ismaacada
vagoocatai vaamioma oigadai? —astadai asuusi.

⁴³ Taida asimuñi aa noragi daida itadai:

—Polidi aan sai ismaacada vaamioma mui oi
—astadai asariseo.

Taida asuusi potadai:

—Vaavuava ismaacada aagai aapi —astadai.

⁴⁴ Amaasi asuusi vui nanaava ooqui dai
potadai asimuñi:

—¿Naidipasi idi ooqui? Vaa aan gaquiyara
patai maitiñmaa suudagi istuucada vacuana aan
giñacaso poduucai isduucai garviida aatama
tai idi ooqui vapacoi giñacaso gaogacada dai
gacuupacada gaqui. ⁴⁵ Dai aapi maitiñusupi
poduucai isduucai garviida aatama, vai goovai
aidasi abiaadara vaa aan maidagitocai
uusupigai giñacaso. ⁴⁶ Dai aapi maitiñtai
asaiti giñmoana poduucai isduucai garviida
aatama tai goovai giñtai asaiti sigian uuvadami
giñacasoana. ⁴⁷ Cascada angaagidi sai idi
ooqui tatagidi vascatai isaliasi iñoigadai aliasi
arsoimaasi iducami goovai cascada dai vasi
soimaascamigada caoigaldi. Damos amai oodami
ismaacada armaisi soimaasi iducami gatagidi
ismaisi iñoigadai maitargapi soimaascamigada
cascada dai cavasi oigaldi —astadai asuusi
asariseo.

⁴⁸ Amaasi potadai asuusi ooqui:

—Gasoimaascamiga caoigaldi —astadai.

⁴⁹ Vaida avapaidarsicada ismaacada ami daraa-
jatadai agi aipaco ganaagidimi daida icaiti:

—¿Sioora idi calli dai asta gasoimaascamiga oigaldi? —ascaiti.

⁵⁰ TaidΛ Suusi potatadai looqui:

—Vaavoitu aapi cascada cacagacara vuusai, imadañi dai maivuamaliatugada —astadai.

8

¹ Dai cadaivunucai imaasi ii Suusi mui mapacara ami davarilara dai gamamaatultdimi Diuusi ñioquida dai isDiuusi soicai oodami sai cagacara oidacana. Dai vaa baivustaama dan gooca mamaatrdamigada oidatucuitadai Suusi. ² Dai oidatucuitadai apra chilaqui ooqui ismaacada duduaadi Suusi. Lamoco viaacatadai Diaavora talaañicaruda dai aa ama maasi coocodagai. Dai ami lamadu imatadai María ismaacada rMadaliña agai ooquiaiñdara vuvaaja cuvaracami Diaavora talaañicaruda, ³ dai Vuañiita apra ooñigada Chusa. Chusa ramo taaandamigada Eroodasi pipioñigada, dai Susaana, dai mui aa ooqui ismaacada soicitadai istucada viaacatadai Suusi.

⁴ Muidutai oodami vuvaaja gandadavaragaiñdara dai naida agai Suusi dai aidasi ganmpagi mui oodami taidΛ Suusi ñioqui daida itadai:

⁵ —Amo saadami gasimu dai gasaimi agai tai chilaqui astucada voiyara suuli matai cajiata tai dada ujuurugi dai uu. ⁶ Tai aa astucai ooodai saagida suuli dai aidasi vuvaaja agai gaquiisa

viagacatadai vaagidagai cascada. ⁷ Tai aa astucaí uuparai saagida suuli dai vuvaaja taidauuparai ismaacada amadu vuvaaja gaquiistu. ⁸ Tai aa astucaí cagaducami davariara suuli dai ga dai caga iibaji asta amo sientoliro vuvaaja aliamoliroaiñdara.

Dai aidasi capotai asuusi gagara ñioo dai potadai:

—Masaapima tacaaidacagi varai caaca
—astadai.

⁹ Taid amamaatardamigada tacaí daidaitadai:

—Taiya lidi aapi idi cuentocada —astadai.

¹⁰ Taid asuusi potadai:

—Aapima Diusi ganmaatutdamu istumaasi maimaata aapima isducatai Diusi soicai oodami sai caga gantatagitocana, damos gogaa poducaí ñiooquidi aan vai najada goovai dai ducami ismaiñijadagi dai caaca dai ducami ismaicaacagi.

¹¹ Ganaagidamu aan istaiya lidi gocuento:

—Goastucaí apan ducami Diusi ñiooquida.

¹² Goastucaí ismaacada voyara suuli agai apan ducami oodami ismaacada cacana Diusi ñiooquida vai didivai diaavora dai maigovai dadasai ibadaiñdara sai maivaavoitudaíña dai maicagacara vuvaacana. ¹³ Daid astucaí ismaacada ooodai saagida suuli agai apan ducami oodami ismaacada cacana Diusi ñiooquida dai caga baiganliaracada agidiña damos maisi guupuacana agai vaavoidaragada. Vaavoitudaíña agai chiqui tasai dai siascada parunadagi aa

vai cadadagitoiña gANvaavoidaraga. ¹⁴ DaidΛ ASTUCAI ismaacΛΔ uuparai saagida suuli Λgai Λpan ducami ΛOODAMI ismaacΛΔ caΛcana Diuusi ñiooquidΛ dai maiΛΛgidiña momaasi gATΛgitocana dai gaquiistudai gANvaavoidaraga mosΛΛ tagitocatai tumiñsiΛRΛ dai gANvagimadagΛRΛ dai mui aa naana maasiΛRΛ dai poduucai maitivueeyi Λgai istumaasi Diuusi ipΛlidi dai Λpan ducami ASTUCAI ismaacΛΔ maiiibiatai. ¹⁵ DaidΛ ASTUCAI ismaacΛΔ cΛΛgaducami dΛVΛΛriΛRΛ suuli Λgai ΛRΛOODAMI ismaacΛΔ baiganΛliaracΛΔ caΛca Alidiña Diuusi ñiooquidΛ dai VΛΛsi ΛΛgidiña istumaasi mamaatΛRΛi Diuusi ñiooquidΛRΛ dai Λgai ismaacΛΔ apiavaavoitudai dai mamaatΛtuldi aa Λgai ismaacΛΔ VΛTΛMΛ mamaatΛRΛi Λgai Λgai daidΛ AriibiadΛ gANDUCAMI.

¹⁶ Tomali Λmo oodami maicucuudagai Λmo cuudacarui dai gooquiΛRΛ iinapai tomali maivoicarui uta dadasai, baiyoma tAcavi dadasai vai cuudagidaca Λgai VΛΛscatai sioorΛ vapacΛdagi. ¹⁷ Poduucai istumaasi aanΛ gamamaatΛtuldi VΛΛsi gΛmaasiuldi, sivi maiquiaa cΛΛga maatΛ caΛΛOODAMI gooquiΛrioma gia VΛΛsi maatΛ caΛcamu Λgai.

¹⁸ Poduucai tudu cΛΛgavΛR caΛca. SioorΛ bΛΛjΛi giññiooqui dai giñΛΛgidi Λgai vaamioma maatΛtuldamu aanΛ, dai sioorΛ maibΛΛjΛi giññiooqui dai maitiñΛΛgidi poopoidamu aanΛ istumaasi maatΛ gΛΛlidi Λgai —astΛTΛdai ΛSuusi.

19 Amaasi ΔSuusi dΛΛdΛ ΛΛmadu susuuculidΛ ami dada siaaco daacatadai Δgai dΛmos maitistutuiditadai Δgai ismiaadΛΛ ajiagi aliΛ muiducatai oodami. 20 Tai Λmaadutai aagidi ΔSuusi daidΛ itΛΛdai:

—GΛdaada ΛΛmadu gΛsusuuculi quiidigaiñdΛΛ guuca dai gΛnΛida Λlidi —astΛΛdai.

21 DΛmos ΔSuusi potΛΛdai:

—SioorΛ caΛcagi Diuusi ñiooquidΛ dai ΛΛgigitai caΛcagi Δgiava Δgai daidΛ Λrgiñdaada ducami ΛΛmadu giñsusuuculi ducami —astΛΛdai.

22 Λmo imidagai tΛsai ΔSuusi Λmo vaarcuΛΛΛ ΛΛmadu gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛΛdai Δgai:

—TiimΛda vaasadΛΛΛ gogΛΛ suudagi —astΛΛdai ΔSuusi.

Tai bodΛΛΛ iji. 23 Dai aidΛsi gΛΛ suudagi Λraana iimΛitadai Δgai taidΛ ΔSuusi col. Tai todian duucai cavami ΛvΛ vai taí tΛΛsadΛi suudagi daidΛ Λvaarcu casuudaimi suudagi dai asta cayoga duupi. 24 Tai Δgai iji dai nΛnΛitu ΔSuusi daidΛ itΛΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, MamaatΛldiadami, casiatΛ yooga duudupi —astΛΛdai.

TaidΛ ΔSuusi vañi dai ΛΛpitu ΛΛvΛΛli ΛΛmadu Δsuudagi tai vΛΛsi gΛΛΛpitu dai vΛΛsi dodoli vii.

25 Amaasi ΔSuusi potΛΛdai gΛmamaatΛrdamiga:

—¿TΛdui gΛnvaavoidaraga? —astΛΛdai.

Vai Δgai duduaadimucatadai dai maitΛΛ istumaasi gΛntΛΛgituagi dai aipaco gΛntΛcacai daidΛ icaiti:

—¿SioorΛ idi cΛΛli dai tΛaanΛi ΛvΛΛli ΛΛmadu gosuudagi vai ΛΛgidi? —ascaiti.

26 Daida aayi ali quiiyΛΓΛ. GadarΛΓΛ tΛΛgidu ali quii. VaasadΛΓΛ ΛgΛΛ suudagi ΛΓGadara ajaadΛΓΛ ΛΓGalilea. 27 MostuvanΛcai ΛSuusi dΛVΛΛrapi tai miaadΛΓΛ cΛquiva Λmo cΛΛli Gadarana oidaa-cami dai catΛVΛpi ΛpΛduitadai isΛcΛΛli viaacatadai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ dai maitΛaadaiña yuu-cusi tomali maioidacatadai quiiyΛΓΛ mosΛcaasi siaaco gΛyaasapai coidadΛ. 28 Dai mostΛΛgacai Λgai ΛSuusi vuidΛΓΛ gΛtootonacΛdΛ cΛquiva dai iññaquimi dai potΛtΛdai:

—¿TuiρΛsidΛ giñΛΛmadu vapaacΛi aapi Suusi ΛgΛΛ baitΛcΛaacami maradΛ? GΛdaanΛi aanΛ pai maitiñoiñiada —astΛtΛdai.

29 Pocaiti Λgai tΛaanΛitai ΛSuusi ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ sai vuvaacΛna ΛgiaiñdarΛ. Muiyoco imidagai bΛbΛΛjΛiñΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ vaidΛ Λoodami vupuuraiña noonovidΛ dai ΛΛcasodΛ cadeenacΛdΛ sai maiuupanΛna vai Λgai ΛΛquitudaiña Λcadeena. DaidΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ mosmΛmΛlitudaiña Λgai oidigamu.

30 TaidΛ ΛSuusi tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿TΛΛgidu aapi? —astΛtΛdai.

Tai Λgai aa noragi dai potΛtΛdai:

—Legión antΛΛgidu aanΛ —ascaiti.

Poduucai aagai Λgai alia muiducatai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ ismaacΛdΛ ΛgiΛΓΛ vaapa cascΛdΛ.

31 DaidΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ potΛtΛdai ΛSuusi sai maiootosana siaaco tuucavaga ami siaaco oidaga vΛΛsi ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ.

32 Dai muiducatadai tataisoli ami giidiΛΓΛ daida cueeyitadai. DaidΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ potΛtΛdai ΛSuusi sai dagitona isvaapaquiagi ΛtataisoliΛΓΛ. TaidΛ ΛSuusi maa oigaragai. 33 TaidΛ

ΔDiaavora tātāañicarudā vuvaaja αcααliaiñdarā dai tataisoliarā vaapa. Tai vāasi ḡgai ḡā vaapavuana sααli suuli gaamu taana dai ḡā suudarā suuli dai baicoi.

³⁴ Tai ḡgai ismaacαΔ nuucadacatadai αtataisoli aliā duduaadimu aidasi tαα imaasi dai voopoi dai mααca gaaagidi quiiquiana dai dαjiana. ³⁵ Taidā αoodami vāascatai iji dai nαida ḡgai astumaasi αpαdui dai aidasi aayi ḡgai siaaco daacatadai ΔSuusi tαα ḡgai αcααli ismaacαΔaiñdarā vuvaaja ΔDiaavora tātāañicarudā vai αcasodā abaana daacatadai ḡgai ΔSuusi cααga yuucusu dai cacααga dodoli daja tai ḡgai aliā duduaadimu.

³⁶ Daidā αtataisoli nuucadacami ismaacαΔ nαiditadai aagidi vāasi isducatai dueeyi αcααli ismaacαΔ viaacatadai ΔDiaavora tātāañicarudā.

³⁷ ImaasicαΔ vāasi αoodami ami Gadararā oidacami ḡnaaga daañimi ΔSuusi sai imααna abiaadarā aliā duduaadicuitadai ḡgai cascαΔ. Taidā ΔSuusi tāsai vaarcuarā dai ii abiaadarā.

³⁸ Daidā αcααli ismaacαΔaiñdarā vuvaaja ΔDiaavora tātāañicarudā goguaama oí sai dagitona isoidagi dαmos ΔSuusi potαΔdai sai viααna dai potαΔdai:

³⁹ —Noragiñi ḡquiiyamu dai mααca gaaagida vāasi istumaasi idui Diuusi aapicαΔ —astαΔdai.

Taidā αcααli nora dai mααca gaaagidi vāasi ami dαvāārīarā siα cααga idui ΔSuusi ḡgai vāatarā.

⁴⁰ Aidαsidā ΔSuusi vaasadarā divia αpamu ḡḡā suudagi tai vāascatai baigαnαliaracαΔ miaadḡgi canαnαracatadai ḡgai cascαΔ. ⁴¹ Tai ami divia αmo cααli Jairo tααgiducami ḡgai αrtαaanαdamicatadai quiiupaigadarā judidíu dai

gΛtootonacΛdΛ cΛquiva ΛSuusi vuidΛrΛ dai daañimi sai imΛΛna quiidiamu. ⁴² Ali Λmaaduacatadai Λgai maradΛ daidΛ Λrooqui parΛ baivustaama dan gooca uumigi viaacatadai dai cayoga muutadai. Dai imΛcai ΛSuusi oí mui oodami dai asta gΛisatudaimi.

⁴³ Dai Λgai saagida imΛitadai Λmo ooqui ismaacΛdΛ cabaivustaama dan gooca uumigi coococatadai gΛΛΛracΛdΛ dai casiaa doodai vΛΛsi istumaasi viaacatadai duduaadigamiΛrΛ vai tomali Λmaadutai maitistutuiditadai isduaaidagi. ⁴⁴ Tai Λgai miaadΛrΛ cΛquiva ΛSuusi dai gooquiamadΛrΛ mostaata yuucusidΛ taidΛ ΛΛradΛ gΛΛΛpitu.

⁴⁵ VaidΛ ΛSuusi gatΛcacaimi daidΛ icaitimi:

—¿ToorΛ giñtaata? —ascaiti ΛSuusi.

Vai vΛΛscatai pocaiti sai tomali Λmaadutai vaidΛ Piiduru ΛΛmadu ΛaaduñdΛ potΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiamu, mosΛΛquidu oodami dai gΛgΛgΛisatudai dai aipaco gΛnuituscai paidΛ gatΛcacai soorΛ gΛtaata —astΛtΛdai.

⁴⁶ DΛmos ΛSuusi potΛi:

—Λmaadutai atgiñtaata, maiyanta aanΛ iñsiduaadi Λmaadutai giñgυvucadacΛdΛ —ascaiti ΛSuusi.

⁴⁷ Dai mostΛΛgacai Λooqui iscamaasico vuaa ΛSuusi divia dai gigivuquimi dai gΛtootonacΛdΛ cΛquiva vuidΛrΛ ΛSuusi dai vΛΛsi oodami vuitapi aagidi istuisi taata dai isducatai caduaadicami vii mostaatacai. ⁴⁸ Amaasi ΛSuusi potΛtΛdai:

—Giñaduñi vaavoitu aapi cascΛdΛ cadueeyi. ImΛΛdañi dai maivuamΛ Λliatugada —astΛtΛdai.

⁴⁹ Dai quiaa ñioocaitadai ΛSuusi tai divia Λmaadutai Jairo quiidiaiñdΛrΛ dai potΛtΛdai Λgai ΛJairo:

—Casiatmuu gΛmara casi maisoi vuaada goma-
maatΛtuldiadami —astΛtΛdai.

⁵⁰ DΛmos aidΛsi caΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—Maitiduaadicuda mosai giñvaavoituda
sigΛmara duaadimu —astΛtΛdai.

⁵¹ Dai aidΛsi aayi ΛSuusi quiiyΛrΛ maidagito
Λgai Λoodami isvaapaquiagi ΛΛmadu tuucavi
mosΛcaa Piiduru dai Jacovo dai Vuaana ΛΛmadu
Λali ooqui dΛΛdΛdΛ. ⁵² VΛΛscatai suaanΛitadai dai
aliΛ soigΛnΛlidadai Λali ooquicΛdΛ dΛmos ΛSuusi
potΛtΛdai:

—MaitavΛr suaanΛda goali ooqui
maitΛrmuuquiadΛ mosacooso —astΛtΛdai.

⁵³ DΛmos Λoodami mosparunai pocaititai
ΛSuusi. Λoodami maatΛcatadai isiΛrmuuquiadΛ
Λgai cascΛdΛ parunai. ⁵⁴ TaidΛ ΛSuusi bΛi novidΛ
dai gΛgΛrΛ ñioo dai potΛtΛdai:

—Ali ooqui vañigiñi —astΛtΛdai.

⁵⁵ Tai Λgai Λpamu duaaca dai otoma vañi taidΛ
ΛSuusi gatΛjai mΛsai biidana. ⁵⁶ DaidΛ ΛdΛΛdΛdΛ
maitΛtΛgaitadai istumaasi gΛntΛtΛgituagi.
DΛmos ΛSuusi potΛtΛdai sai maiaagidiña tomali
Λmaadutai istumaasi ΛpΛdui.

9

1 ΛSuusi Λmapagi Λbaivustaama dan gooca
gΛmamaatΛrdamiga dai maa guvucadagai
dai sΛalicami sai vuvaidiña vΛΛsi Diaavora
tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛrΛ dai sai
duduuaaididana gacoocodaga. ² Dai Suusi ootoi
Λgai sai gaaagidana sai Diuusi soicΛi oodami

sai cΛΛgacΛrΛ oidaana dai duduaaididana
coococoidadΛ. ³ Dai potΛtdai:

—MaitavΛr vuucai tomali Λmo istumaasi
voiyΛrΛ vΛΛtarΛ tomali gΛngiica tomali
gΛnmoraaliga tomali biitugai tomali tumiñsi dai
mosaliΛΛmoco vaapasaragai avΛr gΛnaadatica
maisiu googoca. ⁴ Tomastuma quiiyΛrΛ

mΛsiaaco gΛnuuliñagi anaasiavΛr gΛnuuliñaca
asta mΛsiΛΛscadΛ iji Λgai dΛvΛΛriaiñdarΛ.
⁵ Dai mΛsiaaco maitΛnmiaadΛgidagi vΛrai
vuvaaquī abiaadΛrΛ dai gigigida ΛdΛvΛΛrai
gΛnΛΛcasoiñdarΛ vai poduucai maatΛna Λgai
ismaicΛΛga idui —astΛtdai ΛSuusi.

⁶ Tai iji Λgai dai mosΛΛmapΛcΛrΛ iimΛi dai
gaaagidimi Diuusi ñiooquidΛ dai duduaaidimi
coococoidadΛ vΛΛsi aipacoga.

— — —
⁷ TaidΛ ΛtΛaanΛdami EroodΛsi maí
vΛΛsi istumaasi ivuaadatadai ΛSuusi dai
maitΛtΛgaitadai istumaasi gatΛgituagi. Dai
ΛΛmoco pocaititadai saidΛ ΛVuaana duaaca
coidadΛ saagidaiñdarΛ. ⁸ Dai aa pocaititadai
saidΛ rΛEliiasicaru Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ
daidΛ maasitu. Dai aa pocaititadai saidΛ rΛmoco
ΛΛquidΛ Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ dai duaaca.
⁹ DΛmos ΛEroodΛsi pocaiti:

—AanΛ ΛΛgi antgatΛjai guicutaragai moodΛ
ΛVuaana ¿dai idio sioorΛ ismaacΛdΛ mosΛΛ naana
maasi caΛ aanΛ aatagi? —ascaiti ΛEroodΛsi.

DaidΛ ΛEroodΛsi gΛaajagΛi isnΛidagi.

— — —

10 Dai aidasi dada asuusi ojotosada aagidi agai asuusi vasi istumaasi idui. Taida asuusi vaidacai maapacra siaaco baitoma maitiipu oidacami Betasaidamacoga. 11 Dai aidasi mai oodami isii asuusi gooquiara iji taida asuusi miaadagi dai aagidi sai Diuusi soicai oodami sai cacacra oida-cana daida asuusi duduaadi cococoidada.

12 Dai aidasi cauruñimi baivustaama dan gooca mamaatrdami miaadara guuquiva dai potadai agai asuusi:

—Ootosañi goodami vai ganiibastana dai gaagana cuadagai aali quiquiana siaaco vaamioma miaagacagi. Tami siaaco daraaja aatma maitiipu tomali istumaasi —astadai mamaatrdami.

13 Taida asuusi potadai:

—Bibidavurai aapima —astadai.

Taida mamaatrdamigada aa noragi daida itadai:

—Maitataviaa vaamioma mosaltaama paana dai gooca vatopa. Siagisgiaa maca savada aatma cuadagai vasi idi oodami vatar —astadai mamaatrdamigada.

14 Daida oodami para taama miil acatadai. Damos asuusi potadai gamamaatrdamiga:

—Aagidavurai goodami sai daraviana chiichi quiatai aipacoga para taataucami sienta —astadai asuusi.

15 Tai podui vascatai darava. 16 Taida asuusi vui taama paana daida gooca vatopa dai tvaagiamu nanaava dai gamamagi dai gooquiara saasarai paana dai vatopa dai maa gamamaatrdamiga sai taacoidana oodami.

17 Tai vascatai gauu dai tataascovai dai gooquiara

suusudagi baivustaama dan gooca aasarai saasaquigadΛ ismaacΛdΛ baivito.

18 Λmo imidagai aidΛsi Λcovai daanΛitadai Diuusi ΛSuusi vaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛΛmadu daraajatadai taidΛ ΛSuusi tΛcakai gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛtΛdai:

—¿VoorΛ giñaagai Λoodami? —astΛtΛdai.

19 Tai Λgai itΛtΛdai:

—ΛΛmoco pocaiti pΛsaidΛ rΛVuaana Λgai ismaacΛdΛ vaponaiña Λoodami, dai aa pocaiti pΛsaidΛ rEliasi, dai aa pocaiti pΛsaidΛ rΛΛquidΛ Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ dai duaaca —astΛtΛdai.

20 TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—¿Dai aapimΛo mΛcaiti ansoorΛ aanΛ? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛPiiduru aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AapiarΛ rDiuusi CristogadΛ ismaacΛdΛ Λgai Λcovai vuusaitu —astΛtΛdai.

21 DΛmos ΛSuusi sΛΛlicΛdΛ dai sai maiaagidiña imaasi tomali Λmaadutai. 22 Dai potΛtΛdai:

—AanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami viaacamu issΛΛlicΛdΛ soimaa taatagi dai mosΛmapiadΛrΛ giñviaamu atΛtΛaanΛdamigadΛ judidíu ΛΛmadu baitΛguucacamigadΛ papaali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ. Dai giñmuaaa magari vΛasi dai vΛasΛcΛrΛ bo vaica tasaicΛdΛ Λpamu duaacamu aanΛ —astΛtΛdai.

23 Dai gooquirΛ potΛtΛdai vΛascatai:

—SoorΛ giñΛΛgiada Λliada maitΛaagai isΛΛgi gΛtΛgitocagi dai vΛas tasai gΛaagai isbai

gΛducagi siΛduñiada gΛmuaatuda giñvaavoitudaitai daida giñΛagiadagi. ²⁴ Sioora ivuaadagi Λagi istumaasi ipΛlidi, Λgai gia imimu Diaavora ΛΛmadu, dΛmos Λgai ismaacΛΔΛ bai gΛduu dai muquiagi giñvaavoitudaitai Λgai gia cΛΛgacΛra vuusaimu. ²⁵ Tumaasi ΔrcΛΛgai Δmo oodami vΛΛtarΛ isgamaitΛagi vΛΛsi istumaasi oidaga oidigi daama vai ibΛadΛ imiagi Diaavora ΛΛmadu. ²⁶ AanΛ ismaacΛΔΛ viaa Δmo sΛΛlicami tΛvaagiaiñΔra divia dai Δpamu noragia iñagai dai gooquiΛra Δpamu divimu aanΛ ΛΛmadu mui Diuusi tΛtΛaañicarudΛ. Dai giñooga dadadaquigadΛ garsicoli dadadaquida agai. Isamaadutai siaa Δradagi giñvaavoitudaitai aanΛ ΔpΛ siaa Δrogidamu amaasi iñsiΛscadΛ diviagi. ²⁷ IsmaacΛΔΛ gΛnaagidi aanΛ Δrvaavoi sai oidaga Δmaadutai ismaacΛΔΛ tami guuca sai maicoiya agai asta tΛgacai ismaasi siaaco tΛaanΛi Diuusi —astatΛdai ΔSuusi.

²⁸ Dai aidΛsi potΛi ΔSuusi bo mamacova ta-saicΔΔ tΛsai Δmo giidiΛra dai gamamada agai dai ΛΛmadu iimΛitadai Piiduru dai Jacovo dai Vuaana. ²⁹ Dai aidΛsi daanΛitadai Diuusi ΔSuusi vuivasadΛ ΔmapΛdui dai yuucusidΛ cΛgga tootutu dai dadadacΔdami gΛnaato. ³⁰ Tai gΛmaasitu gooca cΛcΛli abaana ΔSuusi dai ΛΛmadu gaaatagitadai Λgai ΔrMosesacaru ΛΛmadu Eliiasi. ³¹ Dai sicolimadi Δmo cuudagi dadadacΔdami dai aagaitadai issoimaa taata agai ΔSuusi dai isducatai muquia agai JerusaleenΛra. ³² Tomasi ΔPiiduru ΛΛmadu ΔaduñΔ aliΛ coocosimucataidai vΛΛscΛra maicoocoi dai tΛΛ isducatai dadadacΛi ΔSuusi

sicoli dai vΛgoocai cΛcΛΛli ismaacΛdΛ ΛΛmadu guucacatadai. ³³ Dai aidΛsidΛ ΛcΛcΛΛli mΛΛcasioma iimimitadai ΛSuusi sonuaiñdΛrΛ taidΛ ΛPiiduru potΛtΛdai ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami, vΛΛsi ΛrcΛΛgai istami daraaja aatΛmΛ tΛtai duuñi vaica uucusai Λmoco aapi gΛvΛΛtarΛ dai Λmai Moseesa vΛΛtarΛ dai Λmai Eliiasi vΛΛtarΛ —astΛtΛdai.

DΛmos ΛPiiduru maimaatΛcatadai iscaititadai. ³⁴ Dai quiaa ñiioocaitadai Λgai tai divia Λmo icomai dai iifña vΛΛscatai tai Λgai aliΛ duduaadimu tΛgacai isicomai saagida iji ΛcΛcΛΛli. ³⁵ Tai icomi-aiñdΛrΛ caidatu Λmo ñiiooqui ismaacΛdΛ icaiti:

—IdiavΛr giñmara dai aanΛ aliΛ oigΛdai. ΛΛgiadavurai aapimΛ —ascaiti Λñiiooqui.

³⁶ Dai aidΛsi capotΛi Λñiiooqui Λgai gΛntΛgito tΛΛ sidΛ ΛSuusi caΛΛgi cΛacatadai. Dai vΛvaicai mamaatΛrdamigadΛ maiaagidi tomali Λmaadutai tomali Λmo ñiiooqui istumaasi tΛΛ Λgai.

— — —
³⁷ Dai siaadiqui aidΛsi tΛapapai Λgai giidiaiñdΛrΛ tai mui oodami vuvaaja dai vuidΛrΛ aayi ΛSuusi.

³⁸ Tai Λmo cΛΛli Λoodami saagida gΛgΛrΛ ñiiooqui daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, giñoigΛdañi dai nΛida giñmara, idi caΛmaduga giñmara cΛΛli. ³⁹ Vai Λmo Diaavora tΛaañicarudΛ bΛbΛjΛi dai iifñaquitudai dai susuiquituldi dai totosacatudai tΛñidΛ dai soi vueeyi dai maidagitua Λlidi. ⁴⁰ Casiant goguama oí gΛmamaatΛrdamiga sai vuusaidana Λgai goDiaavora tΛaañicarudΛ dΛmos Λgai maitistui —astΛtΛdai.

⁴¹ Tai aa noragi ΛSuusi dai potΛtΛdai:

—Dañi aapim Δ sivi oidacami maivaavoidaracami dai ma Δ gidaracami si $\Delta\Delta$ t Δ v Δ pi vaamioma viaacamu aan Δ isg Δ madu daacagi dai g Δ n Δ ijadagi —ast Δ dai Δ Suusi.

Dai pot Δ dai Δ gai Δ oogad Δ :

—Baigovai vuaapa g Δ mara —ast Δ dai.

⁴² D Δ mos aid Δ si Δ ali g Δ li miaad Δ r Δ c Δ quiva taid Δ Δ Diaavora t Δ a Δ ñicarud Δ d Δ v Δ r Δ api daitu dai suiquituli. D Δ mos Δ Suusi dodoligitu Δ Diaavora t Δ a Δ ñicarud Δ dai duaadi Δ ali g Δ li dai t Δ gi oogad Δ .

⁴³ Tai v Δ scatai mait $\Delta\Delta$ istumaasi g Δ nt Δ g Δ ituagi t Δ gacai istumaasi mos $\Delta\Delta$ g Δ ducami ismaac Δ d Δ idui Diuusi.

— — —
Dai maiquiaa t Δ gaitadai Δ gai istumaasi g Δ nt Δ g Δ ituagi gomaasic Δ d Δ ismaac Δ d Δ idui Δ Suusi tai Δ gai pot Δ dai g Δ mamaat Δ rdamiga:

⁴⁴ —C Δ gav Δ r ca Δ ca idi dai most Δ gitoca. Aan Δ ismaac Δ d Δ viaa Δ mo s Δ licami m Δ giñt Δ gida Δ gai aa oodami —asc Δ it Δ Δ Suusi.

⁴⁵ D Δ mos Δ mamaat Δ rdamigad Δ maimaat Δ ca Δ catadai istumaasi aagidi Δ gai, maimaaquiar-sicatadai Δ gai oigaragai ismaat Δ cajiagi casc Δ d Δ , dai Δ gai duduaadicuitadai isaagidagi sai c Δ ga aagidana isducatai maat Δ cajiagi Δ gai istumaasi aagaitadai Δ gai.

— — —
⁴⁶ Vaid Δ Δ Suusi mamaat Δ rdamigad Δ Δ gi g Δ naatagidi dai pocaiti sai sioor Δ Δ gaiñd Δ r Δ c Δ gadu isvaamioma gat Δ aan Δ dagi. ⁴⁷ D Δ mos Δ Suusi ma Δ istumaasi g Δ nt Δ g Δ itoitadai Δ gai dai b Δ Δ mo ali oodami dai g Δ abaana c Δ i ⁴⁸ dai pot Δ dai:

—Tomasioor Δ ismaac Δ vaavoitudai giñmamaat Δ tuldiaraga dai casc Δ oig Δ dai idi ali oodami Δ gai giñoig Δ dai aan Δ Δ pa dai Δ gai ismaac Δ giñoig Δ dai aan Δ Δ gai oig Δ dai Δ gai ismaac Δ giñootoi. Ismaac Δ pol Δ lidi ismaisi gata Δ aan Δ Δ gai vaa Δ gai dai vaamioma gata Δ aan Δ —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

— — —
⁴⁹ Taid Δ Δ Vuaana pot Δ t Δ dai:

—Mamaat Δ tuldiadami, t Δ aat Δ m Δ Δ moco ismaac Δ pot Δ sai g Δ g Δ vucadac Δ vuvaiditadai Diaavora t Δ t Δ aañicarud Δ t Δ tai dai sai camaiyvuidiña mait Δ r Δ madu aim Δ raitai Δ gai —ast Δ t Δ dai Δ Vuaana.

⁵⁰ D Δ amos Δ Suusi pot Δ t Δ dai:

—Maitav Δ r daidiada. Ismaac Δ mait Δ r Δ vui caat Δ Δ gai g Δ r Δ pa maasi t Δ t Δ g Δ itoi —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

— — —
⁵¹ Aid Δ si camiaadimi istuigaco t Δ sadia agaitadai Δ Suusi t Δ v Δ aagiamu Δ gai pocaiti:

—Aan Δ angia imia iñagai Jerusaleenamu —ascaiti Δ Suusi.

⁵² Dai bait Δ qui ootoi ojootosicami tai Δ gai iji Δ mo Δ map Δ c Δ r Δ Samaalia dai gaagida Δ gai siaaco g Δ uuliñagi Δ Suusi. ⁵³ D Δ amos Δ Samaali Δ r Δ oidac Δ maitip Δ li ismiaanai daasagi maat Δ cai isJerusaleenamaco im Δ itadai Δ gai. ⁵⁴ Aid Δ sid Δ Δ mamaat Δ rdamigad Δ Δ Suusi Jacovo Δ madu Δ Vuaana t Δ imaasi pot Δ t Δ dai Δ gai Δ Suusi:

—Mamaat Δ tuldiadami, Δ ip Δ lidip Δ si t Δ sgatañiagi tai t Δ v Δ aagiaiñ Δ r Δ dai v Δ si ugitudagi goodami

poduucai isduucai idui Eliiasicaru Diuusi ñiooquituldiadamigad? —astatadai.

⁵⁵ Taid^Λ ^ΛSuusi vui n^Λn^Λaava dai bagaimi dai potatadai:

—Aapim^Λ maimaat^Λ ismaasi g^Λniib^Λdaga.

⁵⁶ Aan^Λ ismaac^Λd^Λ viaa ^Λmo s^Λallicami maidiviagai cooda iñagai oodami baiyoma mosc^Λagac^Λr^Λ vuvaida iñagai aan^Λ —astatadai ^ΛSuusi.

Dai amaasi iji sib^Λaacoga.

— — —
⁵⁷ Dai aid^Λsi voiy^Λr^Λ iim^Λitadai ^Λgai tai ^Λmo c^Λali potatadai ^ΛSuusi:

—Mamaat^Λtuldiadami, g^Λoidatucuda iñ^Λlidi aan^Λ v^Λasi p^Λsiaaco aim^Λr^Λdagi —astatadai.

⁵⁸ Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ itatadai:

—Cacaasiocai viaa g^Λnt^Λat^Λjoga vaid^Λ ^Λujuuurugi g^Λncocosa, d^Λmos aan^Λ ismaac^Λd^Λ viaa ^Λmo s^Λallicami maiviaa tomali siaaco mootagi —astatadai ^ΛSuusi.

⁵⁹ Daid^Λ ^ΛSuusi potatadai ^Λmai c^Λali:

—Giñoidañi —astatadai.

D^Λmos ^Λc^Λali potatadai:

—Mamaat^Λtuldiadami, giñdagitoñi quiaa ^Λp^Λga anm^ΛΛ yaasagi giñoo^Λca —astatadai.

⁶⁰ D^Λmos ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ itatadai:

—Dagitoñi vai ^Λgai ismaac^Λd^Λ ^Λpan ducami coidad^Λ mai^Λagiditai Diuusi yaasana g^Λncoidad^Λga, dai aapi imi dai gaaagida sai Diuusi soicai oodami sai c^Λagac^Λr^Λ oida^Λcana —astatadai ^ΛSuusi.

⁶¹ Tai ^Λmai c^Λali potatadai:

—Mamaatʼtʼuldiadami, gʼoida iñʼlidi aanʼ dʼamos giñdagitoñi quiaa nai mʼʼ diosagidagi giñaaduñi —astʼʼdai.

⁶² Dʼamos ʼSuusi itʼʼdai:

—Sioorʼ gasicuandagi dai aa nʼʼjidagi maisʼʼli sicuanai, poduucai ʼʼpʼ ʼgai ismaacʼʼdʼ giñoidatucuda ʼliada dai otoma imia ʼlidi gʼʼquiiyamu ʼgai maitʼʼcʼʼga aata vuaadami Diuusi aa duiñdadʼʼ —astʼʼdai ʼSuusi.

10

¹ Dai cadaivunucai imaasi taidʼ ʼSuusi ʼcovai vuvaitu ʼʼpʼ vaic coobai dan baivustaama oodami dai mosgoogocatai baitʼqui ootoi vʼʼsi ʼʼmapʼʼcʼʼ siaaco viaacatadai ʼgai isimiagi. ² Dai potʼʼdai:

—Mʼsiaaco iimia ʼgai aapimʼ mui oodami cabaigʼʼnduuduna iibʼadʼ dai caʼca ʼgai Diuusi ñiooquidʼ ʼpan duucai gʼpi ʼsicami ismaacʼʼdʼ casi gʼaagai yoovaragai. Dai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadʼ chiʼʼquidu cascʼdʼ daanʼdavurai aapimʼ Diuusi ismaacʼʼdʼ ʼʼpan ducami ʼʼsʼcami vai ootosana aa gʼñiñiooquituldiadamiga ismaacʼʼdʼ ʼʼpan ducami pipiooñi vai aagida ʼgai ñiooquidʼ ʼoodami ismaacʼʼdʼ baigʼʼnduuduna iibʼadʼ ʼgai ʼpan ducami ʼsicami. ³ Iimivurai aapimʼ. Dañi aanʼ ʼpan duucai gʼʼnootosai cañiiru sʼʼsʼyi saagida. ⁴ Maitavʼr vuucai gʼʼnmoraraaliga tomali gʼʼntumiñsi daraasacaru tomali aa susuusacai, dai maitavʼr guguquida voyʼʼrʼ mʼsiaaco ajiagi oodami. ⁵ Mʼsiʼʼscadʼ ajiagi

amo quiiyara varai aagida oidacami sai Diuusi ipalidi isiibastudacan tadacagi agai iibada. ⁶ Dai isami daacagi amaadutai dai nanaracagi isDiuusi soiñagi vai giibastacan tadaca agai ibada aidagia giibastacan tadacamu agai. Dai ismaitiipucagi tomali amaadutai ami isnaracagi isDiuusi soiñagi vai giibastacan tadacagi agai vascara aapima gaagai isaagididagi gomaasi aa oodami. ⁷ Dai anaasi masiaaco caga ganmiaadagidagi agai vaa quiiyara avar ganuuliña dai ugaavurai dai ii istumaasi viaacagi agai, amo pioñi viaa salicami masaa namalquidagi. Dai maitavar mosquiquiara ajioopada. ⁸ Dai masiascada ajiaagi mapacara masicaga ganmiaadagidagi ugaavurai mastumaasi ganbiidagi. ⁹ Dai duduaaidavurai acococoidada ismaacada ami oidacagi dai povivar tada oidacami: “Cadivia Diuusi dai ganlamadu daaca agai daida ipalidi isgansoiñagi mai cagacara oidaca aapima”. ¹⁰ Dai masajiagi mapacara masiaaco maitanmiaadagidagi varai vuvaqui caayara dai potada: ¹¹ “Asta davaragada ganoidaga ismaacada garacasuana sai gigigidamu aatama varai poducai maataca aapima masmaicaga idui. Damos maatacavurai sicayooga aayi siascada gataanada agai Diuusi”.

¹² Dai quiaa ñioocai asuusi dai potadai:

—Aana anganaagidi sai siascada Diuusi naidagi ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami agai soimaasi taatatulda agai oodami ismaacada maitanmiaadagidagi vaamioma soimaasi taatatuldamu agai sia Sodoomara oidacami.

13 AapimΛ CorasiĩiΛΓΛ oidacami dai BetasaidΛΓΛ oidacami siΛ soimaa taatamu aapimΛ. IsTiiroΛΓΛ dai SidooniΛΓΛ oidacami tΛΛgimudai istumaasi gΛgΛrducami mΛsmaasi tΛΛ aapimΛ Λgai gia caΛΛqui abiaadΛΓΛ gΛnaadadamudai yuucusi tutucucami dai gΛncocoomaivadamudai mataicΛΔΛ dai poduucai maasiuldamudai iscaΛma duucai gΛntΛtΛgito dai camaisoimaasi ivuaada agai. 14 DΛmos siΛΛscadΛ Diuusi nΛidagi ismaacΛΔΛ ΛrcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛΔΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami gΛngΛΛgΛvituldaraga vaamioma soimaascamu isΛTiiroΛΓΛ dai SidooniΛΓΛ oidacami vΛΛtarΛ. 15 Dai aapimΛ CapernaumΛΓΛ oidacami. ¿Povai mΛsiΛnΛlidi mΛstΛvaagiΛΓΛ ucami tΛΛtΛidia agai? Baiyoma mΛtΛapañia agai dΛvΛΛrai utamacoga —astΛtΛdai ΛSuusi.

16 Dai potΛtΛdai Λgai gΛmamaatΛrdamiga:

—IsmaacΛΔΛ ΛΛgiditai gΛncaΛ aapimΛ Λgai giñΛΛgiditai caΛ aanΛ ΛΛpΛ dai ismaacΛΔΛ gajiaadΛΓΛ gΛnvipieeyi aapimΛ Λgai gajiaadΛΓΛ giñvipieeyi aanΛ ΛΛpΛ dai ismaacΛΔΛ gajiaadΛΓΛ giñvipieeyi aanΛ Λgai gajiaadΛΓΛ vipieeyi ΛΛpΛ Λgai ismaacΛΔΛ giñootoi —astΛtΛdai ΛSuusi.

17 TaidΛ Λvaic coobai dan baivustaama Λpamu dadacai baigΛnΛliatugai dai potΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami, asta Diaavora tΛtΛaañicarudΛ vΛΛsi gΛΓΛΛgi aagaitai aatΛmΛ gΛtΛΛtΛaraga —astΛtΛdai Λojootosicami ΛSuusi.

18 TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—AanΛ annΛidi isducatai gai ΛDiaavora tΛvaagiaiñdarΛ Λpan duucaï amo siitañi.
 19 AanΛ angΛnmaa guvucadagai aapimΛ masai cΛcΛisapaiña gΛgar coocoyi dai nanacasarai dai poduucai vaamioma viaa aapimΛ guvucadagai isgΛrsaayu Diaavora. Dai aapimΛ maisoimaa taatamai tomali amo istumaasicΛdΛ.
 20 MaitavΛr baigΛnΛliada cascΛdΛ gΛnΛΛgigitai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ. Baiyoma mosgΛaagai mΛsbaigΛnΛliadagi oojisicatai gΛntΛΛtΛaraga mΛΛ tΛvaagiΛrΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

21 AidΛ otoma baiΛliatu Diuusi IbΛadΛ ΛSuusi tai Λgai potΛtΛdai:

—Giñooça aanΛ gia sΛΛlicΛdΛ siaa gΛduutudai, aapiarΛ ΛrbaitΛcΛaacami tΛvaagiΛrΛ dai oidigi daama. Aapi apΛtmaimaatΛtuli idi maasi Λsastudugami tomali Λgai ismaacΛdΛ naana maasi mamaatΛrΛi mosΛca Λgai ismaacΛdΛ maisi sastuduga dai ismaacΛdΛ mainaana maasi mamaatΛrΛi. CΛΛgaduava giñooça poduucai ipΛli aapi dai poduucai idui —astΛtΛdai ΛSuusi gΛooga.

22 Dai apiamamaatΛtuldi ΛSuusi Λoodami dai potΛtΛdai:

—Giñooça giñmaa vΛΛsiaΛcatai. AanΛ ΛrDiuusi maradΛ ismaacΛdΛ tΛvai tΛvaagiaiñdarΛ dai tomali Λmaadutai maicΛΛga giñmaatΛ mosΛca giñooça dai tomali Λmaadutai maicΛΛga maatΛ giñooça mosΛca aanΛ ismaacΛdΛ ΛrmaradΛ Λgai. Dai vΛΛscarΛ oidaga aa ismaacΛdΛ maatΛ giñooça mosΛca ismaacΛdΛ aanΛ ipΛlidi sai maatΛna.

23 Amaasi Λgai vui nΛnΛava gΛmamaatΛrdamiga dai ΛΛgi Λgai potΛtΛdai:

—Baig^Λn^Λlidi aapim^Λ n^Λiditai m^Λstumaa n^Λidi. ²⁴ Aan^Λ ang^Λnaagidi sai mui Diuusi ñiñiooquituldiadamigad^Λ ^Λmadu mui raraí n^Λida ^Λlidadai m^Λstumaasi aapim^Λ n^Λidi dai mait^Λ, dai ^Λgai ca^Λca ^Λlidadai m^Λstumaasi aapim^Λ ca^Λ dai maica^Λ —ast^Λadai ^ΛSuusi.

²⁵ Amaasi ^Λmo mamaat^Λuldiadami Diuusi s^Λalicamigad^Λ ca^Λquiva dai ii dai m^Λaa aatagida ^Λgai ^ΛSuusi. Mosn^Λida ^Λlidadai ^Λgai sabai aagana Suusi ^Λmo istumaasi istumaasi vui caat^Λcagi ^Λvaavoidaragad^Λ dai pot^Λadai:

—Mamaat^Λuldiadami, ¿tumaasi istutuidi aan^Λ isiduñiagi dai v^Λascara^Λ ^Λmadu daacagi Diuusi? —ast^Λadai.

²⁶ Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—¿Tumaasi ^Λgai dai oojisi s^Λalicamiara^Λ? Aapi n^Λn^Λidiña oojai v^Λas tasai giñaagidañi iscaiti —ast^Λadai ^ΛSuusi.

²⁷ Taid^Λ ^Λmamaat^Λuldiadami Diuusi s^Λalicamigad^Λ aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—“Oig^Λadañi g^ΛDiuusiga v^Λasi g^Λiib^Λdac^Λd^Λ, dai v^Λasi g^Λuvucadac^Λd^Λ dai v^Λasi g^Λat^Λgitoidac^Λd^Λ, dai oig^Λadañi g^Λaaduñi poduucai p^Λsduucai g^Λoig^Λdai aapi ^Λgi” —ast^Λadai.

²⁸ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—C^Λaga p^Λtgiña^Λaa noragi isv^Λasi gomaasi iduñia aapi, aapi v^Λascara^Λ oidacamu Diuusi ^Λmadu —ast^Λadai ^ΛSuusi.

²⁹ Vaid^Λ ^Λmamaat^Λuldiadami Diuusi s^Λalicamigad^Λ ^Λgi g^Λsoiña ^Λlidadai dai pot^Λadai ^Λgai ^ΛSuusi:

—¿Voor^Λ ^Λrgiñaaduñi? —ast^Λadai.

³⁰ Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—Amo imidagai amo calli tvañimitadai amo voi Jerusaleenaiñdarla Jericooamu tai voyarla aayi lasivogami dai baitoma gaviji dai lasi istumaasi vuucaticatadai lagi asta yuucusida dai sallycald soidoodai dai baitoma muuquiadla viaa dai iji. ³¹ Dai aidaraca amui imitadai amo paaligadla judidú lagi vaa voyarla dai tlagacai mossalli daivusai. ³² Dai amo leviita arpa amui salli daivusai dai aidasi tla lagi mosdaivusai arpa. ³³ Dai amai calli Samaaliaiñdarla lagi vaa voyamu imitadai dai tlagacai soigaldian taada. ³⁴ Dai miaadla clquiva siaaco caatcatadai calli dai duaadi istuidana saasaquicatadai asaticada dai valieenticada, dai vipiosolicada vuupuli dai lagi gsoiga daama dai dai ballcai amo quiiyamu dai ami gluuli lamadu dai nuucagi. ³⁵ Dai siaadiqui aidasi caimia agaitadai lSamaalilarla oidacami vuvaitu goo piisu dai maa oidacami dai potladai: “Nuucadacani idi calli dai pasvaamioma siaa duadagi gaa namalquidamu aanla inisialscada apamu diviagi”, astladai lSamaalilarla oidacada oidacami. ³⁶ Dai sivi maacada idi vavaicai calli araduñda calli ismaacada baitoma gaviji lasivogami —astladai lSuusi.

³⁷ Taidla amamaatuldiadami Diuusi sallycamigadla itli:

—Lagai ismaacada soigalli tlagacai —astladai.

Taidla lSuusi potladai:

—Imiñi aapi dai poduñi arpa —astladai.

³⁸ Dai apiaimli lSuusi dai aayi lmaapclarla. Vai ami oidacatadai amo ooqui Maaruta tlagiducami dai miaadagi gquiiyarla. ³⁹ Daidla lMaaruta

siΛgΛcatadai Λmai ooqui María tΛΛgiducami. Tai Λgai vuidΛrΛ daiva ΛSuusi dai caΛca agai istumaasi aagaitadai Λgai. ⁴⁰ DΛmos ΛMaaruta aliΛsi istumaa vuaadatadai cusiñiΛrΛ dai miaadΛrΛ cΛquiiva siaaco daacatadai ΛSuusi daidΛ itΛΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, ¿maitapΛsvuamΛ Λlidi tomalaachi isgiñsiisi ΛΛgi giñvidagi mosΛΛsi aa duiñdagai? Aagidañi tudu vaidΛ giñsoiñana —astΛΛdai ΛMaaruta.

⁴¹ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛΛdai:

—Maaruta, Maaruta, maitivuamΛ Λliada aapi mosΛΛ naana maasicΛdΛ. ⁴² MosaliΛmo istumaasi oidaga ismaacΛdΛ vaamioma gΛagagai dai goMaría gia bΛi cΛΛgaducΛdioma aa duiñdagai dai tomali Λmaadutai maivoopoidamu —astΛΛdai ΛSuusi.

11

¹ Λmo imidagai ΛSuusi gamamadaitadai Λmo ΛmaapΛcΛrΛ. Dai aidΛsi canaato mamagi Λgai tai Λmaadutai ΛmamaatΛrdamigadΛ itΛΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, gΛrmaatΛtuldañi mamadaragai poduucai isduucai ΛVuaana maatΛtuli gΛmamaatΛrdamiga —astΛΛdai.

² TaidΛ ΛSuusi potΛΛdai:

—MΛsiΛΛscadΛ gamamadadagi vΛrai aduucai gamamadada:

GΛrooga aapi pΛsmaacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja, aatΛmΛ ipΛlidi isΛoodami gΛsiaa duutuadagi, dai maatΛna isaapi maisoimaasi ivueeyi vai otoma aΛna istuigaco gataΛaanΛda agai aapi tami oidigi daama vaidΛ ΛpΛduuna

pastumaasi aapi ipalidi tanai oidigi daama
 anpan duuca tavaagiar.

³ Garsoiñañi tatai viaaca aatama cuaadagai siasi
 tagito sivi vatar.

⁴ Dai garoigaldañi vasi garsoimaascamiga aatama
 ap oigaldi vascatai ismaacada soimaasi
 garvuiididi.

Maiti dagito isDiaavora garaagiadan tadacagi
 isidunia aatama soimaasi poduca
 varamamadada.

Astadai asusi.

⁵ Daid asusi potadai ap:

—Ducami ismaadutai aapima viaacagi amoco
 ganaduñi pai aapi imiagi quidiamu rantucar
 pai potada aapi: “Giñaduñi giñañiuvidañi vaica
 tascali, ⁶ utudama giñdiviji amoco giñaduñi
 macasdar imadami dai aan maiviaa istumaasi
 biidagi”. ⁷ Dai ducami sigamai aa ganoragidagi
 tuucavidar dai povadagi: “Maitigiñioquiada
 casia cuupi quitaagiña dai giñmaamara giñmadu
 vat giñvaacosiar nai cascada maitistutuidi aan
 isvañigacai gamaquiagi tomali amo istumaasi”.

⁸ Aan angnaagidi tomasi maivañigacai gama
 agai istumaasi gaduñicatai baiyoma vañigian
 taada agai dai gamaquiagi vasi istumaasi tagitoca
 aapi maicaca liditai ñioocadami. ⁹ Cascada
 aan angnaagidi masai daañiña Diusi sai
 gansoicaiña mai viaaca aapima tagitocagi dai
 gaagai macaga vaavoitudadagi sai Diusi
 gansoicada agai. ¹⁰ Siora daadagi Diusi sai
 soicaiña gia soicaiña.

¹¹ Amaadutai aapima ismaacada argaoga
 masbai oidana aapima ganmara amo odai

isgantaanada agai paana? ¿Siapa oidagi amo cooyi isgantaanada agai vatopa? ¹² ¿Isgantaanada agai amo tacunono isbai oidana aapima amo nacasara? ¹³ Masaapima ismaacada maicaa tuutuiga maata oidi ganmaamara istumaasi cagaducami sioma caga ganooga ismaacada tavaagiara daja ganootosdamu galbadaga vai ganlamadu daacana vascatai siora ipaliadagi islamadu daaca agai —astadai asuusi.

— — —
¹⁴ Asuusi vusaasditadai amo calliaindara amo Diaavora taañicaruda. Adiaavora taañicaruda muudutu calli. Dai aidasi vuusai Adiaavora taañicaruda taida ismaacada muudutu istui isñiooquiagi apamu. Taida aoodami mitala isducatai gantatagituagi tagacai imaasi. ¹⁵ Damos lamoco pocaiti:

—Idi cali vuvaidi Diaavora tataañicaruda Beelsevú guvucadadacada —ascaiti aoodami. Beelsevú arDiaavora dai alia guvuca.

¹⁶ Dai aa mosnijada alidi astumaa duuna asuusi dai cascada potadai sai tagidana amo istumaasi gaducami tavaagiaindara. ¹⁷ Damos asuusi maatacatadai istumaasi gantatagitoitadai agai dai potadai:

—Isaipaco gancocodagi amapacara oidacami ugitimu aoodami dai baabaquida suuligimu. ¹⁸ Poduucai ara isDiaavora lagi gancocodagi otoma camaitataandan tada agai cascada poduucai ganaagidi aana pocaititai aapima ansai aana vuvaidi Diaavora tataañicaruda Beelsevú guvucadadacada. ¹⁹ Siarvaavoicamudai isDiaavora guvucadadacada vuvaidi aana

Diaavora tātāañicarudā aidā gia aapimā gānaaduñi vuvaidi Diaavora tātāañicarudā Diaavora guvucadadācadā āpā. Āgi āgai gānaagidamu ismaitārvāvoi isDiaavora guvucadadācadā vuvaidi aana āmadu āgai. ²⁰ Baiyoma Diuusi guvucadadācadā vuvaidi aana Diaavora tātāañicarudā dai poduucā cā maata aapimā iscaayi istuigaco Diuusi soicāda āgai oodami sai cāgacāra oidacana.

²¹ Siāscadā āmo oodami guvuacami dai cāga gagatocami nuucadacagi gāquii dai vāsi istumaasi oidaga ami poduucā maitipu sioora gāāsidagi ami. ²² Dāmos isdiviagi āmai vaamioma guvuacami dai vaamioma istuidiagi dai āsidagi vāsi gagatodā istuucadā gātāgitocatadai āgai isgāsoiñagi dai gataacogida āgai vāsi istumaasi gāāsidagi.

²³ Sioora maitārgiñāāmaducagi āgai giñvuidāra caata sioora maitiñsoiña aagiadagi āoodami isducatai cāgacāra vuvāqui āgai sobicāi sai maivaavoitudana dai maicāgacāra vuvācāna.

²⁴ Siāscadā āmo Diaavora tāañicarudā vusiagi āmo cāliāiñdāra oidigana aimāraiña dai gaagaiña siaaco gāibāstagi dai siāscadā maitāgia āgai siaacoga pōvā ālidiña: “Āpamu animiagi giñquiiyamu iñsiaadāra vuusai”, āālidiña. ²⁵ Dai siāscadā āpamu ami diviagi āgai dai tātāgāiña ācāli āpan duucā āmo quii cāga voisiquicami dai cāga bai duñisicami. ²⁶ Dai āmaasi āgai aimārai dai vūapai āpā cūvaracami Diaavora tātāañicarudā. Dai āgai āmadu vāsi āgā vapacāiña ami cāliāra dai ami oidacana dai

poduucai ʌcʌʌli vaamioma soi gʌvuaadana
isvaasʌquioma —ascaiti ʌSuusi.

27 Aidʌsidʌ ʌSuusi aagaitadai imaasi, tai ʌmo
ooqui oodami saagida iĩña dai pocaiti:

—Siʌ cʌʌgacʌrʌ nʌidi Diuusi ʌgai ismaacʌdʌ
gʌmarai dai gʌsiitu —astʌtʌdai ʌooqui ʌSuusi.

28 Dʌmos ʌSuusi potʌtʌdai:

—ʌcaasi cʌʌgacʌrʌ nʌidi ʌgai ʌpʌ vʌʌsi oodami
ismaacʌdʌ caʌ Diuusi ñiooquidʌ dai ʌʌgigitai caʌ
—astʌtʌdai ʌSuusi.

29 Daidʌ ʌoodami apiagʌnʌmpaidimi ami ʌSuusi
sicoli taidʌ ʌSuusi gʌagacai mamaatʌtuldimi Diu-
usi ñiooquidʌ dai potʌtʌdai:

—Oodami sivi oidacami alia maicʌʌga tuutuiga
dai giñaagidi ansaidʌ iduuna ʌmo istumaasi
gʌducami ʌgai vuitapi, dʌmos maitʌʌgimu ʌgai
ʌmai istumaasi gʌducami mosʌcaasi ʌistumaasi
gʌducʌdʌ ismaacʌdʌ idui Diuusi ootosacai
Joonasi Ñiñiviamu vai ʌgai aagidi ʌoidacami sai
ugitia ʌgai ʌgai ismaiʌma duucai gʌntʌtʌgituagi
dai camaisoimaasi ivuaadagi. 30 Poduucai

ʌpʌ giñootoi Diuusi. Aanʌ ʌrʌgai ismaacʌdʌ
viaa ʌmo sʌʌlicami dai aagidamu aanʌ sivi
oidacami sai ugitia ʌgai ʌpʌ ismaiʌma duucai
gʌntʌtʌgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi.

31 Siʌʌscadʌ caiyagi istuigaco Diuusi nʌidagi
oodami sividadʌ ismaacʌdʌ ʌrcʌʌga ivuaadami
dai ismaacʌdʌ ʌmaicʌʌga ivuaadami, daidʌ
ʌooqui ismaacʌdʌ ʌrbaitʌcʌaacamicatadai Siipʌrʌ
divimu dai gʌpiʌrʌ suuligamu ʌoodami sivi

oidacami. Agai sΛΛlicΛdΛ mΛΛcasdΛrΛ divia dai caΛca agai istumaasi aagai ΛSalomoñi. Agai ΛrΛmo tΛaanΛdami saitudugami dai tami daja aanΛ sivi dai vaamioma ΛrtΛaanΛdami aanΛ siSalomoñi mai aapimΛ maitiñΛΛgidityai caΛ.

³² IsmaacΛdΛ ÑiñiviΛrΛ oidacatadai dadimu siΛΛscadΛ Diuusi nΛida agadagi sivi oidacami ismaacΛdΛ ArcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛdΛ ArmaicΛΛga ivuaadami, daidΛ ΛÑiñiviΛrΛ oidacami gΛpiΛrΛ suuligamu Λoodami sivi oidacami ΛpΛ mai aapimΛ maitiñΛΛgidityai caΛ Agai gia caΛma duucaı gΛntΛtΛgito dai camaisoımaasi ivuaada agai aidΛsi ΛJoonasicaru agidi Diuusi ñiıoıquidΛ, dai tami daja aanΛ dai vaamioma ΛrtΛaanΛdami aanΛ siJoonasi.

³³ Tomali Λmaadutai cucuudagai Λmo cuudacarui dai gooquiΛrΛ ΛstoquicΛrΛ dadasai tomali Λmo cajooñi uta baiyoma tΛcavacamıΛrΛ gΛdadasai vai sioorΛ vapacΛdagi istutiadagi isnaadagi. ³⁴ Gavupuııi ΛrΛpan ducami Λmo cuudacarui gatuucuga vΛΛtarΛ isgΛvuupuııi cΛcΛΛgaducagi vΛΛsi gΛtuucuga ΛpΛ viaa cuudagi, dai isgΛvuupuııi maıcΛcΛΛgaducagi gΛtuucuga ΛpΛ ducami istucagamucagi. ³⁵ Goovai ismaacΛdΛ maatΛ aapimΛ DiuusicΛdΛ Λpan ducami Λmo cuudagi gΛntΛgityoidagΛrΛ gΛnnuucadacavurai aapimΛ vai maituucuna dai poduucai tucapi viımu aapimΛ. ³⁶ IscΛΛga cuudagΛcagi vΛΛsi gΛntΛgityoidagΛrΛ dai maitııucagi tomalaachi tucapi dai poduucai cΛΛga maatΛ caΛcamu aapimΛ Λpan duucaı mΛsduucaı nΛidi Λmo tuucavi siaaco cΛΛga cuudagΛcagi —astΛtΛdai ΛSuusi Λoodami.

37 Dai aidΛsi cadagito ñi00 ΛSuusi tai Λmo fariseo vaí sai quiidiΛrΛ gaugana. TaidΛ ΛSuusi ii dai meesa vuidΛrΛ daiva. 38 TaidΛ Λfariseo maitΛΛ istumaasi gΛtΛgituagi tΛΛgacai siaSuusi maivacoi gΛnoonovi isducatai viituli Moseesacaru Λjudidíu. 39 Tai amaasi ΛSuusi potΛtΛdai:

—AapimΛ fariseo vuaanai gΛnajaasocoli ΛΛbΛadΛrΛ dΛmos aapimΛ tuculimadai gΛnΛranaga muuquimudagaicΛdΛ dai soimaascamicΛdΛ. 40 Vupuiiruga aapimΛ, ¿maitamΛs maata tΛtΛgitoi maitamΛs maata sai sioorΛ idui ΛΛbΛadΛrΛ idui ΛΛpΛ ΛraviadΛrΛ? 41 Gaoidiadavurai oidicami baigΛnΛliaracΛdΛ dai poduucai maitΛrsoimaasi iducamicamu aapimΛ.

42 SiΛ soimaa taatamu aapimΛ fariseo vΛΛsi istumaasi viaa aapimΛ aa oidi oodami Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ, asta ivaagi mΛsmaacΛdΛ bΛΛjΛi. CΛΛgadu isoidiada aapimΛ oodami Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ mΛstumaasi viaacagi dΛmos aliΛ soi duucai nΛidi aapimΛ gΛnaaduñi dai maioigΛdai Diuusi gomaasi gia maicΛΛgadu.

43 SiΛ soimaa taatamu aapimΛ fariseo. Oojoidi aapimΛ iscΛcΛΛgaducΛdioma daraicariΛrΛ dadaarΛdagi judidíu quiquiuupaigadΛrΛ dai oojoidi aapimΛ isvΛΛsi oodami siaa gΛnduutuadagi.

44 SiΛ soimaa taatamu aapimΛ fariseo dai aapimΛ mamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ. Aagai aapimΛ Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi. AapimΛ ΛrΛpan ducami siaaco gΛyaasapai coidadΛ dai camaimaatΛgia maasi daamadΛrΛ vaidΛ Λoodami daama dΛgavuscΛiña

maimaatΛcatai siΛ sigalnaasi uta, pomaasi aapimΛ
ΛraviadΛrΛ ΛpΛ —astΛtdai ΛSuusi.

⁴⁵ Tai Λmoco ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi
sΛlicamigadΛ aa noragi dai potΛtdai:

—MamaatΛtuldiadami, aagaitai aapi imaasi
asta aatΛmΛ vΛasi garñiooquidi —astΛtdai Λgai
ΛSuusi.

⁴⁶ DΛmos ΛSuusi potΛtdai:

—SiΛ soimaa taatamu aapimΛ ma-
maatΛtuldiadami Diuusi sΛlicamigadΛ ΛpΛ.
AapimΛ pocaiti sai glaagai siduñiagi mui naana
maasi istumaasi maiaagai Moseesacaru. Ducami
isvaamioma cucuspiada aapimΛ asta siΛsi
uucami maitistutuidi Λoodami dai aapimΛ
maicucuspΛi tomalaachi.

⁴⁷ SiΛ soimaa taatamu aapimΛ. AapimΛ ivuiididi
baabaquidΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ
ismaacΛdΛ coi gΛnΛΛqui aaduñicaru. ⁴⁸ CΛga
maatΛ aapimΛ vΛasi gomaasi dai soicΛdΛ
mΛnΛlidi aapimΛ gΛnaaduñicaru. Λgai coi Diuusi
ñiñiooquituldiadamigadΛ mai aapimΛ ivuiididi
baabaquidΛ.

⁴⁹ CascΛdΛ Diuusi ismaacΛdΛ maatΛ
vΛasiaΛcatai pocaiti: “GΛnootosdamu aanΛ
giñiñiooquituldiadamiga Λmadu giñojootosa
mΛsiaapimΛ coodamu Λmoco dai aa soimaa
taatatuldamu”, ascaiti Diuusi. ⁵⁰ Diuusi soimaasi
gΛntaatatulda Λgai aapimΛ sivi oidacami
vΛasicΛdΛ ΛñiñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ
gΛncooditu aidΛsi abiaadΛrΛ cΛquiva gooidigi.
⁵¹ AidΛsi abiaadΛrΛ gΛmuaatu Aveelicaru asta
aidΛsidΛ gΛmuaatu Zacariiasicaru Λgai ismaacΛdΛ
gΛmuaatu ΛgΛΛ quiupai abaana vai ajadΛrΛ cΛΛca

Λooroñi mΛsiaaco mΛmΛidiña vustaaqui isducatai gatΛjai Diuusi. SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi sai Diuusi gΛpiΛrΛ gΛnsuuliga agai aapimΛ sivi oidacami ΛΛpΛ.

⁵² SiΛ soimaa taatamu aapimΛ ma-maatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ. Ducami iscuupaca aapimΛ candaadocΛdΛ siaaco oidaga Diuusi mamaatΛtuldaragadΛ, dai aapimΛ viaa yaavigadΛ dai maivapacΛi aapimΛ dai tomali maidadagitoi aa isvaapaquiagi tomasi vaapaquia Λlidi Λgai —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁵³ AidΛsi aagidi ΛSuusi imaasi taidΛ ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ ΛΛmadu Λfariseo aliΛ baacoi Λgai vui dai gΛnaagacai tΛcacaimi mui naana maasi, ⁵⁴ sabai aagana Λgai Λmo istumaasi vaavoidaragadΛ vui vai poduucai gΛpiΛrΛ vuaaja Λgai.

12

¹ Tai amaasi mui miil oodami gΛnΛmpagi sΛΛlicΛdΛ muidu dai asta gΛncΛcΛisapai aipacoga. TaidΛ ΛSuusi gΛaagacai aagidi ΛpΛga gΛmamaatΛrdamiga dai potΛtΛdai:

—CΛΛgavΛr gΛntΛtΛgitoca aapimΛ. MaitavΛr Λpan duucai ivuaada gofariseo. Goovai aagai Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi vai aa nΛidiña dai poduucai ivuaada Λlidiña ΛpΛ dΛmos aapimΛ maitΛagagai ispoduucai ivuaadagi. ² Maioidaga tomali Λmo istumaasi Λstoquicami tomasi duudusali gΛaagai vΛΛscΛrΛ vΛΛsi gΛmamaatΛi, dai maioidaga tomali Λmo istumaasi Λstoquicami ismaitΛmaasiuldagi. ³ VΛΛsi mΛsmaacΛdΛ aagai

aapimΛ tucarΛ vΛΛsi gomaasi gΛcaΛcamu tasΛrΛ, dai mΛsmaacΛdΛ duudusali aagai aapimΛ cuupacatai quitaagiña goovai vΛΛsi iñacaitai gΛaagadamu baabaqui daamadΛrΛ.

4 AapimΛ giñaduñi angΛnaagidi sai maitΛagai mΛsΛΛbiadagi Λgai ismaacΛdΛ mumueeyi gatuucuga, dai gooquiΛrΛ Λgai camaitistutuidi isiduñiagi vaamioma. 5 Damos gΛnaagidamu aanΛ sioorΛ gia gΛaagai mΛsΛΛbiadagi. ΛΛbiadavurai Λgai ismaacΛdΛ viaa guvucadagai isbΛΛquiagi muuquiadΛ ibΛadΛ Diaavor ΛΛmadu. Λja, Λgai gia gΛaagai mΛsΛΛbiadagi.

6-7 Diuusi vaamioma gΛnoigΛdai aapimΛ siΛ ujuurugi cascΛdΛ maitavΛr duduaadicuda cΛΛ maatΛ aapimΛ isgΛgaagarai taama ujuurugi gooca sintaavucΛdΛ vai Diuusi vΛΛscarΛ nuucadacana. Diuusi maatΛ vΛΛsiaΛcatai asta siΛΛjaquidu ΛΛmadutai cuupadΛ.

8 GΛnaagidiana sai vΛΛscatai ismaacΛdΛ gΛnmaasiuldi oodami vuitapi isgiñvaavoitudai aanΛ ΛpΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami maiΛstocadamu Diuusi tΛtΛaañicarudΛ vuitapi mosaagamu aanΛ isΛgai Λrgiñmaamara. 9 Dai ismaacΛdΛ giñΛstocadagi oodami vuitapi aanΛ ΛpΛ Λstocadamu Λgai Diuusi tΛtΛaañicarudΛ vuitapi.

10 Dai tomasioorΛ ismaacΛdΛ giñvui ñioocadagi aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami istutuidi isoigΛldagi. Damos sioorΛ soimaasi ñiooqui aagadagi Diuusi IbΛadΛ vui Λgai gia maiviaa gΛoigΛldaraga.

11 Masi^Λscad^Λ vaama g^Λntuutusa agadagi ^Λmo quiuupaigad^Λr^Λ judidíu si^Λpp^Λ bait^Λguucacami dai aa s^Λalicami viaacami vuid^Λr^Λ, maitav^Λr vuam^Λ ^Λaliada Diuusi Iba^Λd^Λ g^Λnsoiñamu.

12 Masiuu duucu caviaacagi isñiooquiagi m^Λsducatai gaaa noragidagi dai m^Λst^Λiyagi —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi g^Λmamaat^Λrdamiga.

13 Tai ^Λmaadutai ^Λoodami saagidaiñd^Λr^Λ pot^Λt^Λdai ^ΛSuusi:

—Mamaat^Λtuldiadami, aagidañi giñsiisi t^Λtaid^Λ ^Λrtaacoida aat^Λm^Λ g^Λr^Λvustuidaga —ast^Λt^Λdai.

14 D^Λamos ^ΛSuusi pot^Λt^Λdai:

—Giñaduñi, ¿toor^Λ giñdaí aan^Λ dunucami duucai si^Λpp^Λ taacogiadami aapim^Λ g^Λn^Λv^Λatar^Λ? —ast^Λt^Λdai.

15 Dai pot^Λt^Λdai ^Λpp^Λ:

—Dañi g^Λn^Λnuucadacavurai dai maicoimudad^Λ tuutiaca tomasi naana maasi viaa ^Λmo oodami maimos^Λaca ^Λgaic^Λd^Λ duaaca —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

16 Dai amaasi aagidi ^ΛSuusi ^Λmo ñiooqui ^Λoodami cuentoc^Λd^Λ dai pot^Λt^Λdai:

—Oidacatadai ^Λmo c^Λali riicucami, daid^Λ ^Λasid^Λ s^Λalic^Λd^Λ c^Λaga g^Λduitadai. 17 Vaid^Λ ^Λriicu g^Λt^Λt^Λgitoi dai pov^Λlidi: “Istumaa duuñimu aan^Λ maiviaa aan^Λ siaaco baituagi giñyoova”.

18 Daida pov^Λli: “Casian maat^Λ istumaa duñiagi. Suuligamu aan^Λ gotroojo daid^Λ iduuñimu aa g^Λg^Λrducamioma dai ami baituamu aan^Λ v^Λasi giñyoova dai v^Λasi iñstumaa viaa. 19 Dai amaasi povaiñt^Λdamu aan^Λ”, ascaiti ^Λriicu. “Mui naana maasi ap^Λviaa baidarajami mui uumigi v^Λatar^Λ sivi gia g^Λib^Λstañi gacuaadañi dai baig^Λliada”,

ascaiti ʌriicu. ²⁰ Dʌmos Diuusi potʌʌdai: “Vuiirugami aapi idi vaa tucara pʌmuquia agai dai vaʌsi istumaasi viaa aapi, ¿sioora vaʌtara viimu goovai?” astʌʌdai Diuusi. ²¹ ʌʌgi poduucai ʌpʌvueeyi ʌoodamicʌʌ isʌmpaidiadagi mui naana maasi ʌʌgi gʌvaʌtara ʌgai mossoitigamiʌʌ vipiʌʌyi Diuusi vuitapi —astʌʌdai ʌSuusi.

²² Dai gooquiʌʌ potʌʌdai ʌSuusi gʌmamaatʌrdamiga:

—Gʌnaagidiana maitavaʌ vuama ʌʌliada cuaadagaicʌʌ maʌmaacʌʌ ugia agai dai oidaca agai, tomali yuucusicʌʌ maʌmaacʌʌ gʌnaada agai. ²³ Gaibʌdaga vaamioma gʌaagai sicuaadagai, dai gatuucuga vaamioma gʌaagai siyuucusi. ²⁴ Gʌntʌgitovaʌ naida coocõniʌʌ, ʌgai maitaʌsai tomali maitayoovai tomali maiviaa gʌntroojoga, dʌmos Diuusi ʌgai dai maacai cuaadagai. Sʌʌlicʌʌ vaamioma namʌʌga aapimʌ siujuurugi. ²⁵ ¿Dai vora aapimʌ tomasiʌʌsi naana maasi gʌntʌgitoi istutuidimʌsi istaajucami metro vaamioma gʌntʌcavaldagi? ²⁶ Maʌmaitistutuidi isiduñiagi istumaasi maisijaiga maitavaʌ vuama ʌʌliada ʌma maasicʌʌ.

²⁷ Gʌntʌgitovaʌ naida yoosigiarʌ ducatai gʌʌrai maitaaata vaaadai tomali maitaillutaitai, dai vaʌscaʌ gʌnaagidi aana sai tomali ʌraí Salomõni ismaacʌʌ viaacatadai yuucusi cacʌʌgaducami vaʌscaʌ maipʌ maasi gʌai goyoosigai. ²⁸ Gʌntʌgitovaʌ naida yoosigiarʌ ʌmo imidagai oidigana guucacana dai siaadiqui maicana, vai vaʌscaʌ Diuusi sigia maasi yuucustudai,

vΛasi vaamioma gΛnyuucustudana Λgai aapimΛ tomasi maicΛga vaavoitudai aapimΛ. ²⁹ CascΛΔ avΛr maivuamΛ ΛnΛliada gaagaitai istumaasi ugiagi dai istumaasi iiyagi. ³⁰ VΛasi Λoodami oidigi daama oidacami mosΛca gomaasiΛrΛ gΛntΛtagitoiña, dΛmos aapimΛ viaa Λmoco gΛnooga ismaacΛΔ camaatΛ istΛgito aapimΛ vΛasi gomaasi. ³¹ BaiyomavΛr ipΛliada aapimΛ sai Diuusi gΛnsoicΛiña vai cΛgacΛrΛ oidaca aapimΛ siDiuusi gΛnsoicΛdamu siviaacamu aapimΛ istumaasi tagitocagi.

³² MaitavΛr duduaadicuda aapimΛ ΛrΛpan ducami giñsosoiga cañiiru dai chiΛΛquidu aapimΛ. Dai aliΛ baigΛlidi Diuusi gΛnmaacacai oigaragai isgataanΛda aapimΛ siaaco tΛaanΛi Λgai. ³³ Gaagardavurai aapimΛ mastumaa viaa dai oidiada soituutuigami poduucai ivuaadamu aapimΛ Diuusi aa duiñdadΛ vai gΛntumiñsiga maisiaa gΛvueeyi dai poduucai ΛpΛ bai darasaidamu aapimΛ gΛnvustuidaga tΛvaagiΛrΛ siaaco maiuugiatai dai siaaco maivapacai ΛΛsivogami tomali vatopadagai isugiugagi. ³⁴ Ami siaaco Λmpaidiada aapimΛ gΛnvustuidaga mosami gΛntΛgitocana.

³⁵ AanΛ imia iñagai tΛvaagiamu Λmo imidagai dai Λpamu divimu aanΛ. BaigavΛr Λnduuca dai giñnΛnΛraca. ³⁶ Λpan duucai Λpipiooñi nΛnΛracana gΛnaamu isdiviagi Λmo cunataragaiiñdΛrΛ vai cupioquidagi Λgai quitaagiña mosaΛcai Λgai dai quitaagiña ñiooquiagi. ³⁷ SiΛΛ baigΛnΛliadamu

ʌpipiooñi ismaacʌdʌ maicoocosʌcagi ʌʌcai
 aamudʌ. Sʌʌlicʌdʌ angʌnaagidi sai ʌʌgi gaaamu
 bai gʌduuñimu dai meesa vuidʌrʌ daraasamu
 gʌpipiooñiga dai bibidamu. ³⁸ Tomasi ʌran tucara
 divia ʌgai siʌpʌ sialimadʌ, siʌʌ baigʌʌliadamu
 ʌpipiooñi ismaacʌdʌ nʌaadagi vai diviagi
 ʌaamudʌ. ³⁹ Dai maatʌcavurai aapimʌ idi ʌpʌ
 —ʌscaiti ʌSuusi—. Ducami isʌmo oidacami ʌmo
 quiiyʌrʌ ismaatʌcagi isiuu duucu ami quidiʌrʌ
 divia agadagi ʌmo ʌʌsivogami maicosian tada
 ʌgai nuucadacatai sai maivaacʌna quidiʌrʌ
 dai ʌʌsidana. ⁴⁰ Poduucai ʌpʌ aapimʌ gʌagai
 mʌsbai gʌnducagi siuu duucu aapimʌ sioma
 maitʌgitocagi divimu aanʌ ismaacʌdʌ viaa ʌmo
 sʌʌlicami —astʌtʌdai ʌSuusi gʌmamaatʌrdamiga.

41 Tai amaasi ʌPiiduru tʌcacai dai potʌtʌdai:

—Mamaatʌtuldiadami, ¿voora vʌʌtara aagai
 aapi idi cuento mosʌca aatʌmʌ vʌʌscatai sio?
 —astʌtʌdai.

42 Taidʌ ʌSuusi itʌi:

—ʌmoco gaaamu vʌʌscara gaagaiña
 ʌmoco ʌʌgidaracami dai saituduacami saidʌ
 ʌrtʌaanʌdamigadʌcana pipiooñigadʌ dai bibidiña
 siuu duucu gʌagadagi. ⁴³ Baigʌʌliadamu
 ʌʌaanʌdami ismaacʌdʌ ivueeyi vʌʌsi cʌʌga siuu
 duucu diviagi ʌaamudʌ. ⁴⁴ Sʌʌlicʌdʌ angʌnaagidi
 saidʌ ʌaamudʌ tʌaanʌdami duucai vituldamu
 vʌʌsi istumaasi viaaca ʌgai. ⁴⁵ Dʌmos siʌpiooñi
 ismaacʌdʌ tʌaanʌdami duucai viaagi ʌaamudʌ
 povʌʌldagi siʌaamudʌ maiotoma divia ʌgai, dai
 gʌagacai soi vuaadagi ʌgaa pipiooñi ʌʌmadu
 ʌcusñiñiru dai ʌgai gacuaadagi dai gayʌʌdagi dai

navamuagi. ⁴⁶ Dai poduucai aaamudaa divimu siuu ducuu apiooñigadaa siooma mainaaraacagi, dai siuu duucu agai maimaatacagi dai saalicadaa soimaa taatatuldamu agai daidaa iduunimu agaicadaa isducatai apavueeyi amaiaagidaracadaa amadu.

⁴⁷ Daidaa apiooñi ismaacadaa maataa istumaasi aaamudaa ipalidi isiduñiagi dai maibai gducagi dai maiaagidagi vaasi ismaacadaa tajai aaamudaa, agai soimaa taatamu gagagatudacai. ⁴⁸ Damos apiooñi ismaacadaa maimaatacagi daidaa iduñiagi istumaasi soimaascami agai vaascaraa maisi soimaa taatamu. Dai agai ismaacadaa vaamioma maataa Diuusi ñiooquidaa dai maiaagidi agai vaamioma soimaasi taatatuldamu Diuusi.

⁴⁹ Divia aanaa dai caagacaraa vuvaida inñagai vaasi oidi daama oidacami vaascataa ismaacadaa giñvaavoitudagi oigaldamu aanaa vaasi soimaascamigadaa dai agai ismaacadaa maitiñvaavoitudagi ugitimu. Saalicadaa canlijada inñalidi aanaa idi caagacaraa vuvaidaragai iscaaipaco imadagi apan duucai taí. ⁵⁰ Aliaa soimaa taatamu aanaa chiaaqui tasai, dai soigiñliadamu asta siiaascadaa ajiagi istuigaco soimaa taata inñagai aanaa. ⁵¹ Aapimaa povanñalidi ansai aanaa divia sai siooma oidacana vaasi oodami, maitavar vaavoi baiyoma divia aanaa vai oidacana cocodi aanaacadaa. ⁵² Dai sivi baitacoga oidacamu taama amo quiiyaraa oidacami dai vaica vuidaraa vaatacamu gooca. ⁵³ Aooгадаa vuidaraa caatacamu gamara caalli daidaa amaraadaa gaooга, daidaa adadaa vuidaraa caatacamu gamara ooqui daidaa maradaa gadaa, daidaa tuumuda

vuidarΛ caatΛcamu gΛcaa dΛΛ daidΛ Λcaa dΛΛdΛ
gΛtuumu —astatΛdai ΛSuusi.

⁵⁴ DaidΛ ΛSuusi potatΛdai ΛpΛ Λoodami:

—Siuu duucu nΛijada aapimΛ iicomai isuruñi
amadarΛ vuvacai otoma pocaitiña aapimΛ sai du-
uduquia agai, vai povΛ vuaadana. ⁵⁵ Dai siΛscadΛ
dΛvΛΛrai toñiamadarΛ ΛvΛrdagi pocaitiña aapimΛ
sai toñica agai, vai povΛ vuaadana. ⁵⁶ AapimΛ
ismaacΛdΛ aagaiña Λmo istumaasi dai Λma maasi
ivuaadana. ¿Ducatai maatΛ aapimΛ ismaasca agai
oidigi mosnΛiditai mΛstumaa nΛidi? Dai vΛascarΛ
maimaatΛ nΛidi tomali maimaatΛ caΛ istumaasi
apΛvueeyi sivi aapimΛ gΛnsaagida.

⁵⁷ ¿Tuimasi maitantΛagitoi aapimΛ istumaasi
arcΛagaducami? ⁵⁸ IsΛmaadutai gapiarΛ
gΛvuupadagi dai gΛvaidaquiagi dunucamiarΛ
baigi duuñi ñiooqui Λgai Λmadu voyamu vai
Λgai maitΛvaidaquiagi dunucamiarΛ vaidΛ
Λdunucami gΛtΛgidagi Λsandaaru vaidΛ
Λsandaaru gΛmaisagi. ⁵⁹ Dai abiaadarΛ gia
siaadarΛ vuusaiña aapi asta pasiaascadΛ gaa
namΛqui vΛasi masiaasi gatañiagi —astatΛdai
ΛSuusi Λoodami.

13

¹ Amaasi tuigaco ami dada chiΛΛqui cΛcΛli
siaaco daacatadai ΛSuusi dai aagidi isducatai
ΛPilaato coi chiΛΛqui cΛcΛli Galileeana oidacami
dai bai ΛradΛ dai saagida vΛΛnagi vustaaqui
ΛradΛ ismaacΛdΛ coitadai ΛcΛcΛli Galileeana

oidac^ΛΔ^Λ maiquiaa g^Λncooditudacai ismaac^ΛΔ^Λ daasda agaitadai ^Λgai Diuusi. ² D^Λmos ^ΛSuusi pot^ΛΔ^Λdai:

—^ζPovai m^Λsi^Λn^Λlidi aapim^Λ ispomaasi ^Λp^Λdui ^Λc^Λc^Λllic^ΛΔ^Λ Galilee^ΛΔ^Λ oidacami vaamioma soimaasi ivuaadamicatai ^Λgai si^Λgaa anaasi oidacami? ³ Aan^Λ ang^Λnaagidi sai cho, dai m^Λsaapim^Λ mai^Λma duuca^Λ g^Λnt^Λt^Λg^Λituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi v^ΛΛscatai ugitimu aapim^Λ ^Λp^Λ. ⁴ ^ζPovai m^Λsi^Λn^Λlidi aapim^Λ si^Λbai^Λvustaama dan mamacova ismaac^ΛΔ^Λ coi daama g^ΛΛsacai ^Λg^ΛΛ vaaqui t^Λcavac^ΛΔ^Λ Siloe^ΛΔ^Λ si^Λgai vaamioma ^Λrduñid^Λcataidai is^Λgaa Jerusaleen^ΛΔ^Λ oidac^ΛΔ^Λ? ⁵ Aan^Λ ang^Λnaagidi sai cho dai m^Λsaapim^Λ mai^Λma duuca^Λ g^Λnt^Λt^Λg^Λituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi v^ΛΛscatai ugitimu aapim^Λ ^Λp^Λ —ast^ΛΔ^Λdai ^ΛSuusi.

— — —
⁶ Daid^Λ ^ΛSuusi aagidi ^Λmo ñiooqui cuentoc^ΛΔ^Λ dai pot^ΛΔ^Λdai:

—^Λmo c^Λllic^Λ ^ΛΛsacataidai ^Λmo iigosi g^Λd^Λv^ΛΛragana, dai ^Λmo imidagai m^ΛΛ n^Λidamu sabai iibaidaga, d^Λmos mait^ΛΛ tomali ^Λmo iibiad^Λ. ⁷ Dai amaasi pot^ΛΔ^Λdai ^Λgai ^Λc^Λllic^Λ ismaac^ΛΔ^Λ nuucatul^Λcataidai ^Λgai g^Λd^Λv^ΛΛraga: “Dañi cavaica uumigi miaad oidacai didivai aan^Λ dai gaagaiña goiigosi iibiad^Λ dai mait^Λt^Λg^Λai mos^Λg^Λi c^Λllic^Λ goovai maii^Λbiat^Λiacatai”, ast^ΛΔ^Λdai ^ΛΛsacami g^Λp^Λiooñiga. “Daitudañi”, ast^ΛΔ^Λdai. ⁸ D^Λmos ^Λnuucadacami aa noragi dai pot^ΛΔ^Λdai: “Dagitoñi quiaa tomasi mos^Λc^Λa idi uumigi, moicadagena god^Λv^ΛΛragad^Λ dai daasdagi ^Λpua d^Λv^ΛΛrai duaadidicami. ⁹ Sabai poduucai

iibiatana, dai ismaiiibiatagi aidΛ gia daitudagi”,
astΛtΛdai Λnuucadacami.

10 Dai Λmo ibΛstaragai tasΛrΛ ΛSuusi
gamamaatΛtulditadai Diuusi ñiooquidΛ Λmo
judidíu quiuupaigadΛrΛ. 11 Vai ami daacatadai
Λmo ooqui ismaacΛdΛ cabaivustaama dan
mamacova uumigi coococatadai. Λmo
Diaavora tΛaañicarudΛ topostudacatadai vai Λgai
maitistutuiditadai isgΛsΛliñagi tomali palΛpi.

12 Dai aidΛsi tΛΛ ΛSuusi Λooqui vaí dai potΛtΛdai:

—Giñaduñi casiapΛt duaadicami vii —astΛtΛdai.

13 Mosdaama darai Λgai gΛnoonovi taidΛ Λooqui
gΛsΛli, dai gΛaagacai cΛΛga ñioo Diuusi vui.

14 DΛmos ΛtΛaanΛdami judidíu quiuupaigadΛrΛ
sΛlicΛdΛ baamu duaaidacai ΛSuusi Λooqui
ibΛstaragai tasΛrΛ, dai potΛtΛdai Λgai Λoodami:

—Oidagava naadami tasai aa duiñdagai vΛΛtarΛ
dai istutuidi aapimΛ isdadacai ganduduaaidagi,
dai maisiu ibΛstaragai tasΛrΛ —astΛtΛdai
ΛtΛaanΛdami Λoodami.

15 Tai amaasi ΛSuusi aa noragi dai potΛtΛdai:

—AapimΛ ismaacΛdΛ aagai Λmo istumaasi
dai Λma maasi ivueeyi. ¿IstutuidimΛsi aapimΛ
ismaiuupanagi gΛnsoiga vooyisi siΛrΛ gΛnsoiga
asñiitu ibΛstaragai tasΛrΛ dai iitudagi suudagi?

16 Dai idi ooqui ismaacΛdΛ ΛrcajiudadΛ
Avraañicaru vaidΛ ΛDiaavora vuracatadai idi
coocodagaicΛdΛ cabaivustaama dan mamacova
uumigi. ¿Dai maitisbaiga tomali isduaaidagi
coocodadΛ ibΛstaragai tasΛrΛ? —astΛtΛdai ΛSuusi.

17 Dai aidΛsi capotΛi ΛSuusi, vΛΛscatai ismaacΛdΛ
vuidΛrΛ vΛΛtΛcatadai siaa Λran tadatu dΛmos

vΛasi Λoodami baigΛnΛlidadai nΛiditai istumaasi gΛgΛrducami ismaacΛdΛ ivuaadatadai ΛSuusi.

18 Amaasi potΛi ΛSuusi:

—Siuu duucu Diuusi soicΛi oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana ¹⁹ gomaasi rΛpan ducami istumaasi ΛpΛvueeyi ΛcaidΛ Λmo uusi ismaacΛdΛ coravi tΛΛgidu ismaacΛdΛ Λmo cΛΛli gΛdΛjoogana Λi. TaidΛ Λali caidΛ gΛΛ dai gΛΛ uusi gΛnaato. VaidΛ Λujuurugi maamaradΛrΛ dadarΛiña dai ami gacocosatai. Poduucai siΛ otoma gΛΛ Λali caidΛ poduucai otoma gΛmaatΛmu aipacoga isducatai soicΛi Diuusi oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana —astΛtΛdai ΛSuusi.

20 Dai potΛi ΛSuusi ΛpΛ:

—Siuu duucu Diuusi soicΛi oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana ²¹ gomaasi rΛpan ducami istumaasicΛdΛ Λooqui avocamadai tΛligi tuicami dai gooquiΛrΛ ivueeyi paana. Λmo ooqui vΛΛnaidi gocopodacarui vaica muuli tΛligi tuicami vai copodarΛi. VΛasi tui saagida aimΛrai gocopodacarui dai poduucai vΛasi oidigi daama imΛi Diuusi ñiooquidΛ —astΛtΛdai ΛSuusi Λoodami.

22 VaidΛ ΛSuusi apiaimΛitadai Jerusaleenamu dai aijimi quiiquiΛrΛ dai gamamaatΛtuldimi Diuusi ñiooquidΛ. ²³ Tai Λmaadutai tΛcacai dai potΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, ¿maitasmuidu ismaacΛdΛ cΛΛgacΛrΛ vuvacΛi? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

24 —Ganaagavurai dai vaapaqui goquitaagiña ismaacada alidu gajiaacoga. Aan anganaagidi sai muidutai vaapaquia liadamu dai maitistuidimu ali sijaiga isvaapaquiagi siaaco taanai Diuusi cascada. 25 Dai siuu duucu aquilacami cacuupagi gquii, dai aapim masmaacada quiidigana guuca ñiooquiadamu aapim dai potatadamu: “Caliodami garcupioquidañi”. Damos agai ganaa noragidamu dai povantadamu: “Maitanmaata ana masiaadara aapim”. 26 Masi aapim potadamu: “Galamadu gacuaadana aatama dai gayadana dai aapi gamamaatatuldiña tasiaaco oidaga aatama”. 27 Damos agai ganaa noragidamu dai povantadamu: “Casian ganaagidi ansai maimaata masiaadara aapim. Acovai avar iimi giñabaiñara, vascatai aapim masmaacada soimaasi ivueeyi”, astadamu agai. 28 Dai ami suaanadamu aapim dai ali soimaa taata agai, naiditai avraañi lamadu Isaa, dai Jaco dai vasi Diuusi ñiñoquituldiadamigada lamadu daraaja Diuusi siaaco gataanai agai, mai aapim quiidigamu ganvuvaidagi. 29 Aipadara dadimu oodami dai darai vacai gaugimu ami siaaco gataanai Diuusi. 30 Amaasi lamadutai ismaacada vaamioma namaga tami oidigi daama maca sioma maiñamacamu dai lamadutai ismaacada maiñamaga tami oidigi daama maca sioma namacamu —astadai Susui.

31 Dai agai vaa tasara ami dada lamoco fariseo siaaco daacatadai Susui dai potadai:

—Imadañi tabiaadara Eroodasi gamuaa lidi —astadai fariseo.

³² Damos asuusi aa noragi dai potadai:

—Imivurai dai mala aagida ali ismaacal ali saituduga mosca soimaasi iduiñdagai vatar. Quiaa anvuvaidagi Diaavora taañicaruda oodamiaiñdara dai duduaaidagi cococoidadai asta naatomu aan giña duiñdaga daida api-aimadamu Jerusaleenamu. ³³ Tomali maadutai Diuusi ñiñoquituldiadamigada maitcooditudai sibacoga mosca Jerusaleenara cascada ali asi gaaagai isimia aan Jerusaleenamu.

³⁴ Aapim Jerusaleenara oidacada, aapim masmacada coodai Diuusi ñiñoquituldiadamigada dai maisai ojotosicami ismaacada gnootosdi agai. Mos muiyoco imidagai ipaliditadai aan isganmpaidagi dai gannucadacagi anpan duucaitacucu mpaiddi gamaamara gaaana uta matai maitipali. ³⁵ Aapim sivi gandagitomu aan dai camaitiñagimu aapim apamu asta silscada aayi istuigaco potaiya aapim: “Ali baigalidi goovai ismaacada borimai Diuusi guvucadadada”, astaiya aapim —astadai asuusi.

14

¹ Amo ibastaragai tarara ii asuusi amo fariseo baitaacami quidiamu dai amadu gaugia agai, vaid agaa fariseo soobidacatadai sabai giduuna amo istumaasi istucada istutiada agai isgapiara vaaajagi. ² Vai ami asuusi vuidara daacatadai apamo cocoad ismaacada vaiguuguñicatadai. ³ Tai amaasi asuusi tacacai amamaatuldiamu Diuusi sallicamigada amadu fariseo dai potadai:

—¿Oidagasi oigaragai amo ibastaragai tasara is-duaaidagi amo coocoad chio sio? —astatadai ASuusi.

⁴ Damos agaa mosdodoli vii. Tai amaasi ASuusi bai acocoad dai duaadi dai potadai sai noragana. ⁵ Dai potadai ASuusi afariseo:

—¿Maacada aapima maiotoma vanigidana gansoiga asniitu sapra gansoiga vooyisi issibacai dalar gasiagi agai tomasi aribastaragai tasara? —astatadai ASuusi.

⁶ Taida afariseo tomali amaadutai maita istadagi.

⁷ Tagacai ASuusi siavapaidarsicada cacagaducadioma daraicariara daraivaimi meesa vuidara, aagidi idi niioqui cuentocada dai potadai:

⁸ —Siascada amaadutai ganvaidagi amo cunataragiara maitavar cacagaducadioma daraicariara daraiva. Divian tada amai vaidarsicami ismaacada vaamioma namaga isaapima. ⁹ Vai agai ismaacada ganvapai divian tada dai povantadagi amaadutai aapima: “Maacani godaicarui idi gamai”. Amaasi agai siaa aratugaitai calquivan tada dai cugarara daicariara daivagi. ¹⁰ Baiyoma masiascada ganvaidagi varai soimaascadioma daraicariara daraiva, dai poducaai divimu agai ismaacada ganvapai dai povantadamu: “Giñaaduñi vaamioma cacagaducadioma daraicariara avardaraiva”. Dai poducaai vaamioma gducada galdamu agai vuitapi ismaacada amadu daraajagi meesa vuidara. ¹¹ Agai ismaacada sioma gducada

gΛΛliadagi Λgai sioma maitrgΛducΛdΛcamicamu dai Λgai ismaacΛdΛ sioma maigΛducΛdΛ gΛΛliadagi Λgai sioma ARGΛducΛdΛcamicamu —astΛtΛdai ΛSuusi Λoodami.

¹² DaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai ΛpΛ Λgai ismaacΛdΛ vai:

—PasiΛscadΛ gabibida liada maitivapiada gΛaaduñi tomali gΛsiisiΛgi tomali gΛsusuuculi, tomali gΛaaduñi riricu Λgai ΛpΛ gΛvaidan tada dai poduucai viaacamu aapi gΛaa noragidaraga. ¹³ Baiyoma PasiΛscadΛ gabibida liada pai vapaida soituutuigami ismaacΛdΛ maiviaa istumaasi, dai ismaacΛdΛ maitistutuidi isgaaata vuaadagi, dai ismaacΛdΛ maitistutuidi isajioopadagi, dai ismaacΛdΛ maiñΛnΛeeyi. ¹⁴ Dai baigΛΛliadamu aapi maitistutuiditai Λgai isgΛaa noragidagi. Viaacamu aapi gΛaa noragidaraga siΛscadΛ duduaacagi coidadΛ saagidaiñdarΛ Λgai ismaacΛdΛ Λgidi Diuusi —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁵ Dai caΛcai imaasi Λmaadutai ismaacΛdΛ meesa vuidarΛ daacatadai potΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—BaigΛΛliadamu Λgai ismaacΛdΛ gacuaadagi mΛca siaaco gataaΛnΛi Diuusi —astΛtΛdai.

¹⁶ TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—Λmo cΛli idui gΛpi cuaadagai, dai ootoi siorΛ vapaidagi mui oodami. ¹⁷ Dai aidΛsi caayi siuu duucu gΛugia agai, taidΛ ΛcΛli ootoi Λmoco gΛpiooñiga sai potΛdana ΛvapaidarsicΛdΛ sai cadadana sai cabaigΛduu vΛΛsiaΛcatai. ¹⁸ Damos vΛΛsi ΛvapaidarsicΛdΛ maiiimia Λlidi cascΛdΛ potΛtΛdai sai oigΛdana. ΛpΛgadadΛ potΛtΛdai: “Utudama savΛli aΛnΛ Λmo dΛvΛΛrai dai viaa

ism^{ΛΛ} n^Λidagi aagidañi vaid^Λ giñoi^galdana sivi^Λr^Λ”, ast^Λt^Λdai. ¹⁹ Taid^Λ ^Λg^Λmai pot^Λt^Λdai: “Sav^{ΛΛ}li aan^Λ taama vuupulicami vopooyisi dai viaa aan^Λ isn^Λidagi sabai c^Λc^{ΛΛ}gadu aagidañi vaid^Λ giñoi^galdana”, ast^Λt^Λdai. ²⁰ Tai ^Λmai pot^Λt^Λdai: “Utudama antooñigai dai casc^Λd^Λ maitistutuidi isimiagi”, ast^Λt^Λdai. ²¹ Dai aid^Λsid^Λ ^Λp^Λiooñi ^Λp^Λamu quiiy^Λr^Λ divia dai aagidi v^{ΛΛ}si imaasi g^Λaamu tai ^Λgai s^{ΛΛ}lic^Λd^Λ baamu dai pot^Λt^Λdai g^Λp^Λiooñiga: “Imiñi otoma cacayamu dai plaasamu dai baigovai vuaapa v^{ΛΛ}si ^Λsoituutuigami ismaac^Λd^Λ maiviipia istumaasi dai ^Λgai ismaac^Λd^Λ maitistutuidi isgaaata vuaadagi dai ^Λgai ismaac^Λd^Λ maitistutuidi isajioopadagi dai ismaac^Λd^Λ maiñ^Λn^Λeeyi”, ast^Λt^Λdai ^Λaamud^Λ g^Λp^Λiooñiga. ²² Tai bo laasc^Λd^Λ pot^Λt^Λdai ^Λp^Λiooñigad^Λ: “Casiant idui p^Λsducatai giñaagidi, vai quiaa oidaga siaacoga aa v^{ΛΛ}tar^Λ”, ast^Λt^Λdai ^Λp^Λiooñigad^Λ. ²³ Tai amaasi ^Λaamud^Λ pot^Λt^Λdai g^Λp^Λiooñiga: “Imiñi ^Λp^Λamu voyamu dai d^Λjiamu dai goguama vapaida aa vai vaapac^Λna, vai poduucai suudana giñquii. ²⁴ G^Λnaagidiana sai tomali ^Λmaadutai ismaac^Λd^Λ vapai aan^Λ ^Λp^Λga maiugimu giñcuaadagaiga”, ast^Λt^Λdai ^Λaamud^Λ g^Λp^Λiooñiga —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi ^Λoodami.

---

²⁵ Mui oodami oidatucuitadai ^ΛSuusi, dai ^Λgai aa n^Λn^Λaava dai pot^Λt^Λdai:

²⁶ —Is^Λmaadutai giñoidatucuda ^Λliada dai vaamioma oig^Λadagi g^Λooga dai g^Λd^{ΛΛ}, dai g^Λooñiga, dai g^Λmaamara, dai g^Λsusuuculi, dai g^Λsiisi^Λgi, dai asta ^Λgi g^Λib^Λdaga isaan^Λ,

27 ʌgai maitistutuidi isʌrgiñmamaatʌrdamicagi.
 27 Dai sioorʌ maibaigʌ ducagi issoimaa taatagi
 dai asta muquiagi curuusiaba giñvaavoitudaitai
 maitistutuidi isiʌrgiñmamaatʌrdamicagi.
 28 Isʌmaadutai aapimʌ iduñia ʌliada ʌmo
 quii siaadʌrʌ maiʌʌsitudana aapimʌ ʌpʌga
 siʌʌsi gʌaagai mʌsabai aitudadan tada ʌcaasi.
 29 ʌma duucai isdarasa aapimʌ ojoodagadʌ dai
 maiviaacagi istuucʌdʌ naatuagi dai vʌʌscatai
 sioorʌ nʌijadagi gʌnparunadamu 30 dai
 pocaitiadamu: “Gocʌʌli mosgʌaaga gʌquii dai
 maitistui isnaatuagi”, caitiadan tada oodami.
 31 Siʌpʌ ʌmo raí cocoda agadagi ʌmai raí siaadʌrʌ
 maiʌʌsitudana ʌgai ʌpʌga sabai istuidiadan
 tada iscocodagi baivustaama miil sandaarucʌdʌ
 vui ʌgʌmai ismaacʌdʌ viaa ʌmo coobai miil.
 32 Dai ismaitistuidiadan tadaca ʌgai ootosan tada
 ʌgai ojootosicami siʌʌscadʌ quiaa mʌʌcasdʌrʌ
 imʌdagi ʌgʌmai, sai baiduuna ñiooqui. 33 Poduucai
 ʌpʌ sioorʌ maidagituagi vʌʌsi istumaasi
 viaa maitistutuidi isʌrgiñmamaatʌrdamicagi
 —astʌtʌdai ʌSuusi.

34 Daidʌ itʌtʌdai ʌpʌ:

—Gomaa onai aliʌ vʌʌñiga dʌmos iscamaiy-
 oovica ʌgai, ¿ducatai yoovituna ʌgai ʌpamu?

35 Camaicʌʌgaducamu ʌgai duaaidaragai dʌvʌʌrai
 vʌʌtarʌ mosʌ daituda ʌgai. Aapimʌ mʌsmaacʌdʌ
 tʌtʌcaidaga caʌcavurai —astʌtʌdai ʌSuusi.

1 VΛscatai Δtumiñsi vuudami ΛΛmadu Δgai ismaacΔΔ maivaavoitudai vaavoidaragadΛ Δfariseo miaadΔΓΛ guuquiva siaaco daacatadai ΔSuusi dai caΔca agai istumaasi aagaitadai Δgai, 2 vai cascΔΔ Δfariseo ΛΛmadu ΔmamaatΔtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ ñiooquidi Δgai ΔSuusi dai pocaiti:

—Idi cΛΛli miaadΔgidi soimaasi ivuaadami dai ΛΛmadu gacueeyi —ascaiti.

3 TaidΛ ΔSuusi aagidi Δmo ñiooqui cuentocΔΔ dai potΔΔdai:

4 —VoorΛ aapimΛ isviaacagi Δmo sientu cañiiru vai sibΛ imiagi Δmoco siaadΔΓΛ maianaasi viaana aapimΛ Δгаа maaco coobai dan baivustaama dan tustaama dai gaagamuna ΔsibΛ imiaadΛ asta siuu duucu tΛΛ. 5 Dai tΛΛgacai baiyagi dai baigΔliatugaitai mootiagi dai bΛΔquiagi. 6 Dai aΔcai gΔquiiyΔΓΛ Δmpaidagi gΔaduñi dai potΔΔdagi: “BaigavΔr ΔnΔliada giñΛΛmadu casiantΛΛ giñsoiga ismaacΔΔ sibΛ iitadai”. 7 AanΛ angΔnaagidi sai poduucai ΔΔpΛ vaamioma oidaga baiΔliaragai mΛΛ tΔvaagiΔΓΛ Δmo soimaasi ivuaadamicΔΔ ismaacΔΔ Δma duucai gΔtΔgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi isbai maaco coobai dan baivustaama dan tustaamacΔΔ ismaacΔΔ maitΔrsoimaasi ivuaadami dai maitΔagagai isΔma duucai gΔntΔgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi —astΔΔdai ΔSuusi.

8 DaidΛ ΔSuusi itΔΔdai ΔΔpΛ:

—SiΔpΛ Δmo ooqui viaacagi Δgai ali baivustaama piisu dai sibΛ vuaajagi Δmoco siaadΔΓΛ maicuudana Δgai Δmo cuudagi dai voisicana

dai cΛga gΛtaatacai gaagana asta siuu duucu tΛΛ. ⁹ Dai tΛgacai Λmpaidagi gΛaaduñi dai potΛΛdagi: “GiñΛΛmadu avΛr baigΛΛliada casiantΛΛ Λtumiñsi ismaacΛdΛ sibΛ vuaatadai aanΛ”. ¹⁰ AanΛ angΛnaagidi sai poduucai ΛpΛ alia baigΛΛlidiña Diuusi tΛtΛaañicarudΛ Λmo soimaasi ivuaadamicΛdΛ siΛΛscadΛ Λma duucai gΛtΛgituagi Λgai dai camaisoimaasi ivuaadagi —astatΛdai ΛSuusi.

———
¹¹ DaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai ΛpΛ:

—Λmo cΛli maamaracatadai gooca cΛcΛli,
¹² taidΛ ΛgooquiΛrdadΛ potΛtΛdai gΛooga: “Giñooca giñmaacañi gΛvustuidaga siΛsi giñajaga”, astatΛdai. TaidΛ ΛoogadΛ maa gΛvustuidaga siΛsi aΛcatadai. ¹³ Tai bo chiΛΛqui tasaicΛdΛ ΛmaradΛ gooquiΛrdadΛ Λmpagi vΛsi gΛvustuidaga dai daivunu ii mΛcasi Λmai dΛvΛΛriΛrΛ, dai ami vΛsi soimaasiΛrΛ siaa doodai gΛvustuidaga. ¹⁴ DΛmos aidΛsi cavΛsi siaa doodai Λgai tai divia gΛΛ biuugigai ami dΛvΛΛriΛrΛ, vai Λgai bibiuugΛi. ¹⁵ Dai amaasi gaagamu aa duiñdagai Λmo cΛli ami dΛvΛΛriΛrΛ oidacami ΛΛmadu, tai Λgai ootoi sai nuucadana tataisoli. ¹⁶ Tascoñia Λlidadai Λuuparai iibiadΛcΛdΛ ismaacΛdΛ cuaadatadai Λtataisoli dai tomali Λmaadutai maibibidadai tomalaachi. ¹⁷ Tai amaasi divia tΛgitoidadΛ dai Λgai povΛli: “MosΛΛ muidu giñooca quidiΛrΛ pipiooñi vai vΛΛscarΛ babaivitocΛi cuaadagai, dai aanΛ tanai cayooga muu biuugimucai. ¹⁸ Imimu aanΛ giñooca quidiamu dai potΛΛdamu: Giñooca, soimaasi idui aanΛ Diuusi vui dai aapi gΛvui, ¹⁹ camaiviaa aanΛ sΛlicami siΛrgΛmaracagi,

tomasi amoco gapiooñiga duuca giññajada aapi istadamu aan”, asalidi. ²⁰ Dai amaasi voyara caquiva dai ii googa quiidiamu.

Dai quiaa macasara imai tai ta loogada dai aayi soaliaragai tagacai gamara dai ma dai ma vuidara aayi dai coomitu dai usupi. ²¹ Taida amarada potadai googa: “Giñoca, soimaasi idui aan Diusi vui dai aapi gavi, camaiviaa aan salicami siargamaracagi”, astadai. ²² Damos loogada potadai gapipiooñiga: “Otomavar vuvaida cacagaducadioma yuucusi dai aaida dai daasdavurai amo aniyu novira, dai aaidavurai sasapatusi ara. ²³ Dai vuaapavurai vaaca mara giadioma dai muaa taid iduñi vagimi. ²⁴ Idi giñmara casi armuquiadatadai dai apamu duaaca casi arsiba imiadatadai goovai tai apamu ta”, ascata loogada daida idui vagimi.

²⁵ Vaida amarada gaducadioma djiana aimaraitadai dai aiasi divia gai cayoga aijimitadai quii dai cai iivaragai dai tuatudacadiami. ²⁶ Dai amaasi vai gai amaadutai agalli dai tacacai astumaasi araduitadai. ²⁷ Taida agli potadai: “Casi atdivia gasucuuli cascada gooca gatjai muaragai vaaca mara giadioma cacagara diviacai gai dai maicoocotugaitai”, astadai agli. ²⁸ Damos asiaagida salicada baamu, dai maitipaliditadai isvaquiagi taida loogada vuusai dai goguama oi sai vacana. ²⁹ Tai gai potadai googa: “Aapi caga maata iscamui uumigi vaa soi aan dai vascara gaggiña pai tomali amo

imidagai maiquiaa giñoidi tomali amo sivatu isamadu iduñia aan vagimi giñaaduñi. ³⁰ Damos sivi diviacai gamara ismaacada soimaasiar siaa doodai gatumiñsiga ooqui taatacaligami amadu patai muí vaaca mara gicadioma”, astadai amara gducadioma googa. ³¹ Amaasi oogada potadai: “Giñmara aapi vascara giñamadu daacana dai vasi istumaasi viaa aan vasi araapi gavatar. ³² Damos sivi salicada gaagaitadai isiduñia aatam vagimi dai baigraliadiagi, gascuuli ismaacada casi armuquiadatadai apamu duaaca casi rsib imiadatadai tati apamu ta”, astadai oogada gamara —astadai asuusi oodami.

16

¹ Daid asuusi potadai ara gamamaatardamiga:

—Oidacatadai amoco gaaamu gviidacami dai viaacatadai mui pipioñi dai amoco rpipioñi taanadamigada. Dai amaasi maí aamuda sipipioñi taanadamigada siaa vuididi vustuidada. ² Amaasi aamuda vaí dai potadai: “¿Tumaasi idi masmaacada giñaagidi pasaida ivueeyi? Giñaagidañi pstumaasi idui aapi vaa giñvustuidagacada casiapa maitrgiñtaañicaruca agai”, astadai aamuda. ³ Amaasi apipioñi taanadamigada aducaí gatagito: “¿Istuma duuñimu aan giñvuusaidacai giñaamu idi aa duiñdagiañdara? Maiguvuca aan isaata vuaadagi dajiana, dai siaa arai aan isgataanadagi oidicami.

⁴ Casian maat istuma duñiagi dai viaacagi siora

giñmiaadΛgidagi iñsiΛΛscadΛ maiviaaca aanΛ aa duiñdagai”, asΛΛlidi. ⁵ Amaasi vaí mosΛΛmadutai ismaacΛdΛ vupuaatulditadai ΛaamudΛ. Dai tΛcakai ΛpΛgadadΛ dai potΛtΛdai: “¿PΛasi vuaatuldi aapi giñaamu?” astΛtΛdai. ⁶ Tai Λgai aa noragi dai potΛtΛdai: “Λmo sientu vopoti giigi”, astΛtΛdai. TaidΛ ΛtΛaanΛdami potΛtΛdai: “Tanai daja siaaco oojisi pΛsiΛasi vuaatuldi. Baiñi dai siaa duaada dai Λpamu ooja dai poduucai ooja pΛsai altaajucami sientu vuaatuldi”, astΛtΛdai. ⁷ Amaasi vaí Λgai Λmai dai potΛtΛdai: “¿Aapio pΛasi vuaatuldi?” astΛtΛdai. Tai Λgai potΛtΛdai: “Λmo baimocoroi tΛlgi”, astΛtΛdai. TaidΛ ΛtΛaanΛdami potΛtΛdai: “Tami daja siaaco oojisi pΛsiΛasi vuaatuldi. Baiñi dai siaa duada dai Λpamu ooja dai poduucai ooja pΛsai ali maaco coobai vuaatuldi”, astΛtΛdai. ⁸ TaidΛ ΛaamudΛ maatΛ tΛΛ isaliΛ saituduacatadai ΛtΛaanΛdami ΛΛsivuaacΛdΛ. Λoodami ismaacΛdΛ ivueeyi istumaasi ΛΛgi Λgai ipΛlidi sioma sastuduga isgaagadagi istumaasi ipΛlidi isΛgai ismaacΛdΛ ivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi.

⁹ DΛmos aanΛ angΛnaagidi sai tomamΛs saagida daraaja Λgai ismaacΛdΛ gamaitΛcΛi gΛnvustuidaga vupuiirumadaitai aa dΛmos aapimΛ glaagai mΛssocΛdagi aa gΛnvustuidagacΛdΛ isducatai Diuusi ipΛlidi siΛΛscadΛ coiyagi aapimΛ gΛnvustuidaga camaitΛnsoiñamu dai Diuusi gΛnmiaadΛgidamu tΛvaagiΛrΛ dai gΛnmaaquimu baabaqui ismaacΛdΛ tomali Λmo imidagai maiuugiati.

¹⁰ SioorΛ ivueeyi laachi istumaasi isducatai aagai poduucai iduñian tada Λgai gΛpi ΛpΛ, dai isΛΛsivuaca Λgai laachicΛdΛ poduucai ΛΛsivuacan

tada ʌgai ʌpʌ gʌpicʌdʌ. ¹¹ Mʌsmaitivueeyi mʌstumaasi aagai gʌnvustuidagacʌdʌ tami oidi daama Diuusi maitʌnmaaquimu istumaasi vʌʌscarʌ namʌacana. ¹² Mʌsmaitivueeyi mʌstumaasi aagai gavustuidagacʌdʌ voorʌ gʌnmaquia agai istumaasi aapimʌ ʌgi gʌnvʌʌʌtarʌ.

¹³ Tomali ʌmo pīooñi maitistutuidi isgoaducagi aamudʌ, cʌʌdadan tada ʌgai ʌmoco dai oigʌadagi ʌgʌmai, ʌʌgiadan tada ʌgai ʌmoco dai maiʌʌgiadagi ʌgʌmai. Siorʌ oigʌadagi gʌvustuidaga maitistutuidi isʌʌgiadagi Diuusi —astʌʌdai ʌSuusi.

¹⁴ ʌfariseo ismaacʌdʌ aliʌ oojoidi isʌmpaidiada mui tumiñsi caʌcai vʌʌsi imaasi ʌgai mosparunai ʌSuusi. ¹⁵ Amaasi ʌSuusi potʌʌdai:

—Aapimʌ cʌʌ tuutiacami gʌnaagai oodami vuitapī, dʌmos Diuusi cʌʌ maata gʌniibʌdaga. ʌʌmo istumaasi istumaasi ʌoodami cʌʌgadu ʌlidi Diuusi aliʌ cʌʌdai.

¹⁶ Aidʌsi maiquiaa divia ʌVuaana ismaacʌdʌ vapacoi ʌoodami oidacatadai Moseesacaru sʌʌlicamigadʌ ismaacʌdʌ maa Diuusi dai oidacatadai ʌpʌ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadʌ mamaatʌtuldaragadʌ. Dai aidʌsi divia ʌVuaana aidʌ abiaadʌrʌ gʌaagai sai Diuusi soicʌda ʌlidi oodami sai cʌʌgacʌrʌ oidacana, dai vʌʌscatai gʌnaajagʌi vaavoituda ʌlidityai sai Diuusi soicʌda ʌlidi oodami sai cʌʌgacʌrʌ oidacana.

¹⁷ Sioma maisijaiga isugitiagi tʌvaagi ʌʌmadu dʌvʌʌrai siugitiagi ʌmo ñiooqui sʌʌlicamigadʌ Diuusi.

18 Tomastuma cʌʌli isdagituagi gʌooñiga dai vʌʌnagi ʌmai ʌgai aliʌ soimaasi ivueeyi, dai ʌgai ismaacʌʌ vʌʌnagi ʌmo ooqui dagitobarui ʌgai aliʌ soimaasi ivueeyi ʌʌpʌ.

19 ʌmo imidagai oidacatadai ʌmo cʌʌli gʌviidacami dai cʌʌga dadapacami gʌaadaiña yuucusi dai cʌʌga titiodicami, dai vʌʌs tasai ivuaadana vagimi gʌgʌrducami. 20 Dai oidacatadai ʌʌpʌ ʌmo soitigami Lázaru tʌʌgiducami, ismaacʌʌ iivosicatadai vʌʌsi tuucugadʌ dai mosdʌvʌʌrapi dadaʌjʌiña ʌgʌviidacʌʌ quitaagiñagadʌʌ. 21 Vaidʌ ʌsoitigami tascoña ʌliditadai ʌcuaadagai viigiadʌcʌʌ ismaacʌʌ gʌʌsʌi ʌgʌviidacʌʌ meesagadʌaiñdʌʌ, vai asta ʌgoogosi viñiumiditadai iivoidadʌ. 22 Tai ʌmo imidagai muu ʌsoitigami, tai dada Diuusi tatʌaañicarudʌ dai bʌʌcai sai ʌʌmadu daacana Avraañicarui siaaco ajioopai ʌcoidadʌ. Dai bo chiʌʌqui tasaicʌʌ muu ʌgʌviidacʌʌ ʌʌpʌ matai yaasa. 23 Dai aidʌsidʌ ʌgʌviidacʌʌ soimaa taatacatadai mʌʌca siaaco ajioopai maicʌʌga tuutiacʌʌ, dai tai nʌnʌaava dai mʌʌcasdʌʌ tʌʌ ʌgai ʌAvraañi, daidʌ ʌLázaru ʌʌmadu daja. 24 Dai amaasi iña dai potʌi: “Avraañi soigi gʌʌlda aanʌcʌʌ dai baigovai ootosa goLázaru vai vadʌidana gʌmasaiga cuugadʌ suudarʌ dai diviana dai ʌvogidana giñnʌʌʌ alianʌ soimaa taataca aanʌ tami taiyʌʌ”, astʌʌdai ʌgʌviidacʌʌ. 25 Dʌmos ʌAvraañi potʌʌdai: “Giñmara, gʌʌgitoñi pʌsiaapi cʌʌgacʌʌ oidacatadai maiquiaa muucucui, dai goLázaru aliʌ soimaa taata. Dai sivi

goovai baig^{ΛΛ}lidi tami pai aapi soimaa taataca.
²⁶ Dai tomasducatai maibaiga isducatai oidagava
 Λmo g^{ΛΛ} d^{ΛΛ}cagi tuucavacami dai poduucai sioor^Λ
 imia ^Λliada tabiaad^{ΛΓΛ} gaamucu maitistutuidi
 tomali m^{ΛΛ}cad^{ΛΓΛ} baigovaco maibaiga”, ast^ΛΔai
 ΔAvraa^{ñi}. ²⁷ Amaasi ^Λg^Λviidac^{ΔΔ} pot^ΛΔai:
 “G^Δdaan^{Λi} aan^Λ tuduid^Λ aapi, c^Λliodami Avraa^{ñi},
 pai ootosa goLázar^u giñ^{oo}ca quiidiamu, ²⁸ ami
 siaaco daraaja taama giñ^{susu}uculi dai giñ^{siisi}agi
 vai aagidana goovai isducatai maidadiagi ^Λgai
 Δp^Λ tami siaaco mos^{ΛΛ} soimaasi g^Λtaatamai”,
 ast^ΛΔai. ²⁹ D^Λmos ΔAvraa^{ñi} pot^ΛΔai: “^Λgai viaa
^Λgai ismaac^{ΔΔ} ooja Moseesacaru Δ^Λmadu Diuusi
 ñiñ^{ioo}quituldiadamigad^Λ, vai Δ^Λgiditai ca^Λcana”,
 ast^ΛΔai Avraa^{ñi}. ³⁰ Taid^Λ ^Λg^Λviidac^{ΔΔ} aa
 noragi dai pot^ΛΔai: “Dañi aapi Avraa^{ñi}, siaad^{ΛΓΛ}
 Δ^Λgidana ^Λgai Avraa^{ñi} d^Λmos isimiagi Δ^Λmaadutai
 coidad^Λ saagidaiñ^{ΔΓΛ} m^{ΛΛ}ca siaaco daraaja ^Λgai
 poduucai gia Δ^Λma duucai g^Λnt^Λagituan tada
^Λgai dai camaisoimaasi ivuaadagi”, ast^ΛΔai.
³¹ D^Λmos ΔAvraa^{ñi} pot^ΛΔai: “Ismi^{ΛΛ}gida
^Λliada ^Λgai Δ^ΛMoseesacaru Δ^Λmadu Diuusi
 ñiñ^{ioo}quituldiadamigad^Λ poduucai Δ^Λp^Λ siaad^{ΛΓΛ}
 Δ^Λgidana ^Λgai tomasi Δ^Λmaadutai duaacagi coidad^Λ
 saagidaiñ^{ΔΓΛ}”, ast^ΛΔai ΔAvraa^{ñi} —ast^ΛΔai
 ΔSuusi Δfariseo.

17

¹ Amaasi ΔSuusi pot^ΛΔai g^Λmamaat^Λrdamiga:
 —V^{ΛΛ}sc^{ΛΓΛ} oidacamu istumaasi isducatai
 soimaasi ivuaadagi oodami d^Λmos si^{ΛΛ} soimaa
 taatamu ^Λgai ismaac^{ΔΔ} soimaasi iduiñtulda

liada oodami. ² SioomΛ arcΛlagai lagai vΛΛtarΛ mΛscusivuana vulidagi Λmo mauturui dai gΛΛ suudarΛ daitudagi baiyoma issoimaasi iduiñtuldada lagai Λmaadutai idi ismaacΛdΛ utudama vaavoitu. ³ CΛΛgavΛr gΛntΛgitoca aapimΛ isΛmaadutai soimaasi iduñia gΛvui aagidavurai aapimΛ lagai issoimaasi idui lagai gΛvui. Dai isΛma duucal gΛtΛgituagi lagai dai camaisoimaasi ivuaada agadagi oigΛldavurai. ⁴ Tomasi muiyoco soimaasi gΛvuiidiada lagai dai vΛΛsi vuidagΛrΛ didivadagi dai povai gΛntΛΛadagi: “Casian maipovuaadagi”, vΛΛscΛrΛ glaagai mΛsoigΛnΛldiadagi —astΛtdai ΛSuusi.

⁵ Λojootosicami potΛtdai ΛSuusi:

—GΛrsoiñañi tΛtai vaamioma vaavoituda aatΛmΛ —astΛtdai.

⁶ Amaasi ΛSuusi potΛtdai:

—Isviaacamudai aapimΛ tomasi lΛΛchi vaavoidaragai tomasi Λpan Λsi isuiduru Λmo caidΛ coravi istutiadamudai aapimΛ ispotΛΛdagi idi iigosi: “GΛvaiñcumañi dai gΛΛ suudarΛ cΛquiiva”, idi iigosi gia gΛnΛΛgidamudai —astΛtdai ΛSuusi.

⁷ IsΛmaadutai aapimΛ viaacagi Λmo piooñi vai lagai gasicuandagi dΛjjiana siΛpΛ nuucadacagi vustaqui, dai siuu duucu divia lagai ¿bais potΛΛdana aapimΛ giimi dai gauga?

⁸ MaipotΛΛdan tada aapimΛ baiyoma potΛΛdan tada aapimΛ: “Baigi tua gocuaagi nai aanΛ gaugiagi quiaa pai gooquiΛrΛ gauga aapi”.

⁹ ¿Bais DiuusiatΛnamΛquidana tΛΛdana aapimΛ Λpiooñi iduucal lagai mΛstumaasi tΛjai? Cho lienΛ.

¹⁰ Poduucai aapim_Λ _Λpp_Λ masi_Λascad_Λ naatuagi v_Λasi istumaasi ismaac_Λd_Λ g_Λnt_Λaan_Λi Diuusi, g_Λaagai m_Λspot_ΛΛdagi: “Aat_Λm_Λ _Λpan ducami tomastuma pipioo_Λi idui aat_Λm_Λ mos_Λcaasi istumaasi viaacatadai isidun_Λiagi casc_Λd_Λ” —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

— — —
¹¹ Dai apiaim_Λitadai _ΛSuusi Jerusaleenamu _Λmapiad_Λr_Λ _ΛrSamaalia dai ajad_Λr_Λ _ΛrGalilea tai _Λgai _Λrana s_ΛΛli daivusai. ¹² Dai a_Λc_Λi _Λgai _Λmo _Λmap_Λc_Λr_Λ vai vuid_Λr_Λ iim_Λitadai baivustaama c_Λc_ΛΛli ismaac_Λd_Λ viaacatadai _Λcoocodagai ismaac_Λd_Λ duvaldi gatuucuga d_Λmos bai m_ΛΛcasd_Λr_Λ guuquiva _Λgai ¹³ dai iji_Λna daid_Λ icaiti:

—Suusi mamaat_Λtuldiadami soigi g_ΛΛda aat_Λm_Λc_Λd_Λ —asc_Λaiti _Λc_Λc_ΛΛli.

¹⁴ Dai aid_Λsi t_ΛΛ _ΛSuusi pot_Λt_Λdai:

—Imivurai dai m_ΛΛ vuid_Λr_Λ guuquiva _Λpapaaligad_Λ _Λjudid_Λu —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

Dai aid_Λsi iim_Λitadai _Λgai todian duuc_Λi dudu-aadicami vii. ¹⁵ Amaasi _Λmaadutai _Λgai most_ΛΛ iscadueeyi aa g_Λi dai i_Λnaquitadai siaa duutudaimi Diuusi. ¹⁶ Dai g_Λt_Λootonac_Λd_Λ c_Λquiva _ΛSuusi vuid_Λr_Λ dai d_Λv_ΛΛrapi cuiqui dai pot_Λt_Λdai: “Di-uusiat_Λnam_Λquidana”, ast_Λt_Λdai. Dai idi c_ΛΛli _ΛrSamaali_Λr_Λ oidacamicatadai. ¹⁷ Amaasi _ΛSuusi pocaiti:

—¿Bais maiv_ΛΛ baivustaama dudueeyi? ¿Siaaco daraaja _Λгаа tuustaama? ¹⁸ Mos_Λca idi ismaac_Λd_Λ mait_Λrjud_Λu aa g_Λi dai siaa duutuda _Λgai Diuusi —asc_Λaiti _ΛSuusi.

¹⁹ Dai amaasi pot_Λt_Λdai _Λgai _Λc_ΛΛli:

—CΛquivañi dai imΛda. Giñvaavoitu aapi cascΛda dueeyi —astΛtdai ΛSuusi.

²⁰ TaidΛ Λfariseo tΛcakai ΛSuusi sΛΛscadΛ Λgai sigatΛaanΛda Λgai Diuusi tami oidigi daama, taidΛ ΛSuusi aa noragi dai potΛtdai:

—SiΛΛscadΛ gataaanΛdagi Diuusi tami maitΛrΛmo istumaasi ismaacΛda maasi. ²¹ Maita povΛcaitiada Λgai: “Tamia daja”, siΛΛpΛ “MΛΛca daja”; Diuusi catanai gΛnsaagida gataaanΛi —astΛtdai ΛSuusi.

²² Dai amaasi potΛtdai ΛSuusi gamamaatΛrdamiga:

—Aimu istuigaco aapimΛ ipΛliadamu isgataaanΛda aanΛ ismaacΛda viaa Λmo sΛΛlicami tami tomasi Λmo tasai dΛmos maiaimu amaasi.

²³ Dai aa povΛntΛtΛadamu: “Tamia daja”, siΛΛpΛ “MΛΛca daja”. DΛmos maitavΛr ajioopada, tomali maioidatucuda.

²⁴ Poduucai ismaascana siΛΛscadΛ vΛpΛdocΛdagi oidigi pomaascamu siΛΛscadΛ ajiagi istuigaco diviagi aanΛ ismaacΛda viaa Λmo sΛΛlicami.

²⁵ DΛmos ΛpΛga viaa aanΛ issΛΛlicΛda soimaa taatagi, daidΛ Λoodami sivi oidacami gajiaadarΛ giñviaamu. ²⁶ Poduucai isducatai pΛdui aidΛsi oidacata dai ΛNoee, poduucai pΛduuñimu ΛpΛ siΛΛscadΛ cadivia iñagada aanΛ ismaacΛda viaa Λmo sΛΛlicami.

²⁷ Λoodami gacuaadana dai gayΛdana, dai cuucuntaiña, dai gamamaacaiña gΛnmaamara ooqui mΛsai ooñtaiña, asta aidΛ uucami sivaa ΛNoee gΛvaarcugΛrΛ tai sΛΛlicΛda tΛvΛpi duudu tai vΛΛsi Λoodami coi.

²⁸ Dai poduucai pΛdui ΛpΛ aidΛsi oidacata dai ΛLota Λoodami gacuaadana, dai

gayΛΛdana, dai gasaapΛdaiña dai gaagaraiña, dai gaΛsaiña, daidΛ ivuaadana baabaqui. ²⁹ DΛmos aidasi ii ΛLota SodoomaiñdΛrΛ tai duudu tai ΛΛmadu asufre tΛvaagiaiñdΛrΛ, tai vΛΛsi oodami coi. ³⁰ Poduucai ΛpΛduuñimu ΛpΛ siΛΛscadΛ diviagi aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami.

³¹ Amaasi isΛmaadutai vaaqui daama daacagi dai tuucavi viaacagi gΛvustuidaga maitΛagai istΛvañiagi Λgai dai vuvaidagi, dai isΛmaadutai dΛjiana aimΛrdagi maitΛagai isimiagi Λgai gΛquiiyamu. ³² GΛntΛgitovurai Lota ooñigadΛ isducatai muu vaamioma oigΛdatai gΛvustuidaga tami oidi daama siDiuusi. ³³ SioorΛ mostΛtΛgitodagi isducatai cΛΛgacΛrΛ oidacagi tami oidigi daama Λgai tomali Λmo istumaasi maiviaacamu gooquiΛrΛ, dai sioorΛ maitΛtΛgitodagi mosΛcaasi isducatai cΛΛgacΛrΛ oidacagi tami oidigi daama Λgai sΛΛlicΛdΛ baigΛΛliadamu.

³⁴ GΛnaagidiana sai amaasi tucarΛ goocatai abaana vΛΛtΛcamu siDiuusi bΛΛcaimu Λmoco dai ΛgΛmai viaamu. ³⁵ Dai gooca ooqui Λmapai gatuaadamu siDiuusi bΛΛcaimu Λmoco dai ΛgΛmai viaamu. ³⁶ Dai gooca cΛcΛΛli dΛjiana daraajamu siDiuusi bΛΛcaimu Λmoco dai ΛgΛmai viaamu —astΛtΛdai ΛSuusi.

³⁷ MoscaΛcai Λgaa imaasi tΛcacai dai potΛtΛdai:

—¿Vaaco pΛpΛduñia agai imaasi? —astΛtΛdai.

Tai Λgai aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Tomasiaaco siaaco caatΛcagi baabaidi duvaligadΛ ami gΛnΛmpaidiña nunui poduucai Λrvaavoi ΛpΛ saidΛ pΛpΛduuñia agai istumaasi aagai aanΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

18

1 ΛSuusi aagidi λoodami λmo ñiooqui cuentocλdλ dai aagidi sai gλaagai ismaiugutai daanλdagi Diuusi dai maiiibiocorλitai. 2 Dai potλtλdai:

—Amapλcλrλ oidacatadai λmo dunucami ismaacλdλ maisiaa duutudaitadai Diuusi dai tomali maivuamλ λlidadai tomaliλ λmaadutaicλdλ. 3 Dai amaasi λgai vaa dλvλλrλrλ oidacatadai λpλ λmo ooqui viuudu, ismaacλdλ cocodacatadai λmai dai aliλ duudatai aimλraiña λgai λdunucami quiidiamu dai potλtλdaiña sabai baiduiñdana ñiooqui λsaayudλ λλmadu.

4 Tλvλpi mospovuaadana λgai vaidλ λdunucami moscaλcana. Dλmos gooquiλrλ povλli: “Tomasi maisiaa duutudai aanλ Diuusi dai maivuamλ iñλlidi tomali λmaadutaicλdλ, 5 dλmos idi ooqui viuudu apiagiñoojotuldi soiñamu aanλ vai camaididivaitai giñoojotuldiña vaamioma”, ascaiti λdunucami —astλtλdai λSuusi.

6 Dai potλtλdai λSuusi:

—Poduucai aagai λdunucami maicλλ tuigacλdλ.

7 ¿Isbai maisoiñana Diuusi λpλ ismaacλdλ λcovai vuvaitu λgai ismaacλdλ maiugutai taanλdagi soiñi? ¿Isbai tλvλpicλdλ soiñana λgai? 8 Aanλ angλnaagidi sai λgai gia otoma soiñamu. Dλmos siλλscadλ diviagi aanλ ismaacλdλ viaa λmo sλλlicami, ¿isbai quiaa tλλgimu aanλ oodami vaavoitudadami tami oidigi daama?

9 Daidλ λSuusi aagidi λmai cuento chiλλquiatai vλλtarλ ismaacλdλ sioma cλλga tuutiacami

gΛnΛlidi siaa dai soiduucai nΛidi Λгаа. Dai potΛtΛdai:

10 —Gooca cΛcΛΛli iji ΛgΛΛ quiuupaigadΛamu ju-didíu dai gamamada agai. Λmoco Λrfariseocatadai dai ΛgΛmai Λrvuudamicatadai tumiñsi. 11 Λfariseo cΛacatai gamamadai dai aduucai gamamadai: “GiñDiuusiga, aliΛ baigiñΛlidi aanΛ maitΛrΛpan ducamicatai aa ismaacΛdΛ ΛrΛΛsivogami dai ismaacΛdΛ Λrsoimaasi ivuaadami, dai ismaacΛdΛ googosi gΛnducami aanΛ tomali maitΛrΛpan ducami idi vuudami tumiñsi. 12 Dai aanΛ maitacueeyi gocujaja Λmo ΛcaldiΛrΛ, dai aa gΛoidi aanΛ iñsmaacΛdΛ gamaitΛci”. 13 DΛmos Λvuudami tumiñsi baimΛΛcadsΛrΛ vii dai tomali maitΛpΛΛli tomali istai nΛnΛaavagi tΛvaagiamu, mosgΛvai gΛmoo dai pocaiti: “GiñDiuusiga soigi gΛΛlda aanΛcΛdΛ aliΛsi Λrsoimaasi ivuaadami aanΛ”, ascaiti Λvuudami tumiñsi. 14 AanΛ angΛnaagidi sai idi vuudami tumiñsi nora gΛquiiyamu caoigΛdicami soimaascamigadΛ dai ΛgΛmai gia chio. Tomasioora ismaacΛdΛ gΛducΛdΛ gΛΛliadagi Λgai maitΛrgΛducΛdΛcamicamu dai sioora maigΛducΛdΛ gΛΛliadagi Λgai ΛrgΛducΛdΛcamicamu.

15 Dai aa oodami vuapaimi ΛpΛ aali siaaco daacatadai ΛSuusi, sai Λgai taatana. DΛmos aidΛsidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi tΛΛ imaasi, bagaidimi Λgai ismaacΛdΛ vuaapaimi Λaali. 16 DΛmos ΛSuusi vai gΛmamaatΛrdamiga dai potΛtΛdai:

—Dagitovurai vai dadana goali siaaco daja aanΛ, dai maitavΛr daidiada. IsmaacΛdΛ Λpan

ducami idi aaliducΛΔΛ Λgai Λgai ismaacΛΔΛ
 ajiopai mΛΛca siaaco gatΛaanΛi Diuusi. ¹⁷ AanΛan
 sΛΛlicΛΔΛ gΛnaagidi sioorΛ iimia Λiada siaaco
 gatΛaanΛi Diuusi Λgai gΛaagai siΛpan ducamica
 Λmo ali dai ismaipoducamica Λgai siaadΛrΛ
 vaacΛna —astΛtΛdai ΔSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

¹⁸ Λmaadutai ΛtΛtΛaanΛdami tΛcacai ΔSuusi dai
 potΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiamidi cΛΛ tuigacΛΔΛ, ζtumaasi
 istutuidi aanΛ siduñiagi dai vΛΛscΛrΛ oidacagi Diu-
 usi ΛΛmadu? —astΛtΛdai.

¹⁹ TaidΛ ΔSuusi potΛtΛdai:

—MosΛca Diuusi cΛΛ tuiga dai tomali Λmo
 imidagai maisoimaasi ivueeyi. Dai aapi
 maivaavoitudai iñsaanΛ rΛrΛDiuusi. MosΛgi pocaiti
 aapi ansai aanΛ rΛcΛΛ tuigacami dai tomali Λmo
 imidagai maisoimaasi ivueeyi. ²⁰ Aapi cΛΛga
 maata istumaasi gatΛaanΛi Diuusi: “MaitavΛr
 googosi gΛnducamica, maitavΛr gacoodada,
 maitavΛr gaΛΛsiada, maitavΛr yaatagΛda aa, dai
 siaavΛr duutuada gΛnooga ΛΛmadu gΛndΛΛ”, podu
 gatΛaanΛi Diuusi —astΛtΛdai ΔSuusi.

²¹ TaidΛ ΛcΛΛli potΛtΛdai:

—VΛΛsi gomaasi aan aliducatai abiaadΛrΛ ΛΛgidi
 —astΛtΛdai ΛcΛΛli.

²² Amaasi caΛcai ΔSuusi imaasi potΛtΛdai:

—DΛmos quiaa viΛΛga Λmo istumaasi
 pΛsiduñiagi, gagarañi vΛΛsi pΛstumaasi viaa
 dai oida Δsoituutuigami Λtumiñsi, dai poduucai
 viaacamu aapi vaamioma tΛvaagiΛrΛ. Imiñi dai
 poduñi dai diviacai giñoidatucuda —astΛtΛdai
 ΔSuusi.

²³ Dai aidΛsi caΛ acΛΛli imaasi, aliΛ soigΛΛli, aliΛsi argΛviidacamicatadai Λgai cascΛdΛ. ²⁴ Dai tΛΛgacai ΛSuusi isaliΛ soigΛΛli Λgai potΛtΛdai:

—Gia sijaiga isgΛnviipidacami iimiagi siaaco gataΛaanΛi Diuusi. ²⁵ Sioma maisijaiga Λmo muura vΛΛtarΛ isdaivuñiagi Λmo oi dΛgadΛamu sΛΛli isΛmo gΛviidacami imiagi siaaco gataΛaanΛi Diuusi —astΛtΛdai.

²⁶ Dai Λgai ismaacΛdΛ caΛ imaasi potΛtΛdai:

—¿Vooriatai istutuidido iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi?
—ascaiti.

²⁷ TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—Istumaasi oodami maitistutuidi isiduñiagi Diuusi gia istutuidi —astΛtΛdai ΛSuusi.

²⁸ TaidΛ ΛPiiduru potΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiamami, aatΛmΛ viaa vΛΛsi tΛstumaasi viaacatadai, gΛoidatucuda rΛlilitai —astΛtΛdai.

²⁹ Amaasi ΛSuusi aa noragi dai potΛtΛdai:

—SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi tomasioorΛ ismaacΛdΛ viaagi gΛquii, siΛΛpΛ gΛdΛΛdΛ, siΛΛpΛ gΛsusuuculi, siΛΛpΛ gΛooñiga, siΛΛpΛ gΛmaamara iduñia lilitai Diuusi aa duiñdadΛ, ³⁰ Λgai sioon mui viaacamu idi oidi daama dai gooquiΛrΛ ΛgΛmai oidigΛrΛ vΛΛscΛrΛ oidacamu —astΛtΛdai.

— — —
³¹ ΛSuusi acovai vaí Λbaivustaama dan gooca gΛmamaatΛrdamiga dai potΛtΛdai:

—Siviata iimiagi Jerusaleenamu, siaaco gΛaagai isΛpΛduñiagi vΛΛsi istumaasi ooja ΛDiuusi ñiñiooquituldiamigadΛ giñagaitai aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami. ³² GiñtΛΛgida magari aa sibΛadΛrΛ oidacami, dai giñparunada magari,

dai soimaasi ñiooqui giñsuuligiada agai, dai giñsisiviada agai. ³³ Dai giñglicarsa magai, dai gooqui^Λ giñmuaamu, d^Λmos bo vaica tasaic^ΛΔ^Λ Δ^Λpamu duaacamu aan^Λ coidad^Λ saagidaiñd^ΛΔ^Λ —ast^ΛΔ^Λdai Δ^ΛSuusi g^Λmamaat^Λrdamiga.

³⁴ D^Λmos Δ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ maimaat^Λ ca^Λ tomali Δ^Λmo istumaasi idi maasi, tomali maimaat^Λcatadai Δ^Λgai istumaasi aagidi Δ^ΛSuusi, goovai Δ^Λmo istumaasicatadai istumaasi maitistutuiditadai Δ^Λgai ismaat^Λ ca^Λcagi casc^ΛΔ^Λ.

³⁵ Aid^Λsid^Λ Δ^ΛSuusi caajimitadai Jericoo^ΔΔ^Λ vai voi ugidiana daacatadai Δ^Λmo maiñ^Λaadami daid^Λ gataan^Λitadai oidicami. ³⁶ Dai aid^Λsi ca^Λ Δ^Λgai ismui iim^Λdan caitimi oodami, Δ^Λmaiñ^Λaadami gat^Λcacai astumaasi Δ^Λp^Λduitadai. ³⁷ M^Λtai pot^ΛΔ^Λdai sai amui im^Λitadai Δ^ΛSuusi Nasareet^ΔΔ^Λ oidac^ΛΔ^Λ. ³⁸ Tai Δ^Λgai iñ^Λa dai pocaitimi:

—Suusi Davi marad^Λ soigi g^ΛΔ^Λlda aan^Λc^Λd^Λ —asc^Λaiti Δ^Λc^ΛΔ^Λli.

³⁹ D^Λmos Δ^Λgai ismaac^Λd^Λ bait^Λqui iim^Λitadai bagaimi sai camaiiñ^Λacaiñ^Λa vaamioma. D^Λmos Δ^Λgai apiaiñ^Λacai dai pocaiti:

—Davi marad^Λ soigi g^ΛΔ^Λlda aan^Λc^Λd^Λ —asc^Λaiti.

⁴⁰ Amaasi Δ^ΛSuusi c^Λquiva dai ootoi sioo^ΔΔ^Λ vuaa-pagi ami siaaco daacatadai Δ^Λgai. Dai aid^Λm^Λsi caami vuaa taid^Λ Δ^ΛSuusi t^Λcacai dai pot^ΛΔ^Λdai:

⁴¹ —¿Tumaasi ip^Λlidi aapi iñ^Λsi^Λduiñ^Λda aan^Λ? —ast^ΛΔ^Λdai.

Taid^Λ Δ^Λc^ΛΔ^Λli ismaac^Λd^Λ maiñ^Λaadatadai aa nor-agi dai pot^ΛΔ^Λdai:

—Mamaat^Λtuldiadami, n^Λada iñ^Λlidi aan^Λ —ast^ΛΔ^Λdai.

⁴² TaidΛ ΛSuusi potΛΛdai:

—NΛaadañi, vaavoitu aapi cascΛΔΛ nΛnΛaava
—astΛΛdai ΛSuusi.

⁴³ MospotΛi Λgai taidΛ ΛismaacΛΔΛ
maiñΛaadatadai istui isnΛnΛaavagi, dai oí ΛSuusi
dai siaa duutudaimi Diuusi. Dai vΛΛsi Λoodami
ismaacΛΔΛ tΛΛ imaasi siaa duutuli Diuusi.

19

¹ TaidΛ ΛSuusi aayi ami JericooΛrΛ dai amui
daivusquimi Λgai. ² Vai ami oidacatadai Λmo
cΛΛli gΛviidacami Zaqueo tΛΛgiducami, dai Λgai
ΛrbaitcΛaacamigadΛcatadai tumiñsi vuudami.

³ DaidΛ ΛZaqueo matia Λlidadai ΛSuusi, dΛmos
maitistutuiditadai istΛgiagi aliΛ maitcavacatadai
ΛZaqueo cascΛΔΛ dai oodami aliΛ muiducatadai.

⁴ Vai Λgai maitΛtgaitadai isducatai matiagi
dai amaasi baitΛqui mΛΛ dai tΛsai Λmo uusi
tΛcavacamiΛrΛ voiyrΛΛ siaaco viaacatadai ΛSuusi
isdaivuñiagi. ⁵ Dai aidΛsi amui daivusquimi ΛSuusi
tΛcavi nΛnΛaava dai potΛΛdai:

—Zaqueo otoma itΛvañi boodΛrΛ sivi anvial
aanΛ isgΛquiiyrΛΛ giñuuliñagi —astΛΛdai ΛSuusi.

⁶ TaidΛ ΛZaqueo otoma tΛvai, dai
baigΛΛliaracΛΔΛ miaadΛgi Λgai ΛSuusi. ⁷ Amaasi
tΛgacai Λoodami imaasi vΛΛscatai ñiooquidimi
ΛSuusi dai pocaitimi saidΛ ΛSuusi Λmo soimaasi
ivuaadami quidiΛrΛ gΛuuli. ⁸ Amaasi ΛZaqueo
cΛquiva dai potΛΛdai ΛSuusi:

—Dañi, mamaatΛtuldiadami oidamu aanΛ
Λsoituutuigami taajucami vΛΛsi giñvustuidaga
iñsmaacΛΔΛ viaa dai iñsiΛmaadutai ΛΛsi aanΛ

vuiirumadacai aa noragidamu aanΛ asta macovaco vaamioma ismaacΛdΛ Λasi aanΛ —astΛdai ΛZaqueo.

⁹ TaidΛ ΛSuusi potΛdai:

—Idi cΛli cavaavoitu Diuusi isduucai vaavoitu aduñdΛ AvraañicarΛ cascΛdΛ siviāt aayi cΛgacΛrΛ vuvaidaragai idi quiiyΛrΛ. ¹⁰ AanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛlicami divia dai gaaga iñagai dai cΛgacΛrΛ vuvaida iñagai soimaasi ivuaadami Λgai ArsibaiimiadΛ Diuusi vΛtarΛ —astΛdai ΛSuusi.

¹¹ Dai camiaanai daacatadai Λgai Jerusaleena daidΛ Λoodami povΛΛlidadai iscaotoma gataanΛda agai Diuusi oidi daama cascΛdΛ aidΛsi quiaa tΛgitoitadai Λoodami ismaacΛdΛ aagidi ΛSuusi, Λgai aagidi Λmo ñiooqui cuentocΛdΛ, ¹² dai potΛdai:

—Λmo imidagai oidacatadai Λmo cΛli dai vΛsi ΛaduñdΛ artΛaanΛdamicatadai daidΛ argΛnviipidamicatadai. Dai mΛcasi ii Λgai Λmai dΛvΛriarΛ masiaaco daasa agaitadai raí dai gooquiΛrΛ Λpamu divia agaitadai. ¹³ Dai maiquiaa imΛcai vaí baivustaama gΛpipiooñiga dai vΛscatai Λmadutai maa tumiñsi dai potΛdai: “Aa duiñtuldavurai idi tumiñsi asta siΛscadΛ divia aanΛ”, astΛdai. ¹⁴ DΛmos ΛgΛmai dΛvΛriarΛ oidacami aliΛ cΛdaitadai dai imΛcai Λgai tai Λgaa gooquiamu ootoi chiΛqui cΛcΛli sai potΛdana: “MaitatΛ ipΛlidi aatΛmΛ isaapi argartΛaanΛdamicagi”, astΛdai. ¹⁵ MΛtai vΛscarΛ daí Λgai gataanΛdami duucai tai Λpamu nora. Amaasi aΛcai gΛquiiyΛrΛ vaí Λgai gΛpipiooñiga ismaacΛdΛ vii Λgai tumiñsi

dai maatΛca agai sΛΛjΛqui gamaitΛ ΛΛmadutai. ¹⁶ ΛΛpΛgadadΛ divia dai potΛtdai: “Giñaamu, gΛtumiñsiga gamaitΛ baivustaamaojo vaamioma”, astΛtdai. ¹⁷ TaidΛ Λraí aa noragi dai potΛtdai: “CΛΛgaduava aapiapΛ ΛrΛmo cΛΛ piooñi cacΛΛga idui aapi laachicΛdΛ sivi gia gΛdaasamu aanΛ caigi pai tΛaanΛda baivustaama quiiqui”, astΛtdai. ¹⁸ Tai gooquiΛrΛ divia Λmai dai potΛtdai: “Giñaamu, gΛtumiñsiga gamaitΛ taamojo vaamioma”, astΛtdai. ¹⁹ TaidΛ ΛaamudΛ aa noragi dai potΛtdai: “Aapi Λrcaigicamu ΛpΛ dai tΛaanΛdamu taama quiiqui”, astΛtdai. ²⁰ Tai gooquiΛrΛ divia Λmai dai potΛtdai: “Giñaamu, tanai daja gΛtumiñsiga giñpañiitugΛrΛ vuraca aanΛ dai baidasaca. ²¹ GΛΛΛbΛñi aanΛ. MaatΛ aanΛ isaliΛ oomaliga aapi cascΛdΛ. Dai maita aata vueeyi dai vΛascΛrΛ vuuyi tumiñsi, dai aa gΛΛsituldi pai aapi mosvuuyi yoovisicami”, astΛtdai. ²² Amaasi Λraí potΛtdai: “AapiapΛ ΛrΛmo piooñi maicΛΛ tuigacami. GañiooquicΛdΛ maata aanΛ isaapi ΛrgΛduñi dai maicΛΛ dui. IscamaatΛcatadai aapi siaanΛ Λroomaligami dai ismaitaaata vueeyi aanΛ dai vΛascΛrΛ vuuyi tumiñsi dai isaa giñΛsituldi dai isaanΛ mosvuuyi yoovisicami. ²³ CamaatΛcatadai aapi ζtuipΛsi maitamaa gotumiñsi sibΛcoga mΛsiaaco gamaitΛmudai vaamioma ΛtumiñsicΛdΛ simuiyoma vuimudai aanΛ diviacai?” astΛtdai aamudΛ. ²⁴ Amaasi potΛtdai Λgai Λgaa ismaacΛdΛ ami daraajatadai: “Baivurai gotumiñsi dai maaca Λgai ismaacΛdΛ viaa baivustaama”, astΛtdai Λraí. ²⁵ Tai Λgai potΛtdai: “GΛraamu, Λgai caviaa baivustaama”, astΛtdai. ²⁶ TaidΛ Λraí aa noragi dai potΛtdai: “AanΛ angΛnaagidi sai ismaacΛdΛ

víaa vaamioma g^Λmaacai dai ismaac^Λd^Λ maiviaa g^Λvoopoidi tomasi ^Λlaachi ismaac^Λd^Λ viaaca ^Λgai. ²⁷ Dai ^Λoodami ismaac^Λd^Λ giñvui v^ΛΛt^Λ dai maitip^Λlidityadai isi^Λrt^Λaan^Λdamica aan^Λ, v^Λaa pavurai dai giñvuitapi cooda”, ast^Λt^Λdai ^Λraí g^Λpipiooñiga.

²⁸ Dai amaasi caagacai ^ΛSuusi imaasi ^Λpamu apiaim^Λitadai Jerusaleenamu. ²⁹ Dai aid^Λsi caai-jimitadai ^ΛSuusi Betapagi^Λr^Λ dai Betaani^Λr^Λ mi-aanai ^Λgiidi siaaco Oliivosi t^ΛΛg^Λidu, ^ΛSuusi ootoi gooca g^Λmamaat^Λrdamiga, ³⁰ dai pot^Λt^Λdai:

—Iimivurai m^ΛΛ aali quiiqui^Λr^Λ ismaac^Λd^Λ miaaga tabiaad^Λr^Λ dai a^Λc^Λai t^ΛΛg^Λimu aapim^Λ ^Λmo asñiitu vulicami ismaac^Λd^Λ tomali ^Λmaadutai maiquiaa dada^Λj^Λi v^Λr^Λai uupana dai v^Λaa pa. ³¹ Dai is^Λmaadutai g^Λnt^Λcacagi m^Λst^Λuisi uupasai v^Λr^Λai pot^ΛΛda ansai aan^Λ t^Λg^Λito —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi g^Λmamaat^Λrdamiga.

³² Amaasi ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ iji dai t^ΛΛ v^ΛΛsi isducatai aagidi ^ΛSuusi. ³³ Dai aid^Λsi uupa-saitadai ^Λgai ^Λasñiitu taid^Λ ^Λsoigacami t^Λcacai dai pot^Λt^Λdai:

—¿Tuim^Λsi uupasai goasñiitu? —ast^Λt^Λdai.

³⁴ Tai ^Λgai aa noragi dai pot^Λt^Λdai:

—^Λmamaat^Λtuldiadami t^Λg^Λito casc^Λd^Λ —ast^Λt^Λdai.

³⁵ Amaasi b^Λidacai ^Λgai ^Λasñiitu ^ΛSuusi, dai asñiitu daama darai g^Λnsosua dai daama daí ^ΛSuusi. ³⁶ Dai aid^Λsi asñiitu daama im^Λitadai ^ΛSuusi ^Λoodami voi^Λr^Λ ^ΛΛigaimi g^Λnsosua. ³⁷ Dai aid^Λsi camiaadimi ^Λgai coidama g^ΛΛsac^Λr^Λ ^ΛOliivosi giidiaiñd^Λr^Λ, vai v^ΛΛscatai

Λvaavoitudadami ismaacΛdΛ oiditadai iifiaquimi baigΛnΛliatugaitai dai siaa duutudaimi Diuusi vΛasi ΛismaacΛdΛ gagarducamicΛdΛ ismaacΛdΛ tΛatadai Λgai. ³⁸ Dai pocaitimi:

—Diuusi aliΛ cΛgacΛrΛ nΛidi goovai ismaacΛdΛ divia Diuusi guvucadadΛcΛdΛ. VΛascatai gΛniibΛstacan tada tΛvaagiΛrΛ aatΛmΛ aliΛ siaa duutudai Diuusi —ascaitimi Λvaavoitudadami.

³⁹ Amaasi Λamoco Λfariseo ismaacΛdΛ Λoodami saagida daraajatadai potΛΛdai Λgai ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiamiga bagaidañi gΛmamaatΛrdamiga —astΛΛdai.

⁴⁰ DΛmos ΛSuusi aa noragi dai potΛΛdai:

—AanΛ angΛnaagidi sai isidi maiiifnacadagi sΛΛlicΛdΛ goojoodai iifnacadamu —astΛΛdai ΛSuusi.

⁴¹ Dai aidΛsi caaijimitadai Λgai JerusaleenΛrΛ dai tΛgacai Jerusaleena ΛSuusi sosua ΛoidacamicΛdΛ ⁴² dai pocaiti:

—Gia ipΛlidi aanΛ issivi maataΛ caΛcagi gooidacami isducatai istutuidi isgΛniibΛstacan tadacagi dΛmos maitistutuidi goovai ismaataΛ caΛcagi. ⁴³ Aimu istuigaco sicolimagi sasaayuda dai sicoli curartamu, dai vΛasi aipadΛrΛ cocodamu, ⁴⁴ vΛasi dΛvΛΛrapi suuligamu dai coodamu dai vΛasi JerusaleenΛrΛ maiviimu tomali Λmo odai Λmai daama. AidΛsi diviji aanΛ ismaacΛdΛ ΛrDiuusi tai maitiifmiaadagi gooidacami cascΛdΛ —ascaiti ΛSuusi.

---

⁴⁵ Amaasi ΛSuusi vaa ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu dai vuvaitu ismaacΛdΛ ami gagaagaraitadai dai ismaacΛdΛ gasaapΛdaitadai, ⁴⁶ dai potΛΛdai:

—Diuusi ñiooquidΛΓΛ pocaiti: “GiñquiiavΛR mamadaragai vΛΛtarΛ”. Mai aapimΛ tΛjogadΛ ΛΛsivogami duucai nΛidi —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴⁷ ΛSuusi vΛΛS tasai gamamaatΛtuldiña Diuusi ñiooquidΛ ΛgΛΛ quiuupaigadΛΓΛ judidíu, dΛmos ΛbaitΛguucacamigadΛ ΛpapaaligadΛ judidíu ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ, dai ΛΛmadu ΛdudunucamigadΛ Λoodami gaagaitadai isducatai muaagi ΛSuusi.
⁴⁸ DΛmos vΛΛsi Λoodami cΛΛga gΛntΛgito caΛcatadai iscaiti ΛSuusi cascΛdΛ maitΛtagaitadai Λgai isducatai muaagi.

20

¹ Λmo imidagai ΛgΛΛ quiuupaigadΛΓΛ judidíu daacatadai ΛSuusi dai mamaatΛtulditadai Λoodami Diuusi ñiooquidΛ ΛΛmadu cΛΛgacΛΓΛ vuvaidaragai, tai ami dada ΛbaitΛguucacamigadΛ papaaligadΛ Λjudidíu ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ, ΛΛmadu aa baitΛguucacami,
² dai potΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—GΛraagidañi, ¿tuma sΛΛlicamicΛdΛ pomaasi ivueeyi aapi? ¿ToorΛ gΛmaa gosΛΛlicami? —astΛtΛdai.

³ Amaasi ΛSuusi potΛtΛdai:

—AanΛan ΛpΛ gΛntΛcacagi Λmo istumaasi vΛrai giñaagida: ⁴ ¿ToorΛ ootoi ΛVuaana sai gavapacónana? ¿Diuusi oodami sio? —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁵ DΛmos vΛΛsi ΛbaitΛguucacami ΛΛgi aipaco gΛnaatagidimi dai pocaiti:

—¿IstΛΛdamu aatΛmΛ? IspotΛΛda aatΛmΛ sai Diuusi ootoi goovai otoma gΛraa noragidamu dai

povartΛΛdamu: “¿Tuimasi maivaavoitu?” ⁶ Dai ispotΛΛda aatΛmΛ sai oodami ootoi, vΛΛscatai goodami gΛrcoodian tada ojoodaicΛΔ, vΛΛscatai goovai sΛΛlicΛΔ vaavoitudai siΛVuaana arDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ —ascaiti ΛbaitΛguucacami.

⁷ Dai amaasi aa noragi Λgai ΛSuusi dai potΛtΛdai sai maimaatΛ sioorΛ ootoi ΛVuaana sai gavapac-nana. ⁸ Amaasi ΛSuusi potΛtΛdai:

—Tomali aanΛan maitΛnaagidagi istuma sΛΛlicamicΛΔ ivueeyi aanΛ imaasi —astatΛdai ΛSuusi.

⁹ Amaasi ΛSuusi gΛaagacai aagidi Λoodami, dai aagidi Λmo ñiooqui cuentocΛΔ dai potΛtΛdai:

—Oidacatadai Λmo cΛΛli ismaacΛΔ li uuvasi gΛdΛvΛΛragana, dai gooquiΛrΛ taajucamicΛΔ maa Λgai aa oodami gΛΛasi dai ii abiaadΛrΛ sibΛaco dai tΛvΛpi daja. ¹⁰ Dai aidΛsi aayi yoovaragai Λgai ootoi Λmoco gΛpiooñiga sai taanΛna Λgai Λoodami Λyoovi siΛasi aΛΛcatadai, dΛmos Λoodami gΛicacarai dai soi doodai dai ootoi maimaacacai istumaasi. ¹¹ Amaasi Λtuidacami ootoi Λmai pi-ooñi, mΛtai Λgai ΛpΛ aliΛ soimaasi ñiooqui aagidi dai gΛicacarai dai ootoi maimaacacai istumaasi aagaimi Λgai. ¹² DaidΛ Λtuidacami ootoi Λmai, dΛmos Λoodami aliΛ soi doodai Λgai ΛpΛ dai aadaji.

¹³ Dai cagooquiΛrΛ pocaiti Λtuidacami ΛdΛvΛΛrai: “¿Isducatai iduufñimu aanΛ? Ootosamu aanΛ giñmara tomasi aliΛ oigΛdai aanΛ, siaadΛrΛ maisiaa duutudadan tadacana Λgai siuu duucu tagiagi”, ascaiti ΛcΛΛli. ¹⁴ DΛmos aidΛsidΛ Λaata vuaadami tΛΛ gΛamo maradΛ

aipaco gΛnaatagidimi dai pocaiti: “Idi Λgai ismaacΛΔΛ artuidacamica agai oogadΛ vustuidadΛ glaagai tΛsmuaagi dai poduucai aatΛmΛ artutuidacamicamu”, ascaiti Λaata vuaadami. ¹⁵ Dai amaasi vuusaitu ami dΛjiaĩndΛrΛ dai muua. Amaasi ΛSuusi tΛcacai Λoodami dai potΛtΛdai:

—¿Isduuñimu ΛdΛvΛΛrai tuidacami Λaata vuaadami? ¹⁶ Divimu Λgai dai coodimu dai maaquimu ΛdΛvΛΛrai aa oodami —astΛtΛdai ΛSuusi.

MoscaΛcai Λgai imaasi maĩ isΛgai aagadamΛ Λlidi ΛSuusi cascΛdΛ pocaiti Λgai:

—Diuusi maidagitona ispoVΛ duñiagi —ascaiti.

¹⁷ DΛmos ΛSuusi vui nΛnΛava dai potΛtΛdai:

—¿TΛiya Λlidi idΛ goovio ismaacΛdΛ oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ siaaco pocaiti?:

Λodai ismaacΛdΛ gajiaadΛrΛ viaa Λbaabaquitadami sivi Λgai ΔrΛgai ismaacΛdΛ vaamioma glaagai Λvaaqui vΛΛtarΛ.

Asduu oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ. ¹⁸ TomasioorΛ ismaacΛdΛ utuvagi ΛodiΛrΛ moslalachī daivamu, dai isΛodai daama gΛsiagi Λmai Λgai mosΛtuisamu —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁹ ΛbaitΛguucacamigadΛ ΛpapaaligadΛ judidíu ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ ipΛlidadai isaidΛ otoma bΛjiaigi ΛSuusi, cΛΛga maatΛcatadai Λgai isΛgai vΛΛtarΛ aagaitadai ΛSuusi Λcuento cascΛdΛ, dΛmos ΛΛbΛiditadai Λgai Λoodami. ²⁰ Dai amaasi ootoi sioorΛ soobidacagi vai Λgai cΛΛ tuutiacami gΛnvueeyi, dai gaagai isducatai aagagi ΛSuusi Λmo istumaasi istumaasi vui caatΛcagi Λdudunucami

vai poduucai tΛgida Λgai Λdudunucami.

²¹ CascΛΔ tAcacai Λgai dai potΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, cΛΛ maatΛ aatΛmΛ sai ismaacΛΔ gaaagidi aapi dai gamamaatΛtuldi Λrvaavoi. Dai maivuaamΛ Λlidi aapi oodamicΛΔ siΛrgΛnviipidacami siΛrsoitutuigami ΛpΛ, mosgamamaatΛtuldi aapi istumaasi Diuusi ipΛlidi.

²² Garaagidañi, ¿cΛΛgaisi tΛsaa namΛΛquidadagi ΛgΛΛ baitΛcΛaacami romano cho sio? —astΛtΛdai.

²³ DΛmos ΛSuusi maatΛ tΛΛ isΛgai vuiirumada Λlidadai dai potΛtΛdai:

—¿Tuimasi giñvuiirumada Λlidi aapimΛ?

²⁴ GiñtΛΛgidavurai aapimΛ Λmo tumiñsi. ¿VoorΛ moodΛ dai voorΛ tΛtΛaradΛ tumiñsiΛrΛ daja? —astΛtΛdai ΛSuusi.

Tai Λгаа aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ΛgΛΛ baitΛcΛaacami moodΛ dai tΛtΛaragadΛava —astΛtΛdai.

²⁵ TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—Maacavurai ΛgΛΛ baitΛcΛaacami istumaasi ΛrtuidadΛ dai maacavurai Diuusi istumaasi ΛrDiuusi tuidadΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

²⁶ Tai Λgai maitistui issoimaasi ñiooquitudagi oodami vuitapi baiyoma maitΛΛ Λgai isducatai gΛntΛtΛgituagi caΛcatai isducatai ñioocai ΛSuusi dai cascΛΔ maiñioocai vii.

²⁷ Dai gooquiΛrΛ iji ΛΛmoco Λsaduseo siaaco daacatadai ΛSuusi. Λsaduseo pocaiti sai maioidaga coidadΛ duaacaradΛ cascΛΔ potΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

²⁸ —MamaatΛtuldiadami, ΛMosesacaru oojisicami gΛrvii vai pocaiti sai ismuquiagi Λmo

cΛali dai viaagi gΛooñiga maiquiaa maamatacai abaana, saidΛ asucuulidΛ ΛcΛali glaagai isvΛΛnagi Λviuudu dai maamatagi abaana asiΛΛgidΛ vΛΛtarΛ ismaacΛdΛ muu. ²⁹ Dai Δmo imidagai oidacatadai cuvaracami Δmo siΛΛgΔmΛ, ΛpΛgadadΛ ooñigai dΛmos muu maiquiaa maamatacai. ³⁰ Amaasi ΛgooquiΛrdadΛ vΛΛna Λviuudu, dai muu ΛpΛ maiquiaa maamatacai. ³¹ Tai gooquiΛrΛ gΔmai vΛΛna Λgai vaa ooqui, dai muu ΛpΛ maiquiaa maamatacai, vΛΛ cuvaracami podui dai vΛΛsi coi maimaamatacai tomali Λmaadutai. ³² Dai amaasi muu Λooqui ΛpΛ. ³³ Dai duduaacacai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ, ¿ismaacΛdΛ ΛrcunadΛcamu Λooqui vΛΛsi ΛrcuucunadΛcatadai Λgai di? —astΛtdai Λsaduseo.

³⁴ Amaasi ΛSuusi aa noragi dai potΛtdai:

—Tami oidigi daama cΛcΛali dai ooqui cuucuntai dai ooñtai. ³⁵ DΔmos Λgai ismaacΛdΛ Diuusi maaquiagi oigaragai isiimiagi tΛvaagiamu caduduaacacai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ mΛΛca maitΛcuucuntai tomali maitΛmamacai gΛnmaamara cuucuntaragai vΛΛtarΛ, ³⁶ mΛΛca camaitΛcooyi cascΛdΛ. Moscaduduaacacai Λgai Δpan ducamica agai Diuusi tΛtΛaañicarudΛ Λgai ΛrDiuusi maamaradΛ. ³⁷ Moseesa ΛpΛ gΔrmamaatΛtuldi sai duduaacarΛi coidadΛ siaaco glaagai Δali uusi ismaacΛdΛrΛ mΛi taí daidΛ Λuusi maimΛi ami glaagai ΛpΛ sai Diuusi ΛrAvraañicaru dai Isaacaru dai JacocarΛ DiuusigadΛ. ³⁸ DΔmos Diuusi maitΛrDiuuusigadΛ Λgai ismaacΛdΛ ΛDiaavora ΛΛmadu ajioopai coocai, baiyoma ΛrDiuuusigadΛ Λgai ismaacΛdΛ Λgai ΛΛmadu ajioopai —astΛtdai ΛSuusi.

39 Amaasi Δ mamaat Δ tuldiadami Diuusi
s Δ alicamigad Δ pot Δ t Δ dai:

—C Δ ga aagai aapi mamaat Δ tuldiadami
—ast Δ t Δ dai.

40 Dai camait Δ p Δ n Δ li isvaamioma t Δ cacagi.

41 Taid Δ Δ Suusi pot Δ t Δ dai:

—¿Ducatai pocaiti aapim Δ said Δ Δ Cristo Δ rDavi
marad Δ ? 42 Vaid Δ Δ Davi aduucai ooja Salmosi
liivrugad Δ r Δ :

Δ t Δ aan Δ dami pot Δ t Δ dai giñt Δ aan Δ damiga:

“G Δ maaquimu aan Δ Δ mo s Δ alicami ismaac Δ d Δ
vaamioma nam Δ ga.

43 Dai ugititudamu aan Δ v Δ asi ismaac Δ d Δ
g Δ vuid Δ r Δ v Δ at Δ ”.

44 ¿D Δ amos ducatai istutuidi Δ Cristo si Δ rmarad Δ cagi
 Δ Davi vai Δ gi Δ Davi giñt Δ aan Δ damiga aagai?
—ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

45 V Δ asi Δ oodami ca Δ catadai aid Δ si Δ Suusi
pot Δ t Δ dai g Δ mamaat Δ rdamiga:

46 —C Δ gav Δ r g Δ nt Δ t Δ gitoca aapim Δ . Maitav Δ r
 Δ pan duucai ivuaada gomamaat Δ tuldiadami
Diuusi s Δ alicamigad Δ . Goovai oojoidi
isc Δ c Δ gaducami yuucustadagi, dai ip Δ lidiña
m Δ scoanadagi g Δ n Δ vapaanamu dai viaat-
uldiadagi cacaayana, dai c Δ c Δ gaduc Δ dioma
daraicari Δ r Δ oojoidi isdadar Δ dagi judidíu
quiquiuupaigad Δ r Δ , dai siaaco gacuaada
goovai c Δ c Δ gaduc Δ dioma daraicari Δ r Δ oojoidi
isdadar Δ dagi Δ p Δ . 47 Dai Δ asidiña goovai Δ p Δ
 Δ vipiuudu baabaquid Δ dai t Δ v Δ pi gamamadaiña
sai n Δ idiña Δ oodami. Goovai Δ gai ismaac Δ d Δ

vaamioma soimaa taatatuldamu Diuusi
—astatadai ASuusi gamamaatardamiga.

21

¹ Dai ASuusi taa agaa quiuupaigadara judidíu
agánviipidacada ismaacada tueeyi tumiñsi cajo-
jooñiara ismaacadara gampaidi tumiñsi Diuusi
aa duiñdad vatar. ² Dai taa apra amo viuudu
soitigami ismaacada ami cajoñiara darai goo sin-
taavu, ³ tai potai ASuusi:

—Salliacada angnaagidi sai idi viuudu soitigami
vaamioma dai isvascatai. ⁴ Vascatai gogaa darai
ismaacada cababaivitocai, damos gooqui soit-
igamicatai modai vasi ismaacada viaacatai is-
tuucada oidacagi —astatadai ASuusi aoodami.

⁵ Dai amadutai aagai agaa quiuupaigada
judidíu dai pocaiti sai alia sigia maasi aquiupai
ajoodaicada sigia maascamicada dai aa
amamaasicada ismaacada aa ami darai sai sigia
maascana aquiuupaigada judidíu. Tai amaasi
ASuusi potadai:

⁶ —Aimu siascada vasi idi masmaacada naidi
aapima vasi siaa gduuñimu, dai maiviimu tomali
ojoodai goocua daama —astatadai ASuusi.

⁷ Tai agai tacacai dai potadai:
—Mamaatuldiamí, ¿vascada apduña
agai imaasi? ¿Ducatai maatamu aatama isimaasi
casiapduña agai? —astatadai agai ASuusi.

⁸ Taid ASuusi potadai:

—Gantagitovar najada, dai maitavar gandagito masganvupuiirumadadagi, dadiava agai muidutai giñtaataaragacada dai pocaitadamu agai: “Aan anaraCristo”, dai “Casiat aayi istuigaco ugitia agai oidigi”. Damos maitavar oidatucuda. ⁹Dai masiascadajiomacagi muiyapara cocoodi, maitavar duduaadicuda gomaasi daivunña agai laraga, damos maiquiaa aayi cugaratastar.

¹⁰ Dai bodara apiaaatagidimi vaamioma dai potadai:

—Ama davararara oidacami cocoaadamu amai davararara oidacami. ¹¹ Dai alia cavami gigivucudamu amapara gooidigi, dai oidacamu biuugigai dai cocodagai aipacoga, dai tvaagiarara duaadimudaca maascamu istumaasi dai naana maasi garducami maascamu lar.

¹² Damos laraga gansasaayu ganvuimu dai soimaasi gantaatatuldamu, dai vaama gantuutusada agai agai atataanadami vuidara agai vaa ismaacada gataana quiquiupaigadara judidíu, dai ganmaamaisapada agai dai vaama gantutusada agai lararai vuidara dai moomoyi vuidara giñvaavoitudaitai aapima. ¹³ Amaasi tuigaco istutiaadamu aapima isaagadagi agai vuitapi isvaavoitudai aapima istumaasi gamamaatatuldi ana. ¹⁴ Dai maibai vuaada larquiasdara isducatai aa noragidagi agai ismaacada gparara gansusuuligadagi. ¹⁵ Aan ganmaaquimu maatadagai dai ñiooqui isducatai gansoiña aapima dai poduucai gansasaayu maiviaacamu isducatai ganaa noragidagi tomali maitanvui ñioocadamu. ¹⁶ Dai asta gandada dai gansusuuculi dai gansiislagi dai

gΛnaaduñi aagiada agai gΛnsasaayu mΛsiaaco daraaja aapimΛ. Dai gΛncooditudamu aapimΛ ΛΛmadutai. ¹⁷ Dai vΛasi oidacami gΛncΛΛdadamu giñvaavoitudaitai aapimΛ, ¹⁸ dΛmos maisibΛ imimu tomali Λmo cuupai gΛnmooaiñdΛrΛ. ¹⁹ DΛmos aapimΛ apiavaavoitudadamu dai mΛsiΛΛscadΛ dΛgavuñiagi vΛasi gosoimaa taataragai gooquiΛrΛ vΛΛscΛrΛ oidacamu aapimΛ Diuusi ΛΛmadu.

²⁰ MΛsiΛΛscadΛ nΛijadagi iscasicoolimadi sandaaru JerusaleenΛrΛ, maatΛcamu aapimΛ iscaotoma vΛasi siaa gΛduuñimu. ²¹ Amaasi ismaacΛdΛ JudeeΛrΛ daraajagi gΛaagai isvoopiagi gigiidiamu, dai siorΛ JerusaleenΛrΛ daraajagi gΛaagai isvuvaquiagi abiaadΛrΛ, dai siorΛ dΛjiaadana ajioopadagi maitΛagai isΛpamu iimiagi gΛnquiiquiamu. ²² Amaasi Λgai istuigaco soimaasi taatatulda agai Diuusi Λjudidíu ismaacΛdΛ vuidΛrΛ vΛΛtΛcagi Diuusi. Poduucai ΛpΛduñia agai ismaacΛdΛ oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ. ²³ SiΛ soimaa taatamu Λooqui ismaacΛdΛ amaasi noonoacagi siΛΛpΛ viaacagi aali siisiΛdami aliΛ oidacamu soimaa taataragai oidi daama, dai sΛΛlicΛdΛ soimaasi gΛΛgΛvituldaragai idi oodami JerusaleenΛrΛ oidacami vΛΛtarΛ. ²⁴ ΛΛmoco coimu cocodiΛrΛ, dai aa sibΛadΛrΛ oidacami maamaisapicami vuimu aa dai vuucaimu. Dai ismaacΛdΛ maitΛrjudidíu gataaanΛda agai JerusaleenΛrΛ asta siΛΛscadΛ uucami Diuusi maquiagi oigaragai.

---

²⁵ Dai amaasi oidacamu maasidaragai tasiΛrΛ dai masaadiΛrΛ dai sisiaavugiΛrΛ, dai tami

oidigi daama vΛasi oidacami maitΛagadamu isducatai gΛntΛagitodagi alia duduaadicudamu Λgai alia sigal caítitai ΛgΛΛ suudagi. ²⁶ Λoodami susuiiquitΛrdamu duduaadicuitai dai tΛtΛgitoítai istumaasiΛrΛ istumaasi daivuñia agai oidigi daama, asta tΛvaagi gigivucudamu. ²⁷ Dai amaasi giñtΛΛgimu aapimΛ aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami iñsiboodΛrΛ imΛdamu Λmo icomai saagida guvucadagaicΛdΛ dai sΛΛlicΛdΛ dadadaquidatai. ²⁸ SiΛΛscadΛ casi ΛpΛvuiidagi imaasi vΛrai taí nΛnΛnda moscamiaadΛidatai mΛstuiγadΛ cΛΛgacΛrΛ gΛnvuvaida agai —astΛtdai ΛSuusi.

²⁹ Dai aagidi ΛpΛ Λmo ñiooqui cuentocΛdΛ dai potΛtdai:

—NΛidavurai goiigosi siΛpΛ tomastuma Λmai uusi. ³⁰ MΛsiΛΛscadΛ nΛijadagi iscaiipoidagi aagadΛ, aapimΛ camaatΛcana iscamiaadimi toiñdagai. ³¹ Dai poduuquiavΛr maatΛca ΛpΛ mΛsiΛΛscadΛ nΛijadagi gomaasi vΛrai maatΛca iscamiaadimi istuigaco gataaanΛda agai Diuusi tami oidi daama.

³² SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi sai vΛasi imaasi ΛpΛduñia agai maiquiaa ugitΛcai idi oodami.

³³ TΛvaagi ΛΛmadu oidigi ugitimu, dΛmos ismaacΛdΛ aagai aanΛ goovai gia ΛpΛduñia agai.

³⁴⁻³⁵ Todian duucai aimu Diuusi Λpan duucai isduucai gΛcucuupai Λmo trampa dai vΛasi oidi daama oidacami maatΛmu imaasi, cascΛdΛ gΛntΛgitovΛr nΛijada dai maigajiaadΛrΛ vipiaada Diuusi mosgayΛΛdatai dai tΛtΛgitoítai istumaasi oidaga oidi daama. ³⁶ BaigavΛr Λnduca aapimΛ tudu, dai tomastuigaco avΛr

gamamadada dai poduucai istuidimi aapimΛ iscaΛgacΛra vuvaaquiagi vΛasi gomaasiaiñdΛra ismaacΛdΛ apΛduña agai, dai poduucai istuidimu isgiñvuidΛra guuquivagi aapimΛ aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛlicami —astΛdai ΔSuusi Λoodami.

³⁷ ΔSuusi gamamaatΛtuldiña tasΛra ΛgΛΛ quiuupaigadΛra judidíu dai tucarΛ aimΛraíña dai giidiana cocosΛíña siaaco Oliivosi tΛΛgidu. ³⁸ Dai vΛasi Λoodami ΛΛqui quiamoco ΛgΛΛ quiuupaigadΛra judidíu dai vΛíña caΛca aliditai istumaasi aagidiña ΔSuusi.

22

¹ AidΛ camiaadimitadai Δsíaa duudagai istuigaco tΛgitoiña Δjudidíu aidΛsi Diuusi caΛgacΛra vuvaitu EjiipituaiñdΛra. Δsíaa duudagai pascua tΛΛgidu. ² VaidΛ apapaaligadΛ Δjudidíu baitΛguucacamigadΛ ΛΛmadu ΔmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛlicamigadΛ gaagaitadai isducatai muaagi ΔSuusi, dΛmos aliΛ ΛΛbiditadai Λgai Λoodami.

³ Tai amaasi ΔDiaavora vaa ΔUudasiΛra, mΔsmaacΛdΛ Iscaliote aagaiña ΛpΛ, Λgai ΔrΛmoco Λbaivustaama dan gooca ismaacΛdΛ ΔrΔSuusi ojootosadΛ. ⁴ DaidΛ ΔUudasi nΛidamu apapaaligadΛ Δjudidíu baitΛguucacamigadΛ ΛΛmadu sandaaru ΛgΛΛ quiuupaigadΛra judidíu dai ΛgΛΛ quiuupiΛra sandaaru dai ΛΛmadu gaaataga dai aagidi isducatai istutuiditadai Λgai istΛΛgidagi ΔSuusi. ⁵ Tai Λgai aliΛ baigΛnΛli dai aagidi Λgai ΔUudasi sai maquia agai tumiñsi, ⁶ taidΛ ΔUudasi bai aa dai gΛaagacai gaa isducatai

gatΛΛgidagi ΛSuusi siΛΛscadΛ maitiipucagi aa oodami.

7 Tai amaasi aayi Λsias duudagai istuigaco tatΛgitoiña Λjudidíu aidΛsi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vu-vaitu EjiipituaiñdΛrΛ dai aidΛ coodaiña Λjudidíu cañiiru dai dadasdiña Diuusi. 8 TaidΛ ΛSuusi ootoi ΛPiiduru ΛΛmadu ΛVuaana, dai potΛtΛdai:

—Imivurai dai bai duuñi cuaadagai idi siaa duudagai vΛΛtarΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

9 Tai Λgai tΛcakai dai potΛtΛdai:

—¿Vaaco ipΛlidi aapi tΛsbai duñiagi? —astΛtΛdai.

10 TaidΛ ΛSuusi aa noragi dai potΛtΛdai:

—MΛsiuu duucu ajiagi ΛquiiquiΛrΛ, tΛΛgimu aapimΛ Λmo cΛΛli ismaacΛdΛ vaigΛtica agai Λmo aayi suudagi vΛrai oida siaaco vaquia Λgai. 11 Dai tΛcavurai ΛquiΛΛcami saaco cΛΛca Λtuucavi siaaco gaugia iñagai aanΛ idi siaa duudagΛrΛ ΛΛmadu aapimΛ. 12 SiΛgai gΛntΛΛgidamu Λmo tuucavi gΛducami goocua daama vaaquiΛrΛ tΛcaviacoga cabai duñisicami vΛrai ami bai duuñi cuaadagai —astΛtΛdai ΛSuusi.

13 Tai Λgai iji dai tΛΛ vΛΛsiaΛcatai isducatai aagidi ΛSuusi, dai bai dui Λcuaadagai siaa duudagai vΛΛtarΛ.

14 Dai caaΛcai ugidagai, taidΛ ΛSuusi meesa vuidΛrΛ daiva ΛΛmadu gΛojootosa. 15 TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai gΛojootosa:

—Gia ipΛlidadai aanΛ isgΛnΛΛmadu gaugiagi idi siaa duudagΛrΛ maiquiaa muucucai. 16 AanΛ angΛnaagidi ansai sivi gaugia iñagai idi siaa duudagΛrΛ cuaadagai dai camaitacuaada iñagai idi

siaa duudagarΛ cuaadagai asta siΛΛscadΛ idui Diuusi vΛΛsi istumaasi iduñia agai dai cΛΛgacΛrΛ vuvaidagi oidi daama oidacami diviacai Λgai dai gataΛaanΛda tami oidigi daama.

17 Amaasi bΛi Λmo tucayu uuvasi varaagadΛ dai gamamagi dai gooquiΛrΛ maa gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛtΛdai:

—VΛΛscatai avΛr ii idi tucayuaiñdΛrΛ.

18 SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi ansai camaitayΛda iñagai uuvasi varaagadΛ asta siΛΛscadΛ aiyagi istuigaco diviagi Diuusi dai nΛidagi oodami ismaacΛdΛ ΛrcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛdΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami —astΛtΛdai ΛSuusi.

19 Dai gooquiΛrΛ bΛi Λpaana dai gamamagi dai gooquiΛrΛ saasarai dai maa gΛmamaatΛrdamiga, daidΛ itΛtΛdai:

—Idiav ΛrΛpan ducami giñtuucuga mΛsmaacΛdΛ gatΛΛgida agai mΛsai muaana mΛsai aapimΛ cΛΛgacΛrΛ vuvacΛna. PoduuquiavΛr ivuaada daidΛ giñtΛtΛgitoda —astΛtΛdai ΛSuusi.

20 Dai cauugitocai ΛSuusi bΛi Λtucayu dai potΛtΛdai gΛmamaatΛrdamiga:

—Idi uuvasi varaagadΛ ismaacΛdΛ idi tucayuana daja Λpan ducami giñΛrΛ ismaacΛdΛ aastia agai mΛsai aapimΛ cΛΛgacΛrΛ vuvacΛna. IñsiΛΛscadΛ muquiaagi vai aastia giñΛrΛ aidΛ abiaadΛrΛ gΛaagadamu goñiooqui utudui ismaacΛdΛ Diuusi ootosda agai Λoodami.

21 DΛmos sivi gocΛΛli ismaacΛdΛ giñtΛΛgida agai Λdudunucami tami meesa daama caatΛ novidΛ giñΛpan duucai. 22 AanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami cabΛΛcaiti govoi ismaacΛdΛ gΛaa ΛΛqui

abiaadΛrΛ dΛmos siΛΛ soimaa taatamu ΛCΛΛli is-
maacΛdΛ giñtΛΛgida agai —astΛtΛdai ΛSuusi.

²³ Amaasi ΛmamaatΛrdamigadΛ aipaco
gΛntΛcacaimi soorΛ Λgai dai gatΛΛgida agai.

²⁴ Amaasi ΛmamaatΛrdami ΛΛgi gΛnvupui
ñiñio aagaitai sai ismaacΛdΛ vaamioma
ΛrtΛaanΛdamica agai siΛΛscadΛ iimiagi siaaco
gataaanΛi Diuusi. ²⁵ DΛmos ΛSuusi potΛtΛdai:

—IsmaacΛdΛ maitΛrjudidíu saagida
ΛbaitΛcΛaacamigadΛ gΛpipiooñiga duucaí nΛidiña
Λoodami, dai Λgai aadΛrΛ ipΛlidi mΛscΛga
tuutiacami duucaí nΛijadagi. ²⁶ DΛmos

aapimΛ maitΛaagai mΛspoduucaí ivuaadagi,
baiyoma ismaacΛdΛ ΛrbaitΛcΛaacamicagi gΛaagai
isvaamioma gΛΛli gΛvuaadagi dai piooñi duucaí.

²⁷ ¿MaacΛdΛ Λrvaamioma tΛaanΛdami ismaacΛdΛ
meesa vuidΛrΛ daja ismaacΛdΛ gabiaajai sio?
¿Maitasi Λrvaavoio sai ismaacΛdΛ meesa vuidΛrΛ
daja? DΛmos aanΛ gΛnsaagida daja Λmo piooñi
duucaí.

²⁸ AapimΛ vΛΛscΛrΛ giñΛΛmadu daraajana
aidΛsi soimaa taatamaiña aanΛ. ²⁹ CascΛdΛ
aanΛ gΛnmaaquia iñagai Λmo sΛΛlicami
poduucaí isduucaí giñooca giñmaa aanΛ. ³⁰ Dai
aapimΛ giñΛΛmadu gacuaadamu mΛΛca siaaco
gataaanΛda iñagai aanΛ dai giñsoiña tΛaanΛdamu
aapimΛ Diuusi maamaradΛ —astΛtΛdai ΛSuusi
gΛmamaatΛrdamiga.

³¹ Amaasi potΛi ΛpΛ ΛSuusi:

—Simuñi, Simuñi, ΛDiaavora taí oigaragai
Diuusi isgΛduiñdagi mui naana maasi

soimaascami m_Λsai camaitiñvaavoitudaiña.
³² D_Λmos aan_Λ daan_Λi Diuusi aapim_Λ g_Λn_vΛ_Λtar_Λ
 vai mai_vΛ_Λsi ugit_Λna g_Λn_vΛ_Λavoidaraga, dai
 si_ΛΛ_Λscad_Λ Λpamu c_ΛΛga giñvaavoituda aapi pai soiña
 g_ΛΛaduñi vai vaamioma c_ΛΛga giñvaavoitudana
 —ast_ΛΛdai.

³³ Taid_Λ ΛSimuñi aa noragi daid_Λ it_ΛΛdai:

—Mamaat_Λtuldiadami, baigan giñduu
 isg_Λoidagi maisacarumu dai asta muquiaagi
 g_ΛΛΛ_Λmadu —ast_ΛΛdai Simuñi.

³⁴ Taid_Λ ΛSuusi pot_ΛΛdai:

—Piiduru, s_ΛΛlic_Λd_Λ ang_Λaagidi sai sivi
 maiquiaa cuujuicai tacucu p_Λaapi vaicojo pot_Λiya
 agai p_Λsai maitiñmaat_Λ —ast_ΛΛdai ΛSuusi.

³⁵ Taid_Λ ΛSuusi pot_ΛΛdai:

—Aid_Λsid_Λ g_Λnootoi aan_Λ maimoraraaliacami
 dai tomali tumiñsi daraasacarucami, dai tomali
 aa sususacaic_Λd_Λ ¿isbai vi_ΛΛgacatadai aapim_Λ istu-
 maasi? —ast_ΛΛdai ΛSuusi g_Λmamaat_Λrdamiga.

Tai _Λgai aa noragi dai pot_ΛΛdai:

—Tomali _Λmo istumaasi —ast_ΛΛdai.

³⁶ Tai amaasi ΛSuusi pot_ΛΛdai:

—Sivi ang_Λnaagidi sai sioor_Λ viaacagi moraali
 g_ΛΛagai isb_ΛΛ aim_Λrdagi, dai tumiñsi darasacarui
 Λp_Λ, dai sioor_Λ maiviaacagi maastai vai
 gagarana Λmoco g_Λvaasaraga dai sav_Λdana.

³⁷ Aan_Λ ang_Λnaagidi sai g_ΛΛagai si_Λp_Λduñiagi
 isducatai ooja Isai_Λcaru Diuusi ñiooquid_Λr_Λ siaaco
 icaiti: “Soi duuca i m_Λn_Λijada agai tomastuma
 soimaasi iducami duuca”. Istumaasi oojisi
 giñaagaitai g_ΛΛagai si_Λp_Λduñiagi —ast_ΛΛdai ΛSuusi
 g_Λmamaat_Λrdamiga.

³⁸ Tai ʌgai potʌtʌdai:

—Mamaatʌtuldiadami, tami vʌʌtʌ gooca ma-
maastai —astʌtʌdai.

Tai ʌgai aa noragi dai potʌtʌdai:

—Cascʌʌ —astʌtʌdai.

³⁹ Amaasi ʌSuusi vuusai dai ii Oliivosi giidi-
amu poduucai isduucai ivuaadana ʌgai taidʌ
ʌmamaatʌrdamigadʌ oí. ⁴⁰ Amaasi aʌcai ami gi-
idiʌrʌ, taidʌ ʌSuusi potʌtʌdai gʌmamaatʌrdamiga:

—Daanʌdavurai aapimʌ Diuusi vai ʌgai
maidagitona ʌDiaavora issoimaasi gʌnduiñtuldagi
—astʌtʌdai.

⁴¹ Taidʌ ʌSuusi ʌcovai ii maisi mʌʌcasi ʌpan
ʌʌ mʌʌcasi siʌʌsi vuupai ʌmoco ʌmo odai, dai
gʌtootonacʌʌ ʌquiva dai gamamada agai. ⁴² Dai
aduucai gamamagi:

—Giñooca isbaigacamudai ismaisoimaa taata
aanʌ poduucai isducatai ʌpʌduña agai dʌmos
vaidʌ ʌpʌduuna pʌsducatai aapi ipʌliadagi. Dai
maisiu istumaasi aanʌ ipʌliadagi —asduucai
gamamagi ʌSuusi.

⁴³ Tai amaasi vuitapi gʌmaasitu ʌmo Diuusi
tʌaañicarudʌ tʌvaagiaiñdʌrʌ dai vaamioma
maquia agai guvucadagai. ⁴⁴ Dai alia soimaa
taatacatai vaamioma daanʌi Diuusi dai
vaajurdadʌ ʌpan duucai ootai ʌrai dai dʌvʌʌrapi
gʌʌsʌi.

⁴⁵ Dai aidʌsi canaato mamagi ʌgai ʌquiva dai
ii siaaco daraajatadai ʌmamaatʌrdamigadʌ dai
cococʌcami tʌʌ, gamaitʌ soiʌliaragai cascʌʌ.

⁴⁶ Daidʌ ʌSuusi potʌtʌdai:

—¿Tuimasi coocos? Vaapaigivurai, dai daanada Diuusi vai agai maidagitona Diaavora issoimaasi ganduiñtuldagi —astadai.

⁴⁷ Dai quiaa ñiooquiditadai Suusi, tai ami aayi mui oodami. Dai ismaacada Uudasi tagiducata dai baivustaama dan gooca mamaatardamiaiañdara, agai baitaqui imitadai oodami, dai miaadara caqui va dai usupiga agai Suusi. ⁴⁸ Amaasi Suusi potadai:

—Uudasi, amo ¿usupigaicada pasgiñtagida agai aapi aan ismaacada viaa amo samicami? —astadai.

⁴⁹ Tai agai ismaacada amadu daraajatadai Suusi dai nitai istumaasi iduñia agaitadai agai tacacai Suusi dai potadai:

—Mamaatatuldiadami, ¿vuidara tassuuligana mamaastaicada? —astadai.

⁵⁰ Dai amaadutai agai iquit salsia padara naacadapiioñigada baitacacacamigada papaaligada judidíu. ⁵¹ Damos Suusi potadai:

—Dagitovurai casia cagadu —astadai.

Taida Suusi mostaata pioñi naacada tai dueeyi. ⁵² Dai amaasi Suusi potadai baitaguucacamigada papaaligada judidíu, amadu gaa quiuupiaru sandaaru, amadu sonara guucacami judidíu agai ismaacada dada dai bancia agai:

—¿Ducatai dada aapima mamaastaicada dai uusicada ducami iñsaanar amo lasivogamicagi?

⁵³ Aidasi ganlamadu daacata dai aan vlas tasai gaa quiuupaigadara judidíu tomali maitiñtaata aapima, damos sivi casiganajaga aapima

tucagi ΔrDiaavora aa duiñdadΔ vΛΛtarΔ cascΔdΔ
—astΔdai ΔSuusi.

54 Tai amaasi Δgai maisapicami bai ΔSuusi, dai
bΛΛcai ΔbaitΔcΔaacamigadΔ papaali quiidiamu,
vaidΔ ΔPiiduru mosmΛΔcasdΔrΔ oidi. 55 Tai aa
ami tuisiqui Δraana ganai, dai taicovai daraiva,
taidΔ ΔPiiduru saagida daiva ΔpΔ. 56 Tai amaasi
Δmo cusñiiru tΔΔgacai istaicovai daacatadai Δgai,
gΔtΔgito nΔnΔidi daidΔ itΔdai:

—Idi cΔΔli ΔpΔ Δmadu aimΔraiña
gomaisapicΔdΔ —astΔdai Δcusñiiru.

57 DΔmos ΔPiiduru Δsto, daidΔ itΔdai:

—MaitanmaatΔ aanΔ gocΔli di —astΔdai
ΔPiiduru.

58 Tai gooquiΔrioma, Δmai cΔΔli tΔΔ daidΔ
itΔdai:

—AapiapΔ ΔrΔmoco gomaisapicΔdΔ aduñdΔ ΔpΔ
—astΔdai.

DΔmos ΔPiiduru itΔdai:

—Cho, maitanmaatΔ aanΔ gocΔli di —astΔdai.

59 Tai bo laascΔdΔ Δmai itΔi:

—SΔΔlicΔdΔ idi cΔΔli Δmadu aimΔraiña gomis-
apicΔdΔ ΔpΔ daidΔ ΔrGalileeΔrΔ oidacami ΔpΔ
—astΔdai ΔcΔli.

60 TaidΔ ΔPiiduru itΔi:

—Cho, aanΔ tomali maimaatΔ mΔsioorΔ aagai
aapimΔ —astΔdai ΔPiiduru.

Dai quiaa ñiocoaitadai Δgai tai cuujui
tacucu. 61 TaidΔ ΔSuusi vui nΔnΔaava

ΔPiiduru, taidΔ ΔPiiduru tΔgito istumaasi aagidi
ΔmamaatΔtuldiadami, sai maiquiaa cuujuicai
tacucu Δgai vaicojo Δstua agaitadai ismaatΔ

ΔSuusi. ⁶² TaidΔ ΔPiiduru vuusai abiaadΔrΔ dai soigΔΔldacai sosua.

⁶³ DaidΔ ΔCΔCΔΔli ismaacΔΔ nuucadacatadai ΔSuusi parunai dai saasarai tuucugadΔ. ⁶⁴ Dai iĩna vuupuidΔ dai vuivasana gΔvai, daidΔ itΔΔdai:

—¿Maataĩni toorΔ gΔgΔΔgΔ? —astΔΔdai.

⁶⁵ Dai aagidi mui naana maasi ñiooqui sigal-nascami.

⁶⁶ Dai aidΔsi casi ΔrtasΔrΔcatadai, gΔnΔmpagi Δjudidíu sonΔrΔ guucacamigadΔ, ΔΔmadu ΔbaitΔguucacamigadΔ ΔpapaaligadΔ Δjudidíu, ΔΔmadu ΔmamaatΔtuldiadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ, matai vaan cΔi ΔSuusi dudunucami vuidΔrΔ matai ami tΔcacai, daidΔ itΔΔdai:

⁶⁷ —¿Garaagidaĩni povai pΔscaiti aapi pΔsaidΔ ΔrΔCristo ismaacΔΔ Diuusi Δcovai vuusaitu pΔsai cΔΔgacΔrΔ gΔrvuvaidana? —astΔΔdai.

Tai Δgai aa noragi daidΔ itΔΔdai:

—IspovΔntΔΔda aanΔ sai ΔjΔ, siaadΔrΔ giĩnaavoitudana aapimΔ. ⁶⁸ Dai isgΔntΔcaca aanΔ Δmo istumaasi siaadΔrΔ giĩnaa noragidana aapimΔ tomali maitiĩndagitan taada aapimΔ. ⁶⁹ Dai aanΔ ismaacΔΔ viaa Δmo sΔΔlicami caotoma imimu Diuusi ΔΔmadu dai ΔΔmadu gatΔaanΔda iĩagai, ismaacΔΔ vaamioma viaa guvucadagai istomali Δmo Δmai —astΔΔdai ΔSuusi.

⁷⁰ Tai amaasi vΔΔscatai tΔcacai ΔSuusi daidΔ itΔΔdai:

—¿AidΔ gia aapi ΔrDiuusi maradΔ? —astΔΔdai.

TaidΔ ΔSuusi aa noragi daidΔ itΔΔdai:

—ΔjΔ Diuusi maradΔana poduucai mΔsduucai aagai aapimΔ —astΔΔdai.

71 Tai ʌgai itʌi:

—¿Tuisidʌ nʌnʌracana aatʌmʌ vaamioma nʌijadami cacaʌcatai isʌʌgi gʌtʌñicʌdʌ gʌraagidi goovai? —ascaiti ʌbaitʌguucacami.

23

1 Amaasi vʌʌscatai ʌbaitʌguucacami bʌʌcai ʌSuusi dai Pilaato vuidʌrʌ cʌi. 2 Dai ami gʌpiʌrʌ vuupaimi daidʌ icaiti:

—Tʌʌ aatʌmʌ idi cʌʌli vai sisioquitudai gʌraaduñi daidʌ icaiti sai maitʌagai tʌsaa namʌquiadagi ʌgʌʌ baitʌcʌaacami romano, daidʌ icaiti ʌʌpʌ sai sʌʌlicʌdʌ ʌrʌCristo goovai ismaacʌdʌ ʌrrai ʌʌpʌ —astʌtʌdai.

3 Amaasi ʌPilaato tʌcacai daidʌ itʌtʌdai:

—¿Aapipʌsi ʌrʌjudidíu raigadʌ? —astʌtʌdai.

Taidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—ʌjʌ poduuquiava pʌsducatai aagai aapi —astʌtʌdai.

4 Amaasi ʌPilaato itʌtʌdai ʌbaitʌguucacamigadʌ papaali ʌʌmadu ʌoodami:

—Maitantʌtʌgai tomali ʌmo istumaasi soimaascami idi cʌʌliʌrʌ —astʌtʌdai.

5 Dʌmos ʌoodami vaamioma gʌgʌrʌ aagidi daidʌ itʌtʌdai:

—Goovai sisioquitudai vʌʌsi Judeeʌrʌ oidacami gʌmamaatʌtuldaragacʌdʌ, Galileeaiñdʌrʌ abiaadʌrʌ gʌaaga goovai dai asta tami —astʌtʌdai.

6 Dai aidʌsi caʌ ʌPilaato imaasi gatʌcacai sabaigʌ ʌrʌGalileeʌrʌ oidacami ʌcʌʌli. 7 Dai aidʌmʌsi aagidi sai ʌjʌ, tai ʌgai ootosi ʌEroodʌsi

ismaac^Λda^Λart^Λaan^Λdamicatadai Galilee^Λr^Λd^Λamos
 aid^Λ Jerusaleen^Λr^Λ daacatadai ⁸gai. Taid^Λ
^ΛEroodasi ali^Λ baig^Λali t^Λagacai ^ΛSuusi ^Λquioma
 abiaad^Λr^Λ n^Λida ^Λlilitadai ^Λgai cajioomacatadai
^Λgai dai n^Λida ^Λlidiña isivuaada ^Λgai ^Λmo
 istumaasi g^Λarducami. ⁹ Daid^Λ ^ΛEroodasi
 naana maasi t^Λcacai, d^Λmos ^ΛSuusi maiaa noragi
 tomali ^Λmo istumaasi. ¹⁰ Dai ami daraajatadai
^Λp^Λ ^Λbait^Λguucacamigad^Λ ^Λpapaaligad^Λ
^Λjudidíu ^Λmadu ^Λmamaat^Λtuldiadami Diuusi
^Λalicamigad^Λ, ^Λgai ali^Λ goguama g^Λpi^Λr^Λ vuupai.
¹¹ Amaasi ^ΛEroodasi ^Λmadu ^Λsandaarugad^Λ soi
 duucai n^Λidi ^ΛSuusi, dai mosparunda ^Λlidi ^Λgai dai
 c^Λga dadapacami aadi yuucusi ^Λmo raí duucai.
 Amaasi ^ΛEroodasi ootosi ^Λpamu ^ΛPilaato. ¹² Dai
 aid^Λ tas^Λr^Λ g^Λnaaduñta ^ΛPilaato ^Λmadu ^ΛEroodasi
^Λquioma ^Λrg^Λsasaayum^Λcatadai ^Λgai.

13 Amaasi ^ΛPilaato ^Λmpagi
^Λbait^Λguucacamigad^Λ papaali ^Λmadu
^Λt^Λaan^Λdami ^Λmadu ^Λoodami, ¹⁴ daid^Λ it^Λdai:

—Aapim^Λ m^Λtaiñvuaapi idi c^Λli pocaititai
 sai goovai sisioquitudai oodami, nai aan^Λ
 cata^Λcacai aapim^Λ g^Λn^Λvuitapi dai can^Λidi aapim^Λ
 iñsmait^Λt^Λgai istumaasic^Λda g^Λpi^Λr^Λ caat^Λcagi
 goovai tomali ^Λmo istumaasic^Λda m^Λstuuc^Λda
 g^Λpi^Λr^Λ vuupai aapim^Λ. ¹⁵ Tomali ^ΛEroodasi
 baiyoma ^Λpamu g^Λrootosi ^Λgai can^Λidi aapim^Λ
 ismait^Λristuma ducami goovai tomali maiviaa
 aat^Λm^Λ istuisid^Λ muaagi. ¹⁶ Mossoimaa
 taatatuldamu aan^Λ dai gooqui^Λr^Λ dagitomu
 —ast^Λt^Λdai ^ΛPilaato.

17 Pilaato aid Δ siaa duudag Δ r Δ viaacatadai isdag-
itoldagi Δ oodami Δ maadutai Δ maamaisapic Δ d Δ
poduucai ivuaadana Δ gai v Δ Δ si uumigi casc Δ d Δ .

18 Tai v Δ Δ si Δ oodami Δ mapai ijiña dai pocaiti:

—Vaidacaivurai goovai dai muua dai dagito
Baraavási —ascaiti Δ oodami.

19 Baraavási Δ mpagi oodami dai co-
cotuli Δ bait Δ guucacami Δ Δ madu daid Δ
 Δ rgamuaacamicatadai Δ Δ r Δ mai casc Δ d Δ
maisacatadai. 20 Vaid Δ Pilaato dagitua Δ lidadai
 Δ Suusi, dai aagidi Δ oodami Δ pamu. 21 D Δ mos Δ gai
vaamioma ijiña daid Δ icaiti:

—Siisañi curusiaba. Siisañi curusiaba —ascaiti
 Δ oodami.

22 Dai amaasi cavaic Δ r Δ it Δ t Δ dai Δ Pilaato:

—¿Tuma soimaasi iducami goovio? Aan Δ
mait Δ Δ gai istuisi muaagi, soimaa taatatuldamu
aan Δ dai dagitomu —ast Δ t Δ dai Δ Pilaato.

23 D Δ mos Δ oodami vaamioma g Δ g Δ r ñiooquimi
daid Δ icaiti m Δ sai curusiaba siisana, dai mos Δ Δ
g Δ g Δ r ñiooquimi Δ gai m Δ sai siisana curusiaba
m Δ tai poduucai idui isducatai aagai Δ gai. 24 Taid Δ
 Δ Pilaato ip Δ li isiduñiagi m Δ sducatai aagidi, 25 dai
dagito Δ c Δ Δ li ismaac Δ d Δ Δ oodami ip Δ li, Δ gai
ismaac Δ d Δ maisapicatadai gamuaacamicatai
dai cocotuldacai Δ oodami. Taid Δ Δ Pilaato t Δ Δ gi
 Δ Suusi Δ oodami said Δ iduuna Δ gaic Δ d Δ istumaasi
ip Δ liadagi.

26 Dai aid Δ si vaidaticatadai Δ gai Δ Suusi dai
curusiaba siisa agai, dai caayana aayi Δ mo
c Δ Δ li Sireñi Δ r Δ oidacami ismaac Δ d Δ d Δ jiañd Δ r Δ
im Δ itadai Simuñi t Δ Δ giducami, m Δ tai b Δ i dai

tajai sai gooqui^{ΛΓΛ} im^{Λiñ}a ^ΛSuusi dai b^{ΛΛ}caticana ^Λcurusi.

²⁷ Dai oiditadai mui oodami dai mui ooqui ^{ΛΛ}p^Λ oiditadai dai g^{Λg}^{ΛΓΛ} sua^{Λñ}imi dai i^ñiquimi soig^{ΛΛ}lⁱditai n^Λiⁱditai ^ΛSuusi. ²⁸ D^Λmos ^ΛSuusi vui n^{ΛΛ}aava daid^Λ it^Λ^Λdai:

—Ooqui Jerusaleen^{ΛΓΛ} oidacami maitav^Λ suaan^Λda soimaa taatacatai aan^Λ baiyomav^Λ suaan^Λda m^Λsⁱ^Λascad^Λ soimaa taatacagi aapim^Λ ^{ΛΛ}madu g^Λn^Λmaamara gi^ñvaavoitudaitai.

²⁹ Aimu istuigaco ali^Λ soimaasi g^Λtaatamu dai pov^Λcaitiada agai: “Si^{ΛΛ} baig^{ΛΛ}lⁱdi ^Λooqui ismaac^Λ^Δ maitistutuidi ismaamatadagi dai ^Λgai ismaac^Λ^Δ tomali ^Λmo imidagai maimaamatai”.

³⁰ Dai amaasi ^Λoodami ip^Λliadamu isdaama suuligiagi ^Λgigiidi dai sai i^ñana. ³¹ Can^Λidi aapim^Λ si^Λ soimaasi gi^ñtaatamituldi gooodami mait^Λristuma ducamicatai aan^Λ, d^Λmos n^Λiⁱdamu aapim^Λ si^Λ soimaa taatamu goovai ismaac^Λ^Δ ^Λrsoimaasi iducami —ast^Λ^Λdai ^ΛSuusi ^Λoodami.

³² Dai vaidaticatadai ^{ΛΛ}p^Λ gooca ^{ΛΛ}sivogami dai ^{ΛΛ}madu coodia agai ^ΛSuusi. ³³ Dai amaasi a^Λcai m^{ΛΛ}ca siaaco Calavera t^{ΛΛ}gidu ami curusiaba si-isa ^ΛSuusi, ^{ΛΛ}madu ^Λv^Λgoocai g^Λpⁱ^{ΛΓΛ} v^{ΛΛ}t^Λcamⁱ. ^Λmoco ^Λmo curusiaba s^{ΛΛ}lⁱsia pad^{ΛΓΛ} ^ΛSuusi dai ^Λg^Λmai ^Λmai curusiaba oogisia pad^{ΛΓΛ}. ³⁴ Dai aid^Λm^Λsi curusiaba siisapaitadai ^ΛSuusi tai ^Λgai it^Λi:

—Gi^ñoooca oig^Λlda^ñi idi oodami maitamaat^Λ goovai istuma vueeyi —ast^Λ^Λdai ^ΛSuusi.

Daid^Λ ^Λsandaaru t^Λcavi dadaitudai tumi^ñsi dai n^Λida agai sooriatai g^Λntaacoⁱda agai ^ΛSuusi yuu-cus^Δ. ³⁵ Vaid^Λ ^Λoodami n^Λiⁱditadai ami daraajatai,

dai asta atataaanadami parunaitadai asuusi daidai icaiti:

—Cagacara vuvaitu goovai aa dai sivi ituisida maicagacara gvuusaida lidi goovai agi? Issalicada arCristo goovai di daidai arDiuusi covai vuusaidada —ascaiti atataaanadami.

³⁶ Daidai sandaaru arpa parunai dai miaadara gugucai dai iituda agaitadai valienti maisi cagaducami ³⁷ daidai itadai arpa:

—Pasaapi arraigada judidu di cagacara igvuusaida aapi agi —astadai sandaaru.

³⁸ Dai mooda daanioma oojisicatadai giliegoda dai latiiñicada dai evreocada, siaacoga icaiti: “Idiavar raigada judidu”, ascaiti oojai.

³⁹ Amaadutai agapiara vatacada ismaacada ami saigicatadai parunai agai cascada itadai:

—Pasaapi arCristo cagacara igvuusaida aapi agi dai cagacara gvuvuida aatama arpa —astadai.

⁴⁰ Damos agamai bagaimi gaduñi daidai itadai:

—Itaitapas lablidi Diuusi? Aapi arpa soimaasi taataca arpan duucai goovai. ⁴¹ Damos aatama gia viaa istucada soimaasi taatacagi, soimaasi idui aatama cascada. Damos idi cali maitidui tomali amo soimaasi —astadai.

⁴² Dai amaasi itadai agai asuusi:

—Pasiascada aiyagi pasiaaco gataanada agai pai giñagito —astadai.

⁴³ Taidai asuusi aa noragi daidai itadai:

—Salicada angaagidi pasai sivi giñamadu daaca agai tvaagiarar —astadai asuusi.

44 Aidasi casi ardaan duucucatadai vlassi oidigi tucapi vii uruno taadaco uucami. 45 Tasai mostucapi vii, taidΛ agΛΛ icuusi vaamioma covoocami siΛmo sueeyi ismaacΛΔΛ agΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu sagiacatadai aran sΛΛli sarai sΛΛliacoga tΛcavidΛrΛ abiaadΛrΛ. 46 Amaasi ΔSuusi gΛgΛrΛ iĩña daidΛ itai:

—Giñooca gΛviituldagena giñibΔdaga
—astΛtΛdai. Dai mospotΛi agai dai muu.

47 Dai aidΔsidΛ asandaaru tΛaanΛdamigadΛ ismaacΛΔΛ arromano nΛiditai istumaasi apΛduitadai, siaa duutuli Diuusi daidΛ icaiti:

—SΛΛlicΛΔΛ arvaavoi isidi cΛΛli maitarsoimaasi iducamicatadai —ascaiti.

48 Dai vlassi Δoodami ismaacΛΔΛ ami daraajatadai dai nΛidi istumaasi apΛdui, iji abiaadΛrΛ dai gΛvimi gΛnmoomo. 49 DΛmos vΛascatai ismaacΛΔΛ maatΛcatadai ΔSuusi mΛΛcasdΛrΛ guucacatai nΛidi imaasi ΛΛmadu Δooqui ismaacΛΔΛ oiditadai GalileeiĩndΛrΛ abiaadΛrΛ.

50 Dai oidacatadai Δmo cΛΛli cΛΛ tuigacami dai maitarsoimaasi ivuaadami, Osee tΛΛgiducami, ArimateeΛrΛ oidacami Judeea dΛvΛΛriΛrΛ. Dai agai arΛmo tΛaanΛdami ismaacΛΔΛ tΛcacaiĩña mΛsmaacΛΔΛ vaan tutusaiĩña. 51 Agai nΛnΛracatadai istuigaco gataaanΛda agai Diuusi, cascΛΔΛ maibai aagaitadai agai isducatai idui agaa baitΛguucacami. 52 Dai amaasi agai nΛidamu ΔPilaato dai taí ΔSuusi tuucugadΛ. 53 Dai tΛvaaĩñdacaí curusaiĩndΛrΛ Δmo icuusi tuacamiΛrΛ biisa dai Δmo tΛjoovai tΛΛ mΛsiaaco tomali Λmaadutai maiquiaa yaasa Δmai muuquiadΛ.

⁵⁴ AidΛ ΛRΛtasaicatadai istuigaco bai vuaadana Λgai vΛΛsi dai siaadiqui ΛribΛstaragaicatadai istuigaco maitistuma vuaadana Λgai.

⁵⁵ DaidΛ Λooqui ismaacΛdΛ oiditadai ΛSuusi GalileeaiñdΛrΛ abiaadΛrΛ iji dai nΛnΛidi ΛtΛjoi dai gΛntΛgito nΛnΛidi mΛsducatai tΛΛ ΛmuuquiadΛ.

⁵⁶ Dai aidΛsi quiiyana dada Λgai bai dui asaiti sigian uuvadami dai siaadiqui ibΛstaragΛrΛ gΛniibΛsi poduucai isducatai gΛnviidacatadai Λgai.

24

¹ Dai siaadiqui tuucamidΛrΛ tasΛrΛ ΛcaldiarΛ, Λooqui ΛΛqui quiaamoco iji siaaco caatΛcatadai ΛSuusi tuucugadΛ dai vuucaticatadai Λsigian uuvaicΛdΛ ismaacΛdΛ bai duitadai Λgai dai tΛida agaitadai ΛmuuquiadΛ dai aa ooqui ΛprΛ oiditadai. ² Dai aidΛsi aayi Λgai gΛntΛgito tΛΛ isΛodai ismaacΛdΛ ΛcΛdΛ cuupicatadai ΛtΛjoi iscamaianaasi daacatadai, ³ tai Λgai vaapa dΛmos maitΛΛ Λgai ΛSuusi tuucugadΛ. ⁴ Dai Λgai aliaΛ duduaadimucataidai dai tomali maimaatΛcatadai istuma duñiagi, dai tΛΛ gooca cΛcΛΛli vai sonuana guucacatadai dai dadadacΛi yuucusidΛ. ⁵ DaidΛ Λooqui cuicΛsacataidai duduaadimucai taidΛ ΛcΛcΛΛli itΛtΛdai:

—¿TuimΛsi gaagai coidadΛ saagida Λgai ismaacΛdΛ duaaca? ⁶ Maita tami daja Λgai duaacata. GΛntΛgitovurai isducatai gΛnaagidi Λgai aidΛmΛsi quiaa GalileeΛrΛ daraajatadai. ⁷ AidΛsi povΛntΛtΛdai Λgai sai Λgai ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami gΛaagaitadai mΛstΛΛgidagi soimaasi

ivuaadami, dai sai bo vaica tasaicΛΔΛ duaaca agaitadai —astΛtΛdai ΛCΛCΛΛli.

⁸ Tai Λgai gΛntΛgito Λñiooqui ismaacΛΔΛ aagidi ΛSuusi. ⁹ Dai iimΛcai abiaadΛrΛ Λooqui iji dai mΛΛ aagidi vΛΛsi imaasi Λbaivustaama dan Λmoco ΛSuusi ojootosadΛ ΛΛmadu vΛΛscatai Λгаа. ¹⁰ Λooqui ismaacΛΔΛ aagidi Λojootosicami ΛrMaría Madaliña, ΛΛmadu Vuañiita, ΛΛmadu María Jacovo dΛΛdΛ, dai aa ooqui. ¹¹ DΛmos Λojootosicami mosvuiirugami duucai caΛ Λñiooqui ismaacΛΔΛ aagidi Λooqui dai maivaavoitu.

¹² DΛmos ΛPiiduru mΛraitai vuusai dai mΛΛ nΛnΛidi siaaco caatΛcatadai ΛSuusi, dai aΛcai tuucavi nΛnΛaava dai tΛΛ Λicuusi tuaacΛΔΛ ismaacΛdΛrΛ biisapicatadai ΛmuuquiadΛ vai mosgajiaadΛrΛ daacatadai, tai Λgai Λpamu aa gΛi dai du-aadimutugaitai ΛgaicΛΔΛ ismaacΛΔΛ ΛpΛduitadai.

— — —
¹³ Dai Λgai vaa tasΛrΛ goocatai ΛSuusi mamaatΛrdamigadΛ Emausamaco iimΛitadai, Emausa maisi mΛΛcoraga JerusaleenaiñdΛrΛ parΛ goo oora imidagai. ¹⁴ Dai iimΛitai aatagaimi dai aagaimi Λgai vΛΛsi istumaasi daivusai JerusaleenΛrΛ. ¹⁵ Dai aidΛsi aipaco gΛnaatagidimi Λgai, tai ΛΛgi ΛSuusi miaadΛrΛ cΛquiva dai oí. ¹⁶ DaidΛ ΛCΛCΛΛli nΛiditadai dΛmos Diiusi maimaa oigaragai ismatiagi sioorΛ Λgai. ¹⁷ TaidΛ ΛSuusi tΛcakai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Tumaasi aatagaimi aapimΛ iimΛitai? ¿Tuimasi soigΛnΛlidi? —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁸ Tai Λmaadutai ΛCΛCΛΛli ismaacΛΔΛ Cleofasi tΛΛgidu aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—VΛΛsi oidacami maata istumaasi apΛdui JerusaleenΛrΛ, ¿mosΛca aapipΛs maimaí, ami gΛuuliñacatai ΛΛpΛ? —astΛtΛdai.

¹⁹ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—¿Tumaasi apΛduio? —astΛtΛdai.

Tai Λgai itΛtΛdai:

—Λgai ismaacΛdΛ apΛdui ΛSuusi NasareetΛrΛ oidacamicΛdΛ, ismaacΛdΛ ΛrΛmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛcatadai daidΛ ivuaadana mui naana maasi gΛgΛrducami asta gΛñiooquicΛdΛ Diuusi vuitapi dai Λoodami vuitapi. ²⁰ Dai isduucai ΛbaitΛguucacamigadΛ apapaaligadΛ Λjudidíu ΛΛmadu gΛrtΛtΛaanΛdamiga gatΛΛgimΛsai gataaanΛna muaaragai dai curusiaba siisana.

²¹ AatΛmΛ poΛlidadai isΛgai Λgai dai cΛΛgacΛrΛ vuvaida agaitadai judidíu. DΛmos sivi casiapΛdui vaica tasai siapΛdui gomaasi. ²² DΛmos ΛΛmoco ooqui aatΛmΛ gΛrsaagidaiñdΛrΛ gΛrΛΛbΛcatai. AliΛ ΛΛqui iji Λgai siaaco caatΛcatadai ΛSuusi, ²³ dai maitΛΛ Λgai ΛtuucugadΛ, dai dadacai pocaitimi sai vuitapi gΛnmaasitu Diuusi tΛtΛaañicarudΛ sai potΛtΛdai sai ΛSuusi duaaca. ²⁴ Tai ΛΛmadutai gΛraaduñi iji siaaco caatΛcatadai Λgai dai tΛΛ vΛΛsi isducatai aagai Λooqui dΛmos ΛSuusi gia maitΛΛ Λgai ΛΛpΛ —astΛtΛdai ΛcΛcΛΛli.

²⁵ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—Gia maimaatΛ caΛ aapimΛ dai mosΛΛ tΛvΛpicΛdΛ maiquiaa vaavoitudai ismaacΛdΛ aagai ΛDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ. ²⁶ ¿Maitasi viaacatai ΛCristo issoimaa taatagi vΛΛsi gomaasi vai gooquiΛrΛ siaa duutuadagi vΛΛscatai tΛvaagiΛrΛ? —astΛtΛdai ΛSuusi.

²⁷ Amaasi ʌSuusi aagidi istʌiya ʌlidi vʌʌsi ʌoojai ismaacʌdʌ oojisi Diuusi ñiooquidʌrʌ siaaco ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadʌ aagaitai ʌSuusi. ʌʌpʌga aagai ʌgai ismaacʌdʌ ooja Moseesacaru dai gooquiʌrʌ aagai ismaacʌdʌ ooja ʌgaa Diuusi ñiñiooquituldiadamigadʌ.

²⁸ Dai aidʌsi aayi ʌcʌcʌʌli siaacoga iimia agaitadai vaidʌ ʌSuusi mosdaivuñia agaitadai abiaadʌrʌ. ²⁹ Dʌmos ʌcʌcʌʌli goguama oí sai viʌʌna daidʌ itʌtʌdai:

—Gʌrʌʌmadu ivii casia uruñimi oidigi dai catu-
caimi vʌʌsi —astʌtʌdai.

Taidʌ ʌSuusi ami aayi ʌpʌ dai ʌʌmadu viiya agai. ³⁰ Dai aidʌsi gaugia agaitadai ʌgai ʌcʌcʌʌli ʌʌmadu meesa vuidʌrʌ taidʌ ʌSuusi bʌi ʌpaana dai gamamagi dai saasarai dai maa ʌcʌcʌʌli. ³¹ Mospodui ʌgai tai Diuusi maa oigaragai ʌcʌcʌʌli sai maatʌna isʌgai ʌrʌSuusi. Dʌmos aidʌ otoma ʌSuusi maitʌmaasitu abiaadʌrʌ. ³² Vaidʌ ʌcʌcʌʌli povai gʌntʌtʌdai aipacoga:

—¿Maitasi ʌrvaavoi tʌsaliʌ baigʌrʌlidadai aatʌmʌ aidʌsi gʌroididadai ʌgai voiyaiñdʌrʌ dai gʌraagidimi isducatai icaiti Diuusi ñiooquidʌ? —astʌtʌdai ʌcʌcʌʌli.

³³ Dai amaasi ʌgai mainʌnʌra vaamioma mosotoma ʌpamu aa suuli Jerusaleenamu, vai ami gʌnʌmpaidacatadai ʌbaivustaama dan ʌmoco ojootosicami ʌʌmadu ʌaaduñdʌ. ³⁴ Daidʌ ʌojootosicami potʌtʌdai ʌgaa gooca cʌcʌʌli:

—Sʌʌlicʌdʌ ʌrvaavoi isduaaca ʌmamaatʌtuldiadami goSimuñi catʌʌ —astʌtʌdai.

35 Amaasi $\Delta V \Delta$ gocai $c \Delta c \Delta \Delta$ li aagidi isducatai $\Delta p \Delta$ dui $voiy \Delta r \Delta$, dai isducatai mai Δ gai Δ Suusi $\Delta id \Delta$ si saasarai Δ gai Δ paana.

36 Amaasi quiaa aagaitadai Δ gai imaasi, taid Δ Δ Suusi saagida $c \Delta$ quiva dai aduucai viaatuli:

—¿Baigam Δ si $\Delta n \Delta$ lidi? —ast $\Delta t \Delta$ dai.

37 Tai Δ gai ali Δ duduaadimu dai $poV \Delta n \Delta$ lidityadai $si \Delta r \Delta$ mo $sui \Delta$ ñali $ismaac \Delta d \Delta$ $n \Delta$ lidi Δ gai. 38 Δ amos Δ Suusi it $\Delta t \Delta$ dai:

—¿Tuim Δ si duduaadimucu? ¿Tuim Δ si maic $\Delta \Delta$ ga vaavoitu aapim Δ ? 39 $N \Delta id$ avurai $gi \Delta$ ñoonovi $\Delta \Delta$ madu $gi \Delta$ ñ $\Delta \Delta$ caso Δ gai vaa Suusiana. $Gi \Delta$ ñtaatavurai dai $n \Delta$ ida. Δ mo $sui \Delta$ ñali maioo tomali maituucuga po duucai $m \Delta$ sducatai $gi \Delta$ ñ Δ lidi aapim Δ —ast $\Delta t \Delta$ dai Δ Suusi.

40 Dai $pot \Delta \Delta$ cai $t \Delta t \Delta$ gidi $g \Delta$ noonovi $\Delta \Delta$ madu $g \Delta \Delta \Delta$ caso. 41 Δ amos Δ gai maiquiaa vaavoitudaitai $baig \Delta n \Delta$ ldacai dai mait $\Delta t \Delta$ gaitai istumaasi $g \Delta n t \Delta t \Delta$ gituagi. $Casc \Delta d \Delta$ Δ Suusi $pot \Delta t \Delta$ dai:

—¿Viaam Δ si istumaa ugia aan Δ ? —ast $\Delta t \Delta$ dai Δ Suusi.

42 Tai Δ gai maa laachi vatopa gaicami dai Δ mo $m \Delta \Delta m \Delta$ vai. 43 Taid Δ Δ Suusi $b \Delta i$ dai uu Δ gai vuitapi.

44 Dai $gooqui \Delta r \Delta$ it $\Delta t \Delta$ dai Δ Suusi:

— $V \Delta \Delta$ si istumaasi $ismaac \Delta d \Delta$ soimaa taata aan Δ $\Delta r \Delta$ gai isducatai $g \Delta n$ aagidi aan Δ $\Delta id \Delta$ si quiaa $g \Delta n \Delta \Delta$ madu daacatadai, sai viaacatadai $si \Delta p \Delta$ duñiagi $v \Delta \Delta$ si gomaasi $ismaac \Delta d \Delta$ $g \Delta$ aagai $\Delta liivro \Delta r \Delta$ $ismaac \Delta d \Delta$ ooja Moseesacaru dai $ismaac \Delta d \Delta$ ooja Δ Diuusi $\Delta i \Delta i \Delta$ iooquituldiadamigad Δ dai $ismaac \Delta d \Delta$ oojis $Salmosi$ liivrugad $\Delta r \Delta$ $gi \Delta$ ñaagaitai —ast $\Delta t \Delta$ dai Δ Suusi.

⁴⁵ Dai soi Λ Suusi Λ gai sai maat Λ ca Λ cana. ⁴⁶ Daid Λ it Λ t Λ dai:

—Poduucai oojisi said Λ Λ Cristo viaacatadai ismuquiaagi dai bo vaica tasaic Λ d Λ viaacatadai isduaacagi coidad Λ saagidaiñd Λ r Λ . ⁴⁷ Dai gomaasi ismaac Λ d Λ soimaa taata aan Λ g Λ aagai m Λ saagidagi v Λ Λ si oidigi daama oidacami Jerusaleenaiñd Λ r Λ abiaad Λ r Λ g Λ naagacai dai sai g Λ aagai is Λ ma duucacai g Λ nt Λ t Λ gituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi vai poduucai oig Λ dica Λ gai v Λ Λ si soimaascamigad Λ . ⁴⁸ Dai aapim Λ Λ rn Λ ijadami v Λ Λ si imaasi. ⁴⁹ Dai aan Λ g Λ nootosdamu v Λ Λ si istumaasi aagai giñ Λ oca, d Λ mos tanasi Jerusaleen Λ r Λ av Λ r daraaja asta si Λ Λ scad Λ diviagi Diuusi guvucadad Λ t Λ vaagiaiñd Λ r Λ aapim Λ g Λ n Λ madu —ast Λ t Λ dai Λ Suusi.

⁵⁰ Daid Λ Λ Suusi vaidacai g Λ ojootosa abiaad Λ r Λ Betaaniumu, dai vañigidacai g Λ noonovi siaa duutuli. ⁵¹ Dai siaa duutuldacai Λ covai ii dai t Λ vaagiamu t Λ sai. ⁵² Daid Λ Λ ojootosicami casiaa duutudacai aa suuli Jerusaleenamu dai ali Λ baig Λ n Λ liatugai, ⁵³ dai v Λ Λ scar Λ Λ g Λ quiuupaigad Λ r Λ Λ judidíu daraajatai siaa duutudaiña Diuusi.

Mos Λ caasi.

Diushi ñiooquidΛ utuducami oodamicΛdΛ
New Testament in Tepehuan, Northern
(MX:ntp:Tepehuan, Northern)

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del Norte [ntp], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Northern

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

1cd37655-9109-5b5b-ab5d-6e755e5aa421